

11/2021

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
NOVEMBER – LISTOPAD

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik CIV., št. 11
november – listopad

Lovlec je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.
ISSN 0024-7014

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
TRR: SI56 0201 0001 5687 097 (NLB, d. d.)
ID za DDV: SI 23864516

Priprava in tisk
Tiskarna Evrografis, d. o. o., Maribor
Poština je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

Odgovorna urednica:

Jasna Kovačič Siuka

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik: dr. Arpad Köveš
Bojan Avbar, Marjan Gselman, Jurij Lampe, dr. Boštjan Pokorny, Marko Rajkovič

Lektorica in korektorica:

Marjetka Šivic

Tehnični urednik: Milan Samar

Tajnik uredništva: Andrej Miklavčič

Lovlec izhaja v začetku vsakega meseca, razen poletne številke 7–8, ki je združena in izide v začetku julija.

Ta številka je izšla v 22.000 izvodih.

Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC obdavčeno po 5% stopnji.

Besedila za objavo v reviji Lovlec pošljite na e-naslov lovlec@lovska-zveza.si v Wordovem dokumentu, podpisane in žigosane uradne dopise pa skenirane ali po navadni pošti. Fotografije sprejemamo prav tako po e-pošti v formatu jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji.

Fotografije, ki se ukvarjajo z naravoslovno fotografijo, lahko svoje fotografije, namenjene za banko fotografij revije Lovlec ter Zlatorogove in Strokovne knjižnice, pošljejo po vnaprejšnjem dogovoru po katerem od elektronskih transferjev.

Avtorji s tem, ko pošljejo fotografije v uredništvo, soglašajo z obdelavo fotografij pred objavo v reviji Lovlec oziroma Zlatorogovi ali Strokovni knjižnici.

Uredništvo glasila Lovlec
Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
e-naslov: lovlec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Glasilo Lovlec na spletu:
<http://www.lovska-zveza.si>
zavihek Glasilo Lovlec

Foto: Lojzi Avenik

IZ VSEBINE:

S. Žerjav:	Svetovna lovška razstava Eno z naravo	504
IZ DNEVNEGA TISKA		506
LOVSTVO		508
D. Veternik, J. Mehle, S. Vesel:	Ali divji prašiči med iskanjem hrane povzročajo zgolj škodo?	508
I. Križ:	Razmnoževanje divjega petelina v umetni vzreji v letu 2021	511
DREVESNE VRSTE		515
M. Kišek:	Jerebika	515
LOVSKA OPREMA		518
G. Hodnik:	Uporaba dušilcev (blažilcev) poka za lovsko uporabo	518
PO LOVSKEM SVETU		522
U. Kmetec:	Slovenski lovci so se predstavili na svetovni razstavi na Madžarskem	522
J. Šalamon:	Ekipa LZS osvojila odlično ekipno 2. mesto na 22. Evropskem prvenstvu v oponašanju jelenjega rukanja na Madžarskem	524
O. Bakal:	Predstavitev lova v 17. in 18. stoletju na svetovni razstavi v Budimpešti	525
NA KRATKO IZ TUJEGA TISKA ...		526
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		527
I. Skobe:	Knez knežje zemlje	527
LOVSKO PESNIŠTVO		529
A. Rant:	Poslednja pomlad	529
LOVSKA ORGANIZACIJA		530
M. Gselman, M. Toš:	Stoletnica LZ Maribor v znamenju uspehov in spogledovanja s prihodnostjo	530
U. Kmetec:	Srečanje generalnih direktorjev EU za lovstvo	532
D. Lepšina:	Generacija novih lovcev 2021 v ZLD Posavja	532
Z. Mastnak:	Podelitev lovskih spričeval in podpis zaprisege novih lovcev in lov v SKZLD Celje	533
O. Knez:	Novi lovci Brkinsko-Kraške ZLD	534
F. Rotar:	Devetnajsta generacija novih koroških lovcev	534
J. Krivec:	Delovanje v lovski družini in medsebojni odnosi	535
B. Žerdin:	Streška tekma v Rakičanu	536
JUBILANTI		537
MLADI IN LOVSTVO		538
J. Burjak:	Lovski tabor na Ježevem	538
LOVEC ZA MLADE KOTORNA (Alectoris graeca)		539
LOV NA ČRKE IN ŠTEVILKE		540
LOVSKI OPRTNIK		541
F. Rotar:	Intervju z mag. Emilijanom Trafelo	541
M. Richter - Zeleni:	Florijan Tišler ml., naravovarstvenik s Pokljuke	543
F. Rotar:	Delovno srečanje praporščakov in zastavonoš v Dravogradu	545
J. Weber:	Poslovil se je znani notranjski lovec in vremenar Dušan Ule	545
Optics Trade, d.o.o.:	Predstavljamo: termovizijski nastavek Krypton FXG50	546
M. Toš:	Prof. dr. Vladimir Bračič	547
Žan, Eva:	Divjačinska jed z bučo	547
V SPOMIN		548
LOVSKA KINOLOGIJA		549
J. Verčko:	Uporabnostna preizkušnja po umetni krvni sledi v LD Bukovje	549
T. Dajčar:	Državna lovška preizkušnja prinašalcev (LP-P) Moravče v organizaciji Slovenskega kluba retrieverjev, LKD Zasavje in LD Moravče	549
T. Dajčar:	Tečaj poslušnosti VP-1/VP-2 v LKD Ljubljana	550
J. Verčko:	Sedemindvajseta Samostojna državna tekma psov barvarjev po krvni sledi	550
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	552

SLIKA NA NASLOVNICI:

Lisica – *Vulpes vulpes*

Foto: Janez Papež

Na računalnik natiskane prispevke pošiljajte na elektronski naslov lovlec@lovska-zveza.si. Poslanih prispevkov in fotografij ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljajanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva in Lovske zveze Slovenije.

Morebitni priloženi letaki niso povezani z uredniško politiko Lovca in niso publikacije, ki bi jih izdala Lovska zveza Slovenije ali uredniški odbor. Za njihovo vsebino odgovarja naročnik storitve (oglaševalec).

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17, 9. 2004
in št. 81/14, 11. 2014

Srna

srnjak, lanščak:

1. 5.–31. 10.

srna, mladici obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

mladica:

1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.–31. 12.

košuta:

1. 9.–31. 12.

teleta:

1. 9.–31. 1.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 1.

Damjak

damjak:

16. 8.–31. 12.

košuta:

1. 9.–31. 12.

teleta:

1. 9.–31. 1.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 1.

Mufon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.–28. 2.

ovca:

1. 8.–31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 1.–31. 12.

svinja:

1. 7.–31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11.–28. 2.

Jazbec

1. 8.–31. 12.

Lisica

1. 7.–15. 3.

Šakal

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8.–31. 3.

Navadni polh

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec

1. 9.–30. 10.

Pižmovka

1. 1.–31. 12.

Nutrija

1. 1.–31. 12.

Fazan

1. 9.–28. 2.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica

1. 9.–15. 1.

Šoja

1. 8.–28. 2.

Sraka

1. 8.–28. 2.

Šiva vrana

1. 8.–28. 2.

Medved in volk

Po veljavni Pravilniku in Odločbi o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave

Svetovna lovska razstava Eno z naravo

Srečko Žerjav,
član Komisije za
mednarodne odnose pri LZS
in podpredsednik FACE

V zadnjih letih in tudi desetletjih sta lov in lovstvo vedno bolj marginalizirana. Lovci smo za mnoge vedno bolj anomalija, nekaj, kar ne spada v sodobni svet. Pod besedo lovec si velika večina mestnega prebivalstva predstavlja nekoga, ki gre v gozd in strelja živali. Jemlje jim življenje, jih ubija in to verjetno počne, ker pri tem uživa. Odtujenost od narave, bivanje v velikih človeških čebelnjakih, kjer hrana prihaja iz hladilnika velikih trgovin, in vedno hitrejši dnevni ritem življenja jih navajajo na tako razmišljanje. Zato mnogi nekritično podpirajo skupine, ki si nadenejo ime naravovarstvenikov in s prstom kažejo na nas, za naravo pa največkrat ne naredijo prav nič. Verjamem, da smo v zadnjem desetletju prešli fazo branjenja lova in lovstva ter da smo sposobni posredovati kakovostno informacijo o naši vlogi in delu v naravi ter za naravo in tudi o tem, da puško uporabimo le redko, verjetno približno stokrat redkeje kot drugo orodje. V kmetijski krajini, na podeželju, kjer živijo na zemlji in od nje, pa nas gledajo drugače: vidijo naše delo in smisel v njem, zato smo tam pri večini še vedno dobrodošli, pogosto nas tudi prosijo za pomoč.

Zaradi vsega navedenega je Svetovna lovska razstava v Budimpešti, ki je bila organizirana natanko 50 let po razstavi leta 1971 in sto let po razstavi leta 1921, veliko pomembnejša, kot se zdi na prvi pogled. Predhodne so nosile ime svetovne lovske razstave, sedanja pa Eno z naravo, s čimer je organizator želel dati prostor tudi vsem drugim aktivnostim v naravi in poudariti nujno povezanost sodobnega človeka z naravo. Realnost zadnjega leta in pol ob pandemiji je samo razstavo ves čas postavljala pod vprašaj in mnogi še poleti niso verjeli, da jo bodo izpeljali. Prireditelji pa so se zavezali, da bodo razstavo izpeljali ne glede na stanje pandemije. Vanjo so vložili veliko sredstev, časa in energije ter na zelo lep način prikazali lovsko tradicijo, lovsko kulturo in lovske trofeje iz skoraj vsega sveta, saj so razstavljavci prišli iz kar sto različnih držav. Predvsem pa moramo razstavo razumeti kot veliko potrditev lovstva v sodobni družbi.

Prvi del otvoritvene slovesnosti je potekal na prostem, ob monumentalni skulpturi jelenove glave z rogovjem. V skoraj deset metrov visoko skulpturo, imenovano Jelenov totem, so vgradili deset ton odpadlih rogov jelenov, damjakov in srnjakov. Po uvodnih govorih nadvojvode Karla von Habsburga - Lotheringa, glavnega pokrovitelja razstave, in Zoltana Kovácsa iz madžarske vlade, zadolženega komisarja za izvedbo razstave, smo vsi prisotni skozi odprt jelenov gobec simbolično vstopili na razstaveni prostor. Skozi špalir madžarskih pevcev, rogistov, jahačev, sokolarjev in lovcev z lovskimi psi smo se sprehodili do dvorane v konfe-

renčnem centru, kjer je potekal drugi del slovesnosti. V bogatem kulturnem programu so simbolično prikazali prihod prednikov zdajšnjih Madžarov z azijskih step, svojo tradicionalno lovsko kulturo in tudi svoje tradicionalno glasbilo, cimbale. Po govorih podpredsednika madžarske vlade Zolta Semjena in predsednika Mednarodnega sveta za ohranitev divjadi in lov CIC Georga Amana je bila razstava tudi uradno odprta.

Lov je od samih začetkov oblikoval našo vrsto in ne pozabimo, da so prav lovci ustvarili prve stenske slike v jamah, ki so najstarejši kulturni spomeniki človeštva. Tudi zato je razstava dala velik poudarek kulturi, pa ne samo lovski. Poleg slik, skulptur in instalacij na temo divjadi in lovstva je bilo tudi veliko drugih prireditev po vsej Madžarski. Med prvimi je izstopal že omenjeni Jelenov totem, v dvoranah in pred njimi pa je bilo veliko lesenih in kovinskih umetniških skulptur divjih živali v naravni in nadnaravni velikosti: zajca, merjasca, jelena, medveda pa tudi madžarske vižle. V času razstave so odprli razstavo znanega fotografa lovca Zsigmonda Szechenyja. Mednarodno priznani madžarski skladatelj Laszlo Dubrovay je svetovni razstavi posvetil posebno simfonijo *One with nature*, ki jo je na samostojnem koncertu izvedel madžarski državni simfonični orkester z zborom.

Ob svetovni razstavi, ki je bila odprta kar tri tedne, so se zvrstili tudi številni drugi dogodki. Posebej velja omeniti Svetovni kongres biologov lovcev, skupščino Evropske lovske zveze FACE in Mednarodnega sveta za ohranitev divjadi in lov CIC ter Svetovni naravovarstveni forum.

Na razstavnem prostoru so največjo dvorano, mednarodni paviljon, namenili predstavitvam posameznih sodelujočih držav. Poseben paviljon je bil namenjen razstavi lovskih trofej, drugi tradicionalnim lovskim tehnikam, tretji ribištvu in preostali proizvajalcem lovske opreme.

V največji dvorani se je predstavila tudi Slovenija. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je na petsto kvadratnih metrov velik razstaveni prostor povabilo Lovsko zvezo Slovenije, Ribiško zvezo Slovenije, Zavod za gozdove Slovenije in Zavod za ribištvo Slovenije. Lovci smo predstavili rogove alpskih kozorogov in muflonov, roglje gamsov ter rogovja srnjakov in jelenov, tradicionalni lovski kroj in več kompletov lovskih oblačil. Splošen vtis razstavnega prostora sta zelo dopolnila preparata medveda in gamsa. Tudi ribiči so se predstavili s preparati kapitalnih rib, posebej sta izstopala sulec in som. Sicer pa so prevladovali plakati s predstavitvami aktivnosti posameznih razstavljavcev in projekcije promocijskih videov.

Med državami, ki so predstavljale svoje lovstvo in naravne lepote, je treba posebej omeniti razstaveni prostor Republike Srbije. Z lesenimi konstrukcijami v obliki stolpov in prež ter med njimi postavljenimi preparati jelenov, srnjakov, šakalov, medvedov in volkov so predstavili posamezne dele države, tipična lovna območja in zanje značilne živalske vrste. Vsak del so predstavili tudi z zbirko reprezentativnih lovskih trofej srnjačjih in jelenjih rogovij ter gamsjih rogljev, pa tudi lobanj medvedov, volkov, šakalov in divjih mačk, kar je obiskovalcem omogočilo vpogled v njihove različne morfologije.

Republika Hrvaška je imela dva razstavna prostora: enega Ministrstvo za kmetijstvo in drugega Hrvaška lovska zveza. Med mnogimi državami lahko omenim še poljski razstavni prostor, na katerem so posebno pozornost pritegnili preparati »družine« zobrov. Bolgari pa so predstavili svoje najboljše lovske trofeje v svetovnem merilu. Kot zanimivost naj navedem, da ima najmočnejši doslej uplenjeni navadni jelen za naše razmere kar težko predstavljenih 273,60 CIC-točke. Velik razstavni prostor je imel tudi CIC, ki je tesno sodeloval pri organizaciji in postavitvi razstave, med sejmom pa je organiziral ocenjevanje trofej, tokrat prvič tudi v tem delu Evrope le za plačilo.

Dan po odprtju sejma je bil Slovenski dan, za kar so na našem razstavnem prostoru postavili manjši oder za izvedbo slovesnosti. Udeležila sta se je tudi madžarski minister za kmetijstvo dr. István Nagy ter slovenski minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. Jože Podgoršek, na naši strani pa še državni sekretar Anton Harej in generalni direktor direktorata za gozdarstvo in lovstvo mag. Robert Režonja ter naš ambasador v Budimpešti dr. Marjan Cencen. Seveda niso manjkali predsednik Lovske zveze Slovenije mag. Lado Bradač, predsednik Ribiške zveze Slovenije dr. Miroslav Žaberl in v. d. direktorja Zavoda za gozdove Slovenije mag. Janez Logar. Govore sta imela oba ministra in predsednika naših nacionalnih zvez, glavno obeležje celotni prireditvi pa smo dali prav lovci. Prekmurski rogisti so s svojim nastopom dogodku dali slovesno noto, skupaj z nastopi pevcev Lovskega pevskega zbora LD Škale in dvema harmonikarjema pa so slovesnost dvignili na zavidljivo raven. Vsi prisotni, tudi tuji obiskovalci, so bili nad njihovimi nastopi navdušeni, prisotni Slovenci pa ponosni.

Naj omenim še številne trodimenzionalne diorame s habitati in živalmi z vseh celin, ki so zasedle osrednji del dvorane, na-

menjene razstavi trofej. Poseben poudarek so ji dala jelenja rogovja, ki so bila v gručah postavljena ob robove dvorane, nad njimi pa obešena na stene pod strop okoli celotnega razstavnega prostora. Tudi tako so želeli poudariti, da je navadni jelen njihova nacionalna in tudi daleč najpomembnejša divjad.

Za konec naj poudarim, da je bila letošnja svetovna lovska razstava z imenom Eno z naravo za nas in lovstvo izredno pomembna. Organizator je vložil ogromno sredstev, časa in energije v dogodek, ki je obenem poklon lovstvu in prikaz, kaj vse lovstvo je, zakaj ga sodobna družba potrebuje in, kot je očitno vsaj na Madžarskem, izdatno podpira. Velik poudarek je bil namenjen kulturi lova pa tudi lovski kulturi. Glede na število razstavljalcev z vsega sveta, obsega spremljajočih dogodkov in pomena, ki ga je madžarska vlada kot glavna organizatorica dala lovstvu, je ta razstava predvsem potrditev lovstva kot spoštovane in potrebne dejavnosti danes in jutri.

»Za konec naj poudarim, da je bila letošnja svetovna lovska razstava z imenom Eno z naravo za nas in lovstvo izredno pomembna. Organizator je vložil ogromno sredstev, časa in energije v dogodek, ki je obenem poklon lovstvu in prikaz, kaj vse lovstvo je, zakaj ga sodobna družba potrebuje in, kot je očitno vsaj na Madžarskem, izdatno podpira. Velik poudarek je bil namenjen kulturi lova pa tudi lovski kulturi. Glede na število razstavljalcev z vsega sveta, obsega spremljajočih dogodkov in pomena, ki ga je madžarska vlada kot glavna organizatorica dala lovstvu, je ta razstava predvsem potrditev lovstva kot spoštovane in potrebne dejavnosti danes in jutri.«

Foto: Gregor Bolčina

Foto: Miron Krapež

PODGORŠEK V BUDIMEŠTI IZPOSTAVIL POMEN BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI

STA, 26. 9. 2021 – Povečevanje in ohranjanje biotske raznovrstnosti ostajata nalogi sedanjih in prihodnjih generacij, je na svetovni lovski in naravovarstveni razstavi One with Nature v Budimpešti na Madžarskem poudaril kmetijski minister Jože Podgoršek.

ZA GAMSJI PRSK SO SE OBRISALI POD NOSOM

PRIMORSKE NOVICE, 5. 9. 2021 (Alenka Tratnik) – Izjemen, čudovit, navdihujoč je le nekaj pridevnikov, s katerimi je občinstvo po sobotni premieri pod milim nebom v Arboretumu Volčji Potok na pot pospremilo nov dokumentarni film Divja Slovenija. Avtor Matej Vranič je z ekipo ustvaril 83-minutno filmsko zgodbo o pestrosti živalstva in rastlinstva v Sloveniji, ki hkrati opozarja na njegovo krhkost in

daje v razmislek naš odnos do narave: s posnetki belke, planinskega orla, gamsa, kozoroga, jelenov, divjega prašiča, jazbeca in ptičev čebelarjev. O premieri filma je **3. 9. 2021** v kulturni rubriki obširno poročala tudi **MLADINA** v članku z naslovom **ZBEŽI!** izpod peresa filmskega kritika **Marcela Štefančiča jr.** Zapisal je, da Divja Slovenija ni rutinski dokumentarec – Vranič intervjuvancev ni nabiral s pomočjo kakega brezosebnega »mejla«, ampak se je moral za vsakega potruditi, tako rekoč boriti.

PODRAVJE: OB 100-LETNICI LOVSKE ZVEZE ZLATE ZNAČKE, ZBORNİK IN GRB

ŠTAJERSKI TEDNIK, 7. 9. 2021 (Estera Korošec) – Na ptujsko-ormoškem območju se je organizirano lovstvo začelo že daljnjega leta 1921 z ustanovitvijo podružnice Slovenskega lovskega društva. Letošnje leto je za Zvezo lovskih družin (ZLD) Ptuj - Ormož prelomno, saj je dopolnila sto let. Kot je izpostavil

predsednik Srečko Felix Krobe, se s takšno tradicijo lahko pohvalijo le redke organizacije. »Obletnica naše zveze dejansko pomeni sto let neprekinjenega delovanja lovstva na ptujsko-ormoškem območju. Ob tem prazniku se s ponosom oziramo na prehojeno pot, obenem pa s pogumom zremo v prihodnost, saj so pred nami pomembne usmeritve trajnostnega okoljskega razvoja. Tudi v prihodnje bomo lovci trdno stali drug ob drugem, krepili svoje poslanstvo in delovali z doslednim upoštevanjem Etičnega kodeksa slovenskih lovcev,« je izpostavil Krobe, ki je vodenje ZLD Ptuj - Ormož prevzel pred petimi leti. V času njegovega predsedovanja je ZLD Ptuj - Ormož razvila svoj prvi prapor, katerega simbol sta jerebičji par v zeleni in zlati barvi, kar je tudi barva krovne organizacije. Ob stoletnici bodo člani prejeli zlate značke, na katerih bo prav tako omenjeni motiv jerebičjega para. In še letošnja novost – v sodelovanju s ptujskim umetnikom Tomažem Plavcem bodo bogatejši še za grb, ki bo zasnovan v podobnem slogu kot prapor in značka. »Grb bo zares nekaj posebnega in edinstvenega, saj ga

do danes nima še nobena druga lovska organizacija v Sloveniji,« je povedal Krobe in dodal, da bodo posledično z grbom opremili protokolarna darila. Priprave na jubilejno praznovanje so se začele že pred dvema letoma s pripravo materiala za zbornik, ki bo izšel konec septembra. Vanj bodo namreč vključili tudi fotografije in zapise s praznovanja stoletnice v Kidričevem 12. septembra.

KDO JE V VINOGRADU USTRELIL PRAŠIČA?

PRIMORSKE NOVICE, 16. 9. 2021 (Danijel Cek) – Pod zrelim grozdem, ki ga je ocenjeval v svojem vinogradu, je domačin iz Branika zagledal poginulega divjega prašiča. Takoj je poklical domače lovce, ki so se v vinogradu prepričali, da je prašič padel pod strelom, in poklicali policiste, ki v takih primerih obravnavajo kaznivo dejanje nezakonitega lova. Ker pa je težko iskati in dokazovati, kdo ga je ustrelil, se takšni primeri po navadi končajo s kazensko ovadbo proti neznanemu storilcu. Po lovski in policijski obravnavi je prašič prevzel higie-

nik in ga odpeljal na veterinarsko fakulteto v Ljubljani, kjer so ga pregledali. »Gre za lanščaka, ki pod strelom ni padel takoj, ampak se je premaknil še nekaj sto metrov,« je okoliščine krivolova pojasnil predsednik Lovske družine Tabor Branik - Dornberk Hinko Gajšek. Dodal je še, da so ga naslednji dan še pred domačinom našli krokarji in ga že načeli. Če bi na prašiča streljal lovec in ravnal po lovski etiki, bi moral takoj po strelu poklicati kolege z lovskimi psi krvosledci, obstreljenega prašiča najti in mu skrajšati trpljenje. »Takšno ravnanje pa je neetično in je čisti krivolov. Žival je poginjala v mukah, naslednji dan so se nanjo spravili krokarji ...« je našteval Gajšek. Pod strelom neznanega krivolovca je padel nekaj deset kilogramov težak samec lanščak (žival v drugem letu življenja).

NA OBMOČJU VELIKIH LAŠČ NAŠLI MRTVEGA MEDVEDA

Www.siol.net, 20. 9. 2021 (D. K.) – Policiste so 19. 9. okoli 17. ure obvestili o najde-

nem mrtvem medvedu na območju Velikih Lašč. Ugotovili so, da je neznan storilec s strelnim orožjem medveda tako poškodoval, da je le-ta poginil. Ko so ga pregledali, so potrdili, da je medveda nekdo pokončal s strelnim orožjem. Policisti so opravili ogled kraja ter nadaljujejo z zbiranjem obvestil zaradi suma storitve kaznivega dejanja nezakonitega ravnanja z zaščitnimi živalmi in rastlinami. O vseh ugotovitvah bodo obveščali pristojno državno tožilstvo. Na spletni strani **www.24ur.com** so 20. 9. 2021 o ustreljenem medvedu objavili zapis z naslovom **NEZNANEC USTRELIL MEDVEDA IN GA PUSTIL LEŽATI KARTAM**. O najdenem ustreljenem medvedu v Velikih Laščah so 24. 9. 2021 poročale tudi **SLOVENSKE NOVICE** v članku z naslovom **JELENI PUSTOŠIJO PO VELIKIH LAŠČAH** izpod peresa novinarja **Jaroslava Jankoviča**, ki je v članku tudi zapisal, da je v gozdovih manj hrane, zato jo divjad in tudi medvedi iščejo na poljih, kjer pa je pridelek letos majhen. Lovci ponujajo kmetom pomoč pri ograjevanju posevkov.

SUM NA APK: LOVEC NAŠEL POGINULEGA DIVJEGA PRAŠIČA

VEČER, 27. 9. 2021 (Urška Polanc) – Potem ko je 26. 9. lovec iz Lovske družine (LD) Podvelka na območju Občine Ribnica na Pohorju našel poginulega divjega prašiča, je o tem, kot veleval zakon o nujnih ukrepih zaradi afriške prašičje kuge (APK) pri divjih prašičih – obvezna je namreč prijava vsakega najdenega poginulega divjega prašiča –, takoj obvestil Upravo Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin ter regijski center Maribor. Lovci LD Podvelka so sicer imeli v svojem lovišču prijavljen strel na prašiča, a je ta, ko so ga ustrelili, obležal in ranjen pobegnil, nato pa so ga neuspešno iskali. Ko so ga našli poginulega, so ga že načele zveri, zato ne morejo z gotovostjo trditi, da gre za isto žival. V skladu z določili so ukrepali in prijavili sum – kar morajo, kot pojasnjujejo, storiti za vsakega

poginulega prašiča. Že 28. 9. 2021 je STA poročala, da so preiskave vzorcev poginulega divjega prašiča, ki so ga lovci našli na območju Občine Ribnica na Pohorju, pokazale, da prašič ni bil okužen z virusom afriške prašičje kuge.

NA SPREHOD Z RISINJO MALO

DELO, 29. 9. 2021 – Po koščku Kočevske po novem vodi tematska učna pot o risih, ki obiskovalcem na poljuden način odstira vpogled v življenje teh ogroženih zveri. Pot, ki je nastala v okviru projekta Life Lynx, se začne in konča ob Koči pri Jelenovem studencu, dolga je okoli 2,5 kilometra, okoli 700 metrov je posebej namenjene družinam z otroki, sicer pa je primerna za vse generacije. Na njej so informativne table s strokovnimi in poučnimi informacijami, ki jih obiskovalcem »podaja« risinja Mala, ter didaktični pripomočki, kjer se je mogoče preizkusiti v različnih spretnostih.

Pripravil: dr. Marjan Toš

Foto: Marjan Artnak

ALI DIVJI PRAŠIČI MED ISKANJEM HRANE POVZROČAJO ZGOLJ ŠKODO?

Lovci smo pogosto tarča očitkov kmetovalcev, češ da premalo storimo za zmanjševanje škode po divjadi, še posebno, ko govorimo o preprečevanju škode, ki jo povzročajo divji prašiči z ritjem travne ruše travnikov in pašnikov. Velik del lastnikov zemljišč ima do divjadi in še posebno do divjega prašiča zaradi velike škode na kmetijskih površinah in v gozdu izrazito negativno mnenje. Izrazi, kot so nadloga in škodljivec, se v povezavi z divjim prašičem pogosto pojavljajo tako v izgovorjeni kot pisani besedi že vrsto let. Medtem pa je med lovci divji prašič izjemno priljubljena lovna vrsta.

Divji prašiči in škoda, ki jo povzročajo

Na splošno ocenjujemo, da je delež škode zaradi divjega prašiča pogosto več kot 60 odstotkov (občasno tudi do 80 odstotkov) od celotne škode, ki jo povzroči divjad. Zaradi omenjenega podatka je divji prašič med vsemi vrstami prostoživečih živali v vrhu lestvice »problematičnih« živalskih vrst v Sloveniji. Ob vsem pa menimo, da bi bilo vendarle tudi prav, da skušamo najti odgovor na vprašanje: *Ali pri tem res up-*

ravičeno govorimo le o škodi ali pa gre morda ob vsem tudi za posredno koristno opravilo (slika 1)?

O divjem prašiču

Divji prašič je vsejed (opurtunistični omnivor), kar je velika konkurenčna prednost za živalsko vrsto v hitro spreminjajočem se okolju. Poleg žira (plod bukve), želoda (plod hrasta, cera ...), kostanja in plodov drugih drevesnih (jabolka, hruške, slive, češnje ...) ter grmovnih vrst se na njegovem jedilniku pogosto znajdejo tudi koruza in semena

žit ter gomolji, sadje, gobe in druga hrana rastlinskega izvora (trave, detelja ...). Večji delež potrebne količine hrane pa si, še posebno v določenih delih leta, najde tudi v tleh.

Analize želodčne vsebine so namreč poleg rastlinske sestavine potrdile, povezane s sezonskim obdobjem, tudi znaten delež beljakovinske hrane. Tako je v spomladanskem, pozno poletnem in zgodnjejesenskem obdobju na jedilniku pogosto tudi povečana količina korenin, deževnikov, ličink žuželk, plazilcev, miši in drugih živali pa tudi mrhovina. Omenjena sposobnost in prilagodljivost na prehransko danost v naravnem okolju in v konkretnem

Na splošno ocenjujemo, da znaša delež škode zaradi divjega prašiča pogosto več kot 60 odstotkov (občasno tudi do 80 odstotkov) od celotne škode, ki jo povzroči divjad. Zaradi omenjenega podatka je divji prašič med vsemi vrstami prostoživečih živali v vrhu lestvice »problematičnih« živalskih vrst v Sloveniji.

Slika 1: Divji prašič zaradi ritja na travnikih in pašnikih predvsem spomladi in jeseni, ko pod površino išče sočne korenine, odebeljene korenine in čebulice različnih rastlinskih vrst ter razne ličinke, žuželke, nevretenčarje in druge živalske vrste, ki živijo v tleh, ne povzroča zgolj škode, pač pa v ekološkem pomenu opravlja tudi pomembno vlogo. Tako ime »ekosistemski inženir«, ki se je v strokovnih krogih že kar nekako prijelo, ni naključno izbrano.

Foto: Štefan Vesel

Divji prašič ter lovci, kmetovalci, gozdarji in naravovarstveniki

Glede na spoznanja o biologiji in celoviti vlogi divjega prašiča v naravnem okolju skrbi dejstvo, da ob vsem kmetovalce še vedno najbolj skrbi zgolj povečana škoda na kmetijskih zemljiščih, torej razpravljajo le o višini škode, ki so jo neposredno utrpeli zaradi divjih prašičev. V omenjenem dejstvu vidimo vsekakor priložnost in nalogo lovskih organizacij za aktivnejše sodelovanje z lastniki zemljišč in tudi njihovo dodatno izobraževanje glede spo-

Divji prašič je vsejed (opurtunistični omnivor), kar je velika konkurenčna prednost za živalsko vrsto v hitro spreminjajočem se okolju. Večji delež potrebne količine hrane si, še posebno v določenih delih leta, najde tudi v tleh.

času ter tudi na človekove aktivnosti in prisotnost v prostoru divjemu prašiču omogočata visoko stopnjo rodnosti.

Omenjena lastnost mu omogoča tudi izredno prilagodljivost na trenutne prehranske razmere v naravnem okolju. Tako je prav, da poleg dokaj pogostih nevšečnosti, ki jih povzroča v našem okolju, z biološkega in ekološkega vidika gledamo na divje prašiče tudi bolj spoštljivo. Divji prašiči so brez dvoma dragocen in nenadomestljiv dejavnik zdravega gozda. Divji prašič je prostoživeča živalska vrsta, ki se izredno hitro prilagaja okolju in ima v okolju zelo malo tekmecev. Divjemu prašiču upravičeno pripisujemo tudi veliko ekosistemsko vlogo, saj pomembno vpliva na oblikovanje kopenskih ekosistemov. Ugotavljamo, da je omenjena sistemska vloga divjega prašiča v okolju pogosto nenadomestljiva, zaradi česar se ga je prijelo celo ime *ekosistemski inženir*. Divji prašiči s svojim delovanjem ustvarjajo pestrejšo habitatno razmerno in dolgoročno povečujejo biotsko raznovrstnost, širijo semena rastlin in podzemnih vrst gliv, zmanjšujejo številčnost nekaterih gospodarsko problematičnih vrst nevretenčarjev, odstranjujejo mrhovino in zagotavljajo prehranski vir za velike zveri.

Razširjenost divjega prašiča v Sloveniji

V Sloveniji smo – podobno kot v naši bližnji sosesčini in širše – priča izredne prostorske razširjenosti divjih prašičev v prostoru pa tudi selitvam in iskanju novih življenjskih prostorov. Prav gotovo jih lahko uvrstimo med vrste divjadi z največjim življenjskim prostorom in arealom gibanja.

Foto: Darko Vetrnik

Slika 2: S podrobnejšo analizo želodčne vsebine zaužite hrane uplenjenih divjih prašičev na spornem območju se je potrdila domneva, da divji prašič ob ritju zgornjega sloja zemlje tik pod travno rušo išče sočne korenine, odebeljene korenine in čebulice različnih rastlinskih vrst ter razne ličinke (majski hrošč itn.), žuželke, nevretenčarje (deževnike) in druge živalske vrste, ki živijo v tleh.

Omenjeno trditev o sposobnosti osvajanja območij potrjujejo tudi podatki shranjenih zapisov. Divji prašič je bil namreč pred slabimi dvesto leti (v času Marije Terezije) na območju zdajšnje Slovenije že praktično iztrebljen. Takratna oblast je namreč zaradi nevšečnosti in škode, ki jo je kmetom povzročal divji prašič, ukazala, da je treba vse pokončati. Vrsto je bilo dovoljeno gojiti le v obori.

Ponoven začetek širjenja nove populacije divjih prašičev pri nas zagotovo pomeni pobeg svinje z mladiči iz obore na Gorjancih leta 1913, kar potrjuje zapis, da so ob omenjenem pobegu iz obore divji prašiči dosegli skoraj tretjino zdajšnjega ozemlja Slovenije že v petih letih. Ob koncu druge svetovne vojne so divjega prašiča opazili že na dveh tretjinah ozemlja, do leta 1960 pa je bil prisoten že na celotnem območju države.

Analize želodčne vsebine so poleg rastlinske sestavine potrdile, povezane s sezonskim obdobjem, tudi znaten delež beljakovinske hrane. Tako je v spomladanskem, pozno poletnem in zgodnjejesenskem obdobju na jedilniku pogosto tudi povečana količina korenin, deževnikov, ličink žuželk, plazilcev, miši in drugih živali pa tudi mrhovina.

Sposobnost in prilagodljivost na prehransko danost v naravnem okolju in v konkretnem času ter tudi na človekove aktivnosti in prisotnost v prostoru divjemu prašiču omogočata visoko stopnjo rodnosti.

znavanja ekosistemskega in trajnostnega upravljanja s prostorom, pri čemer je zelo pomembno poznavanje biologije in ekologije posameznih vrst divjih živali.

Med razpravo o vzrokih za pojav škode zaradi divjih prašičev in druge divjadi na kmetijskih zemljiščih smo priča različnim interpretacijam, ki so si v posameznih primerih celo nasprotujoče, odvisno, katerega strokovnjaka vprašamo: gozdarja, lovca, kmeta ali naravovarstvenika. *Zakon o divjadi in lovstvu (ZDLov-1A, 2004)*, ki ureja upravljanje z divjadjo, z določili v posameznih poglavjih obravnava načrtovanje, ohranjanje, trajnostno upravljanje in spremljanje stanja divjadi ter načine njihovega izvajanja, kamor sodi tudi odgovornost za povzročeno škodo po divjadi in na njej. Odgovornost za škodo zaradi divjadi in zavarovanih vrst prostoživečih sesalcev in ptic je v breme upravljavca lovišča oziroma lastnika (države) ne glede na krivdne razloge, lastnik premoženja pa mora kot dober gospodar le poskrbeti za svoje premoženje (54. člen).

Narisi: Igor Pičulin

Sistemska vloga divjega prašiča v okolju je pogosto nenadomestljiva, zaradi česar se ga je prijelo celo ime *ekosistemski inženir*. Divji prašiči s svojim delovanjem ustvarjajo pestrejšje habitatne razmere in dolgoročno povečujejo biotsko raznovrstnost, širijo semena rastlin in podzemnih vrst gliv, zmanjšujejo številčnost nekaterih gospodarsko problematičnih vrst nevretenčarjev, odstranjujejo mrhovino in zagotavljajo prehranski vir za velike zveri.

Slika 3: Odrasel divji prašič potrebuje za zadostitev dnevne potrebe približno štiri kilograme hrane. Glede možnosti povečane škode zaradi ritja travne ruše so najbolj problematični tropi svinj z mladiči, saj hrana beljakovinskega izvora (razne ličinke, žuželke, nevretenčarji in druge živalske vrste, živeče v tleh), ki jo lahko zagotovijo predvsem iz tal, prispeva k boljšemu nastajanju mleka doječih svinj in čim hitrejši rasti mladičev. Na risbi je ponazorjen razvojni krog majskega hrošča, ki je najpogostejše na jedilniku divjih prašičev.

Pri večini deležnikov na tem mestu omenjena problematika sklone začarani krog. Vse skupaj se nato ob vsakem novem primeru le še ponovi in pogostejše ko se obrne, bolj se tema pregreva.

Spremljanje divjega prašiča v LPN Kozorog Kamnik

V Lovišču s posebnim namenom (LPN) Kozorog Kamnik že vrsto let spremljamo škodo na kmetijskih površinah po divjih prašičih zaradi ritja travnikov in pašnikov, predvsem v spomladanskem in jesenskem obdobju. Želeli smo odkriti glavni razlog za ciklično ponavljanje škode z ritjem tudi pred nedavnim, že povsem saniranih površin travne ruše na istih površinah. S podrobnejšo analizo želodčne vsebine zaužite hrane uplenjenih divjih prašičev na takih območjih smo potrdili domnevo, da divji prašič ob ritju zgornjega sloja zemlje tik pod travno rušo išče sočne korene, odebeljene korenine in čebulice različnih rastlinskih vrst ter razne ličinke (majski hrošč in drugih), žuželke, nevretenčarje (deževnike) in druge živalske vrste, ki živijo v tleh (**slika 2**). To potrjujejo tudi poročanja drugih avtorjev (Krže, 2014,

Foto: Darko Veternik

Slika 4: Na fotografiji je nekaj ličink majskega hrošča med grudami zemlje sveže razritega travnika, ki so jih divji prašiči zgrešili med nočno »pojedino«.

Leskovic, 2012, Fielitz, 2005, Simon in Goebel, 1999).

Pri omenjeni analizi ritja kmetijskih površin smo ugotovili, da sta obseg in

globina poškodb travinja soodvisna od vrste iskane in za tem zaužite hrane pa tudi od fizikalnih lastnosti tal (**slika 3**). Tako smo v LPN Kozorog Kamnik na eni od analiziranih travnih površin, ki so jih razrili v noči pred analizo, kljub intenzivno »opravljenemu oranju« divjih prašičev med svežimi grudami zemlje še vedno našli večjo količino ličink majskega hrošča (**slika 4**). Omenjena najdba je tako potrdila naše ugibanje in poročanja drugih avtorjev, ki navajajo, da se tako imenovana škoda na kmetijskih površinah pojavlja le posledično, zaradi raznolikosti nad- in podzemne prehranske ponudbe. V tem pomenu povsem upravičeno ugotavljamo, da divji prašič povzroča škodo le neposredno na pridelku, medtem ko z ritjem košenin oziroma travnikov povzroča le posredno škodo zaradi osiromašenja in razvrednotenja kmetijskih površin.

Če so v tleh tisti organizmi, ki z objedanjem povzročajo odmiranje travne ruše (ogrci različnih vrst hroščev ...), pa bi tovrstna škoda nastala tudi brez ritja divjih prašičev, ki na drugi strani s prehranjevanjem z ogrci neposredno zmanjšujejo njihovo številčnost in na tak način preprečujejo še večjo pojavnost teh vrst in posledično škodo.

Sicer pa smo v triletni raziskavi ugotovili še, da se povečan obseg škode po navadi pojavlja po obilni letini plodonosnega drevja (bukev, hrast, kostanj in drugo). Razlago vzrokov omenjene ugotovitve smo našli tudi v prispevkih drugih avtorjev (Leskovic, 2012, Simon in Goebel, 1999), ki poročajo, da se po daljšem obdobju zauživanja energijsko bogate hrane (maščobe in ogljikovi hidrati v semenih in plodovih) pojavi povečana potreba po beljakovinski hrani, ki pa jo divji prašič najpogostejše zadosti ob iskanju z ritjem travinja.

mag. Darko Veternik,
mag. Janko Mehle in
mag. Štefan Vesel

Viri so na voljo pri avtorjih.

RAZMNOŽEVANJE DIVJEGA PETELINA V UMETNI VZREJI V LETU 2021

Srednjeevropski vzrejni center za divje peteline, Gorski kotar iz Prezida, je po devetletnem delovanju in vzreji znova prispeval konkretne rezultate – šest novih kečkov (pet samčkov in eno samičko). Dr. Ivica Križ, ki je v centru zelo aktiven, namreč piše dnevnik umetne vzreje divjih petelinov, iz katerega bo prihodnje leto nastala knjiga, ki naj bi izšla ob praznovanju desete obletnice ustanovitve hrvaškega Društva Divji petelin, ki bo v bistvu nadaljevanje raziskav, ki jih je začel že pokojni dipl. inž. gozd. Alojzije Frković.

Kako se je začelo?

Vse se je začelo 19. januarja 2012, ko je bilo na Hrvaškem ustanovljeno Društvo za zaščito živali Divji petelin (Udruga za zaščito životinja »Tetrijeb«), katerega predsednik je dr. Križ. Vendar brez skupinskega oziroma timskega dela Lovske zveze Primorsko-Goranske županije in njenega predsednika dr. Josipa Malnarja, Hrvaške lovske zveze, Hrvaških gozdov, Občine Čabar in številnih drugih sodelavcev, donatorjev ter strokovne pomoči Alojzija Frkovića, prof. dr. Deana Konjevića, prof. dr.

Krešimira Krapinaca in Anteja Džaje dandanes ne bi bilo zelenih uspehov.

Vzrejna sezona 2021

Matično vzrejno jato so sestavljale štiri divje kokoši in trije petelini, od katerih so bile tri divje kokoši stare dve leti in so skupaj znesle 28 jajc, 26 jajc pa je bilo oplojenih.

Vse se je začelo 20. aprila letos, ko sta se dve leti stari divji kokoši postavljali triletnemu avstrijskemu alfa petelinu Kvarnerju, čeprav je začel peti že 23. marca 2021. Prav tako je alfa samec ta-

koj, v petih minutah, opravil dve uspeli oploditvi. Ena od oplojenih samic je bila divja kokoš z imenom **Hrvatica**.

Pri parjenju v umetni vzreji v prvi fazi najprej kokoši divjega petelina izberejo divjega petelina in mu ponudijo ugoden telesni položaj. V drugi fazi divji petelin izbira med kokošmi divjega petelina, ki se med seboj borijo zanj in si približno štiri minute pred parjenjem prizadevajo za njegovo naklonjenost. Nato divji petelin oplodi najmočnejšo (zmagovalno) divjo kokoš.

Pri parjenju v umetni vzreji v prvi fazi najprej kokoši divjega petelina izberejo divjega petelina in mu ponudijo ugoden telesni položaj. V drugi fazi divji petelin izbira med kokošmi divjega petelina, ki se med seboj borijo zanj in si približno štiri minute pred parjenjem prizadevajo za njegovo naklonjenost. Nato divji petelin oplodi najmočnejšo (zmagovalno) divjo kokoš.

Foto: Ivica Kríž

Enoletni divji petelin, ki se ni paril, je iz ljubosumnosti pojedel šest jajc.

Foto: Ivica Kríž

Enoletni divji petelin - jajčni tat v karanteni

Foto: Ivica Kríž

Umrlih šest kebčkov 4. junija 2021 iz drugega gnezda

Po navadi divji petelin izbere tisto, ki se mu preveč ne ponuja in ima dolg, nepoškodovan rep. Divje kokoši brez repa so napadalnejše/agresivnejše do drugih samic in se čez dan večkrat ponujajo samcu, ki se ne odziva na njihovo vedenje. Zadnja, najšibkejša kokoš vedno ostane neoplojena.

V gnezdih je bilo izvaljenih skupaj 28 jajc, od katerih je enoletni italijanski petelin pojedel šest jajc, eno pa je bilo zelo majhno in nepravilno (samo be-

ljak). V postopek valjenja (inkubacije) je bilo vključenih 20 jajc. Kokoši divjega petelina so valile jajca od 18. aprila do 12. maja (24 dni). Nato so petelini tiho peli še sedem dni, do konca paritvenega obdobja. Zanimivo je, da je hrvaška kokoš divjega petelina prvo jajce znesla po četrtem dnevu po prvi oploditvi. Bukovo listje še ni zraslo na drevesih, mravlje še

na«) sedem jajc divjega petelina. V zadnjih treh dneh pa je na jajcih sedela italijanska divja kokoš. Iz sedmih jajc so se izvalili trije zdravi kebčki: dva samčka in ena samička. Četrty kebček je po treh dneh poginil, ker ni hotel jesti. Eno jajce je izginilo, v dveh pa sta bila mrtva kebčka (verjetno zaradi neenakomernega valjenja oziroma gretja).

Foto: Ivica Kríž

Izvaljeni kebčki

Reprodukcijska statistika v letu 2021:

- 28 znesenih jajc,
- šest izvaljenih kebčkov (pet samcev in ena samica),
- šest jajc je pojedel enoletni samec, ki ni sodeloval pri parjenju,
- eno zelo majhno jajčece velikosti prepeličjega jajca; v jajcu je bil le beljak (prvič zneseno jajce),
- eno jajce je izginilo med valjenjem hrvaške pritlikave kokoši Katice,
- dve oplojeni jajci, vendar ne popolnoma izleženi,
- eno jajce poškodovano (zaradi kune),
- dve neoplojeni jajci,
- devet neizvaljenih kebčkov.

niso prišle na površje; divji petelini so se hranili z deteljo, borovimi iglicami in borovim lubjem, da so pridobili energijo za parjenje in kokoši za izleganje jajc. Prav presenetljivo je, kako so se letos (2021) kokoši divjega petelina zelo slabo hranile, a legle zelo kakovostna rjavo-lisasta oplojena jajca.

Najprej je 3. maja 2021 domača, hrvaška pritlikava navadna kokoš valila (»sedela

Hrvaška divja kokoš je začela 9. maja 2021 sedeti na osmih lastnih jajcih. Tragedijam ni bilo konca; ko sem šel na Farjev Laz (to je predel gozda zraven mesta Tršće, kjer je srednjeevropski vzrejni center za divje peteline v Gorskem kotarju), sem namesto osmih izleglih kebčkov videl šest poginulih in dve neoplojeni jajci ter mrtvo najboljšo hrvaško divjo kokoš; poginila je 50 metrov od

Foto: Ivica Kríž

Foto: Ivica Kríž

Kebčki, stari 20 dni

Mrtev kebček z zlomljenim kolkom

gnezda. Jajca so bila hladna, kebčki pa so se sicer prebili skozi jajčno lupino, a zaradi podhladitve poginili dve uri pred izvalitvijo. Ugibamo lahko, da je bil za smrt divje kokoši kriv srčni napad, saj pri poginuli kokoši nismo našli nobenih vidnih poškodb.

Potem je od 12. maja domača rasa 21 dni sedela na šestih jajcih divjega pete-

lina. Žal je 2. junija v kokošnjak prišla kuna in odtrgala raci glavo. Naslednji dan je kuna pobrala še racaka. Lastniku dr. Josipu Malnarju je v inkubator (umetni valilnik) uspelo spraviti pet toplih jajc divjega petelina, medtem ko je bilo eno najdeno razbito zunaj gnezda. Ta jajca so bila nato sedem ur v inkubatorju, na-

Foto: Ivica Kríž

Neizleženi kebčki iz prvega gnezda

Foto: Ivica Kríž

Propadlo gnezdo tik pred izvalitvijo

divjo kokoš, ki je do tedaj sedela na petih kokošjih jajcih in je bila rezerva, ki pa je prav dobro prišla v tragediji. Italijanska divja kokoš je 26. dne izvalila pet kebčkov. Preostalo eno razpokano jajce je dr. Malnar čez noč postavil v inkubator in na naše veselje se je zjutraj iz njega izlegel zdrav moški kebček divjega petelina. Torej, izvalilo se je pet kebčkov iz skupno petih jajc. En kebček je nato poginil zaradi zlomljenega kolka, drugi pa zaradi zavrnitve hranjenja. Iz tega gnezda so tako preživeli le trije samčki.

Velika težava je bila iskanje jajc in gnezda v izpustu (voljeri), saj smo imeli ljubosumnega enoletnega italijanskega divjega petelina, ki je pojedel šest jajc, ni sodeloval pri parjenju in je tudi uničil genski material starejših divjih petelinov. Starejši petelini so ščitili samice na

Letos sta na voljo turistična ponudba fotolova na divje peteline (paket Profi) in izobraževalni program o življenju divjega petelina (paket Maxi). Za podrobnejše informacije o divjih petelinih lahko obiščete našo spletno stran: <https://capercaillie.eu/hr-fotolov.html>, za vprašanja pa je stik po e-pošti: ivica.kriz7@gmail.com.

Foto: Ivica Križ

Samica sedi na jajcih.

gnezdih ter celo vzpostavljali glasovne in vedenjske stike z divjimi kokoši na gnezdih. Pri parjenju sta sodelovala dva

petelina. Teritorij triletnega avstrijskega alfa petelina Kvarnerja je bil v zgornjem sončnem delu voljere, dveletnega italijan-

skega petelina **Gorana** pa v spodnjem. Divje kokoši so se prosto sprehajale po voljeri, petelina pa sta bila teritorialno razmejena. Zanimivo je, da se med petjem in parjenjem nikoli nista spopadla. Dveletne kokoši divjega petelina so sede na svojih gnezdih, medtem ko so enoletne, ki še niso bile zrele za parjenje in ki ne nesejo jajc, vsak dan nekaj ur sede in opazovale druge divje kokoši na gnezdih in se tako očitno pripravljale za naslednjo paritveno sezono. Pri enoletnih divjih kokoših nisem opazil, da bi kdaj jedle jajca iz gnezda.

Kaj smo se naučili letos?

Lahko sklepamo, da je bilo letos izleženih veliko oplojenih jajc; v povprečju devet jajc na divjo kokoš, a jih je malo preživelo do izvalitve zaradi različnih nepredvidenih okoliščin, ki jih bomo poskusili odpraviti prihodnje leto. Upam si tudi trditi, da so se divje kokoši in domače race (raca je pravzaprav mešanka, ki je bila križana z divjo raco) najbolje izkazale pri valjenju jajc. Medtem pa so navadne kokoši zelo slabo valile jajca kokoši divjega petelina, predvsem zaradi slabega močenja perja med valjenjem/inkubacijo, pri katerem je zelo pomembna ustrezna vlažnost. Raca in kokoš divjega petelina si med valjenjem, ko se redno hranita, vlažita trebušno perje: raca v vodi, divja kokoš pa navadno z jutranjo roso.

Dr. Ivica Križ

Foto: Milan Cerar

JEREBIKA

Lovilka ptic iz gozda

Jerebika (Sorbus aucuparia L.) je ena najbolj prelestnih drevesnih vrst slovenskih gozdov. V jeseni na svojo krošnjo včasih že prav neverjetno bogato navesi koralno rdeče majhne jabolčkaste plodove. Njeni listi se prav tako obarvajo v intenzivne oranžno-rdeče odtenke in takšna, za gozd že kar preveč svečana, se preda mrzlim zimskim dnevom. Liste odvrže, rdeči šopi plodov pa lahko ostanejo na vejah še dolgo v zimo. O uporabi jerebike veliko pove že njeno vrstno latinsko ime »aucuparia«, ki je izpeljano iz latinskih besed »aves capere« in pomeni lovljenje ptic. V prejšnjih stoletjih so bili jerebikini plodovi učinkovita vaba za številne majhne ptice, kar so s pridom izkoriščali tudi kmečki ljudje, ki so bili sicer v svoji skromnosti in revščini prikrajšani za meso.

V Sloveniji je jerebika domorodna drevesna vrsta. Največkrat raste kot manjše drevo. Zanj je značilna redka in nepravilno ovalna krošnja. Ima dobro razvit koreninski sistem, ki ji omogoča rast tudi na ekstremno plitkih tleh. Mlado drevo na fotografiji raste poleg cerkvice svetega Miklavža na Boču.

Koralno rdeči gozdni biseri

Jerebika že na daleč oglašuje svojo prisotnost v gozdu. Ne moremo namreč prezreti njenih bogatih vej z živo rdečimi plodovi. Jerebikini plodovi merijo le skromen centimeter in so videti kot nekakšna majcena jabolka z muho in pečkami v notranjosti. Kljub svoji majhnosti so na drevesu dobro vidni, saj se združujejo v bogata soplodja in družno visijo z vej. Plodovi zorijo v avgustu ali septembru in so pomemben vir hrane za številne ptice, z njimi se prehranjujeta tudi srnjad in jelenjad. Vse našete živali pomagajo pri širjenju jerebike, saj v svojih iztrebkih puščajo semena, ki so posledično posejana vsepovsod naokrog.

Jerebikina socvetja lahko opazujemo v cvetočem maju in v začetku junija. Botanično se jerebikino socvetje imenuje češulja, saj je sestavljeno iz številnih

Foto: www.gardenersdream.co.uk

Jerebikini cvetovi so združeni v goste dlakave češulje. V ljudskem zdravilstvu naj bi cvetovi pomagali pri odpravi kašlja, zato so jih skupaj z bezgovimi cvetovi namakali v medeno mleko. Glede na to, da vonj cvetov spominja na trpek vonj po ribah, si naj o okusu in vonju tega priprava misli vsak svoje.

manjših dvospolnih cvetov, ki izraščajo iz skupne cvetne osi. Cvetovi so beli z rahlo rumenkastimi odtenki in v nasprotju s svojo lepoto in dekorativnostjo presenetljivo odvratno smrdijo. Vonj spominja na grenak in trpek vonj po ribah, krivec zanj pa je spojina trimetilamin. Prav vonj na cvetove privablja številne hrošče, muhe in gozdne žuželke, ki gomazijo, lezejo in letajo s cveta na cvet in poleg tega, da na cvetu dobijo slastno kosilo, mimogrede opravijo tudi nujen prenos cvetnega prahu.

Jerebikini listi so sestavljeni iz 9–15 manjših eliptičnih lističev, ki so po robu na drobno nažagani. Cel list je dolg od 10 do 20 cm. V Sloveniji se jerebika pojavlja v dveh podvrstah: ena (*Sorbus aucuparia* subsp. *aucuparia*) ima dlakave liste in poganjke ter je pogosta od nižin do gorskega pasu, druga (*Sorbus aucuparia* subsp. *glabrata*) pa ima gole liste in poganjke in se pojavlja v gorskih grmiščih.

Foto: Mateja Kišek

Foto: Mateja Kišek

Jerebikini listi so lihopernato sestavljeni in premenjalno nameščeni na poganjek. Lističi so po robovih nažagani, v jeseni pa se obarvajo v žlahtne oranžne in rdeče odtenke.

V naravi lahko med jerebikami najdemo zelo pester nabor dreves, saj med različnimi sorodnimi vrstami v rodu jerebik prihaja do križanja. Eden najbolj znanih je križanec med jerebiko in njenim bližnjim sorodnikom mokovcem (*Sorbus aria*). Ta hibrid, ki ga tudi v naših mestih pogosto sadimo v okrasne namene, se imenuje švedski mokovec (*Sorbus intermedia*) in je najpogostejši na jugu Švedske.

Nepogrešljiv del gozda

Jerebika je nezahtevna drevesna vrsta, ki se dobro znajde predvsem na odprtih gozdnih površinah. Zato je pogosta spremljevalka mladih smrečic in macesnov na pogozdenih gozdnih površinah. Še posebno je dragocena v visokogorskih gozdovih, kjer za rast dreves vladajo ekstremne razmere. V Alpah jo lahko najdemo vse do nadmorske višine 2400 metrov. V visokogorju vladajo nizke temperature, sloj prsti je zelo tanek, zime so hude in vetrovi ostri, a jerebika kljub temu vztraja in rastejo! Tam visoko ob zgornji gozdni meji s svojim opadom izboljšujejo gozdna tla in bogatijo občutljive ter ranljive gorske gozdne ekosisteme. Debla preprečujejo uničujoče snežne plazove in še dodatno erozijo zemlje. Jerebiko lahko najdemo skoraj kjerkoli v Sloveniji. V gozdovih jo bomo najpogosteje videli predvsem ob robovih ali na gozdnih jasah. V mladosti sicer zmore rasti precej zasenčena, z leti pa postajajo njene potrebe po svetlobi vedno večje in zato jo štejemo k polsvetloljubnim drevesnim vrstam. Najdemo jo lahko tudi v nekoliko bolj temnih jelovo-bukovih gozdovih. Redkejša je v panonskem in sredozemskem svetu, sicer pa njeno območje razširjenosti v evropskem prostoru seže vse

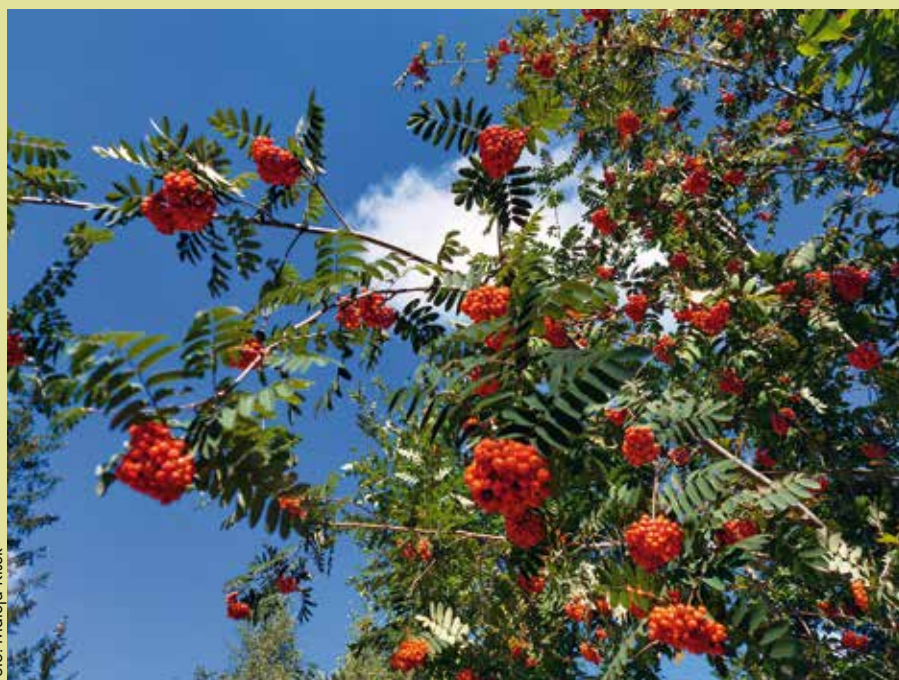

Foto: Mateja Kišek

V jeseni jerebika gozdne živali bogato nagradi s koralno rdečimi jagodami.

do Nordkappa na Norveškem in Islandije, njena naravna rastišča pa se pojavljajo še na zahodnem delu azijske celine.

Za čarobne paličice, odganjanje duhov in iskanje zakladov

Jerebika je s svojo čarobno barvo od nekdaj privlačila ljudi. Njena jesenska lepota jih je spominjala na nekaj nezemeljskega, skoraj božanskega. Zato je bila jerebika drevo, ki je ljudi pred davnimi tisočletji varovalo pred vsem tistim, česar so se bali. Posadili so jo na posvečena mesta in tako varovali svetišča

Foto: <https://www.thetimes.co.uk/article/nature-notes/1c2c8k>

Ptice se ne morejo upreti rdečim plodovom. V 16. stoletju so kmetje z jerebikinimi jagodami v pasti lovili drozge. Številne ptice pevke so tako končale v pasteh lačnih kmetov. Pečene ptice so bile vsak dan na jedilniku ljudi vse do 19. stoletja.

nature-notes/1c2c8k

Foto: Mateja Kišek

Plodovi nekaterih sort jerebik so bolj primerni za uživanje, saj so debelejši, slajši in vsebujejo manj grenčin.

Grenkoba na kvadrat!

Jerebikini plodovi so trpki, kisli, grenki, grenki ... in še enkrat grenki! Grenkoba je poudarjena še posebno takrat, kadar je neučakanost kuharice prevelika. Če boste nabirali jerebikine plodove prehitro, potem bo sladkobe ob uživanju jerebikinih jedi zelo malo. Če boste čakali predolgo, jih bodo, še preden boste dobro zakorakali v gozd, pozobali lačni ptiči. Jerebikine jagode morajo pred uporabo v kuhinji zmrzniti, šele potem so primerne za kakršnokoli nadaljnjo kuhinjsko obdelavo. Zmrzal jih lahko ujame kar na drevesu ali pa zato poskrbimo sami v domači zamrzovalni

skrinji. Za hudo grenkobo v jerebikinih jagodah je »kriva« za človeka neprebavljiva parasorbinska kislina, ki se v prebavljive spojine razgradi šele potem, ko plod zmrzne. V pečkih je grenkobe kljub zmrzovanju še vedno veliko, poleg tega je v njih spojina amigdalina, ki je na seznamu strupenih spojin. Zato je treba jagode po kuhanju pretlačiti skozi fino cedilo in pečke izločiti. Surove jerebikine jagode tako niso nikakršen kulinarčni presežek. Če bi jih po kakšnem skoraj neverjetnem naključju zaužili preveč, bi lahko celo povzročile lažjo obliko zastrupitve. Šele v pravi kombinaciji z drugim sadjem ali z dišečimi začimbami dodatki lahko jerebikine jagode pripravimo

Za pestre in barvite gozdove

Jerebika je ena tistih drevesnih vrst, ki pomembno prispeva k večji biotski pestrosti gozda. Je izjemno pomembna, čeprav po navadi ne zraste v zares veliko

Foto: Mateja Kišek

Jerebiki lahko izboljšajo okus, če ji dodamo sadje, buče ali dišavnice. Jerebikini marmeladi za dolgo obstojnost ni treba dodajati ničesar, saj je že sama po sebi izjemno dober konzervans, in to v vseh pomenih besede! Poznavalec divjih rastlin Dario Cortese v enem od svojih člankov piše, da je ta marmelada odporna proti vsemu, tudi proti otrokom! Zaradi nenavadnega okusa bo namreč v hladilniku prišla na vrsto čisto zadnja.

in mogočno drevo. Kljub temu imamo v Sloveniji nekaj res lepih primerkov jerebik. Najdebelejša v obsegu meri skoraj dva metra in jo najdemo v Savinjski dolini.

Prav bi bilo, da bi tej drevesni vrsti, prelestni lepotici, ki zaradi svoje lepote v jesenskih mesecih jemlje dih, v naših gozdovih morda namenili kakšen žarek sonca več. Zato bi nam bilo hvaležno vse živo, kar leze in gre v gozdu.

Dr. Mateja Kišek

Viri:

- Robert Brus: Dendrologija za gozdarje (2008).
- Robert Brus: Drevesa in grmi Jadrana (2012).
- Rudi Beiser: Drevesa in ljudje (2019).
- Dario Cortese: Jerebika (<https://old.delo.si/druzba/odprta-kuhinja/jerebika.html>)

Ali veste ...

... da suhi jerebikini plodovi blagodejno vplivajo na glasilke?

Posušeni jerebikini plodovi vsebujejo veliko vitamina C. Odpravljali naj bi hripavost in blagodejno vplivali na glasilke, zato so se jih v preteklosti veliko posluževali pevci. Plodovi vsebujejo tudi veliko pektina in čreslovin (podobno kot suhe borovnice), zato pomagajo pri zdravljenju driske. Jerebikina skorja je tudi zelo uporabna za strojenje kože.

... da jerebikin les uporabljajo za izdelavo glasbil?

Jerebikin les ima izjemno lep zvok in je nadvse primeren za izdelavo flavt in piščali.

... da je sorbitol, ki ga najdemo v jerebikinih plodovih, v živilski industriji izjemno pomemben konzervans?

V jerebikinih plodovih najdemo sorbinsko kislino in sorbitol – slaček alkohol, ki se uporablja kot konzervans. Od tod tudi izvira rodovno ime za jerebiko – *Sorbus*. Zaradi sorbinske kisline je

jerebika že sama po sebi konzervans v marmeladah in sokovih.

Foto: www.drevesnica.si

Jerebika je drevesna vrsta, ki jo pogosto sadijo v mestno okolje. Še posebno tiste s stebrasto obliko rasti ali s povešenimi vejami so zaradi svoje nezahtevnosti in zanimivega videza priljubljena vrsta v novo osnovanih drevoredih in parkih.

UPORABA DUŠILCEV (BLAŽILCEV) POKA ZA LOVSKO UPORABO

Avtor septembrskega uvodnika¹ v reviji Lovec mag. Lado Bradač je strnil spremembe orožne zakonodaje z besedami: »Zdaj lahko rečemo, da smo lovci pridobili, predvsem pa imamo na področju lovstva rešitve, ki jih pozna večina evropskih držav.« Med spremembe spada tudi uvedba dušilcev poka. Vse od izuma naprav za blaženje hrupa se ugotavlja koristnost dušilcev poka tudi pri lovu, saj ščitijo sluh strelca in imajo druge prednosti. Res podaljšajo dolžino orožja, povečajo maso in jih na vsako orožje ne moremo namestiti. Na to temo je bilo že nekaj dobrih prispevkov v reviji Lovec, pri čemer bi izpostavil prispevek Srečka Žerjava.² Zaradi aktualnosti bom njihovo lovsko uporabnost ponovno opisal v nadaljevanju. Naj dejstva o dušilcih poka, ki jih ugotavljajo že od njihovega nastanka, povzamem še enkrat, že v luči prvih izkušenj.

Kaj je in kako deluje?

Za začetek: dušilec poka bo zvok strela zmanjšal na varno raven – ne bo pa ga povsem utišal! Dušilec poka je naprava za blažitev učinka poka, ki nastane ob strelu s strelnim orožjem. V dušilcu poka so ekspanzijska komora in pregrade, ki ohlajajo in zaustavljajo smodniške pline. To zmanjša jakost poka, blisk in tudi odsun. Notranje pregrade so sestavljene, včasih zavarjene, včasih pa je notranji del iz enega kosa (angleško »monocore« – eno jedro). Dušilce poka in njihove dele izdelujejo iz različnih vrst aluminija in nerjavnega jekla, nekatere iz zlitin kovin, kot sta titan ali inconel (zlitina kroma in niklja). Učinkovitost delovanja je najbolj pogojena s prostornino (velikostjo), šele nato z notranjo konstrukcijo oziroma načini zadrževanja in ohlajanja plinov.

Kako jih pravilno poimenovati?

Blažilec poka, dušilec poka, moderator zvoka? V odgovoru Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša (2019) kot najprimernejša izraza predlagajo izraza *dušilec poka* in *blažilec poka*. Slovar slovenskega knjižnega jezika (SSKJ) pozna samo besedo *dušilec* in ga izrecno omenja v povezavi z orožjem. Izumitelj dušilca poka je bil leta 1902 Američan Hiram Percy Maxim, naravno je poimenoval *suppressor* – dušilec. Enako je poimenoval avtomobilski lonec, ki ga je z enakim namenom (zmanjšanje

hrupa) razvil sočasno (slika 1). V ZDA uporabljajo tudi izraz *silencer*, ki ga spet prevedemo v – *dušilec zvoka*. Nekateri v ZDA uporabljajo izraz *sound moderator* (*urejevalnik zvoka?*), izraza pa SSKJ ne pozna. Poenotimo se in jih imenujmo *dušilci poka* oziroma *blažilci poka*.

Zakaj jih uporabljati?

Uporaba dušilcev poka je dovoljena v večini evropskih držav, nekatere izrecno priporočajo njihovo uporabo. V Združenem kraljestvu je uporaba dušilca postala ponekod celo obvezna, ko so

poklicni lovci UK Forestry Commission (britanska različica zavoda za gozdove) tožili delodajalca zaradi izgube sluha. Dušilci poka poleg zaščite sluha hkrati omogočajo lažje zadevanje in boljšo oceno dogajanja po strelu na divjad. Naj naštetih tri trditve opišem in pojasnim v nadaljevanju.

Največja uporabnost dušilcev zvoka – varovanje sluha

Ob sprožitvi strela nastane več izvorov zvoka:

Prednosti uporabe za lovca

- Varovanje sluha strelca, bližnjih udeležencev in lovskih psov.
- Manjša obremenitev okolja, predvsem na robovih naselij.
- Zmanjšanje odsuna (do 45 % manjši občutek odsuna).
- Zmanjšanje bliska na ustju.
- Boljša ocenitev mesta zadetka in odziva divjadi po strelu.
- Rahlo drugačen odziv divjadi po strelu.
- Enaka ali celo včasih boljša natančnost.
- Učinkovitejša vadba nas samih in lažje privajanje na strel začetnikov (odsun, pok).

Slika 1: Dušilec poka in avtomobilski lonec, iznajdbi Hiram Maxima

¹ Uvodnik: Lovci in zakon o orožju, Lovec, 9/2021, mag. Lado Bradač

² Dušilci zvoka in njihova uporaba pri lovu, Lovec, 12/2019, Srečko Žerjav

Slabosti uporabe za lovca

- Podaljšajo dolžino in povečajo maso orožja.
- Manjša okretnost.
- Cena.
- Potrebno je čiščenje.
- Pri namestitvi ne smemo biti površni.
- Mogoča sprememba mesta zadetka.

1. Pok, ki nastane pri izhodu smodniških plinov iz ustja cevi.

2. Pok, ki nastane ob letu krogle z nadzvočno hitrostjo (tako imenovani preboj zvočnega zidu).

3. Zvok, ki nastane ob delovanju orožja (udarec igle, gibanje zaklepa pri polavtomatskem orožju).

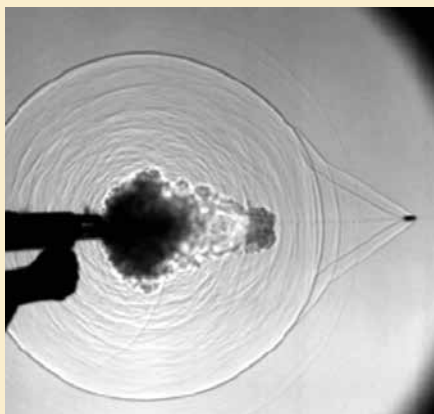
4. Zvok ob zadetku lovske krogle v cilj. Je težje slišen in lažje zaznaven ravno pri uporabi dušilca poka.

Dušilci poka lahko zmanjšajo le prvi izvor zvoka – na ustju, ne morejo pa zmanjšati ali zakriti poka, ko krogla prebije zvočni zid, in zvoka ob zadetku krogle v cilj. Ker dušilci zvoka zmanjšajo pok le na ustju cevi (ne pa tudi rezkega poka, ki nastane pri letu krogle z nadzvočno hitrostjo), bo strel iz lovske puške z običajnim lovskim strelivom še vedno dobro slišen.

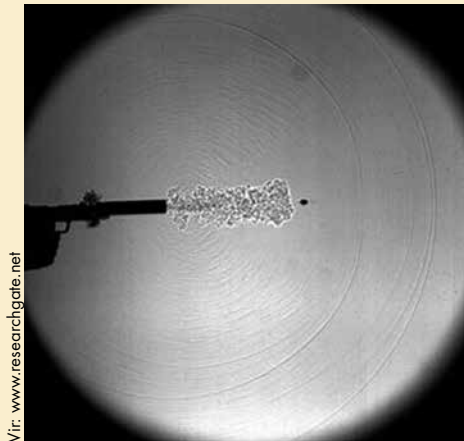
Zakaj je smiselna uporaba dušilcev poka? Pri puškah jakost poka lahko doseže glasnost od 140 do 165 decibelov (dB). Če se glasnost poka poveča še za 10 dB, se pritisk zvoka na uho podvoji. Dušilec ne bo povsem zadušil zvoka strela, ampak

Slika 2: Udarni val ob strelu kalibra .30-06; krogla ima hitrost 2,5 macha.

Slika 3: Udarni val ob strelu kalibra 7,62 x 39

Slika 4: Udarni val ob strelu kalibra .45 ACP brez dušilca zvoka in z nameščenim dušilcem zvoka

ga bo zmanjšal na sprejemljivo raven hrupa, to je pod 140 dB. Blažilec poka v bistvu ublaži pritisk zraka (poka) za 20 do 30 dB, odvisno od jakosti (kalibra) puške – naboja in vrste dušilca zvoka. Če se glasnost poka zmanjša le za 10 dB, to ustreza zmanjšanju hrupa za polovico. Zmanjšanje s 150 dB na 120 dB ob puku povzroči skoraj 90 % manj pritiska zvoka na bobnič. Iz fotografij (*slike 2, 3 in 4*) je razviden obseg zračnega tlaka/zvočnega udara kot posledice razširitve smodniških plinov, ki ga dušilec poka zelo omeji. Obenem upočasnjene pline – in s tem zvok – usmeri stran od strelca.

Omilitve poka je dobra tako za lovčeva ušesa kot za ušesa lovskih psov, ki so bolj občutljivi za glasne puke (*slika 5*). Tako bi omilili poškodbe sluha pri lovcu in njegovem zvestem pomočniku, manj glasnega poka pa bodo veseli tudi ljudje, ki bivajo v bližini lovišč in so se mogoče pritoževali nad pokom lovske puške v zgodnjih jutranjih urah.

Dušilec zvoka na ustju bo deloval podobno kot plinska zavora, ki preusmerja pline na ustju, da je odsun manjši. Plinska zavora celo poveča jakost poka in lahko hitro poškoduje sluh. Dušilec poka ublaži pok in daje občutek zmanjšane odsuna, hkrati zmanjša blisk na ustju. Zaradi vsega naštetega strellec – lovec naredi manj napak. Vadba in samo streljanje postaneta prijetnejša, na lovu, kjer si ne nameščamo glušnikov, pa je manj slabih strellov. Pok in odsun sta glavna krivca za strelske napake, tako imenovani »zamiž« in »zateg«.

Čeprav je slišno zaznavanje strellov v lovišču oblika nadzora, kaj se dogaja, pa se večina strellov zgodi v okoliščinah, ko strel sploh ni slišen okolici: v ozki grapi, v dolini, na vrhu gore. Pok strela zelo utišata dež in sneg. Da strellov iz risanice kalibra .22 LR ne omenjam, saj so za sosednjim gričkom praktično neslišni, pri uporabi podzvočnega streliva (angleško *subsonic*) pa je strel iz risanice .22 LR nevpadljiv že za sosednjim vogalom.

Za dodatno zmanjšanje zvoka oziroma

za **popolnoma tih strel** v tujini uporabljajo podzvočno strelivo, kjer krogla ne preseže hitrosti zvoka. Le-ta je v zraku odvisna od gostote zraka, na kar vpliva temperatura. Pri +20 stopinjah Celzija je hitrost zvoka v zraku 343 m/s, pri –10 stopinjah Celzija pa 325 m/s. Večina tovarniškega podzvočnega streliva ima hitrost okoli 320 m/s. Tako strelivo je redkeje dostopno tudi pri nas. Kar je za lovce še najpomembnejše: tako podzvočno strelivo ima zaradi nizke hitrosti nizko kinetično energijo (J) in zelo kratek uporaben doseg, saj ima velik padec. Z našega lovskega vidika je skoraj neuporabno. V tujini tako strelivo uporabljajo za odstranitev nezaželenih ali poškodovanih živali (povoz, milostni strel) v mestih. V ZDA pa podzvočno strelivo pogosto uporabljajo za odstrel divjih prašičev. Učinkovito je pri natančnih streljih v glavo na kratkih razdaljah. Pri nas bi bila uporaba tega streliva dovoljena samo pri kategoriji divjadi, za katero ni predpisana energija zadetka na 100 m v (J); to so kuna belica, kuna zlatica, lisica, pižmovka, nutrija, šoja, sraka in siva vrana.

Bistvena prednost dušilca poka torej je, da kritično jakost poka iz nevarnega območja, ki seže do 165 dB, zmanjša na za zdravje mejno sprejemljivo raven hrupa pod 140 dB. Je pripomoček lovcu, tako kot: daljinomer, za dež neprepustna in topla oblačila, sodobne lovske krogle in risanice, zmogljivi strelni daljnogledi. Od vas je odvisno, ali jih uporabljate ali ne. Čas gre naprej in tudi varovanje našega zdravja (sluha) je vse pomembnejše.

Na lovu

Dušilci poka so uporabni za lov, saj na lovu ni praktično nositi glušnikov ali ušesnih čepkov ves dan. Ker je uporaba sluha pomembna pri vseh oblikah lova, lovci redko uporabljajo zaščito za sluh. A strel je dovolj glasen, da sčasoma povzroči trajno izgubo sluha. Najbolj so temu izpostavljeni poklicni lovci, nato pa

Foto: Erik Hoca

Slika 5: Trenutek pred strelom na ranjenega divjega prašiča; z modrim krogom je označeno mesto, kjer je lovski pes.

lovci na strelišču (pristrelitve, vadba in podobno ...), ki menijo, da jim ni treba uporabljati zaščite za sluh. Sledijo tisti, ki imajo na ustju cevi nameščeno plinsko zavoro, ki res zmanjša odsun, a naredi strel še glasnejši, za sluh celo nevaren. Uporaba dušilca poka bo utišala strel do take mere, da vaš sluh ne bo trpel. Brez uporabe glušnikov boste učinkovito spremljali plen tudi po strelu in lažje oddali še drugi strel. Kako? Ker dušilec poka zmanjšuje odmik in dvig ustja po strelu, lahko hitreje pridete v položaj za nadaljnji strel, saj križec v strelnem daljnogledu ostane bližje cilju. To omogoča, da po strelu celo vidimo zadetek, mesto zadetka in po potrebi hitreje oddamo drugi ali tretji strel (pogoni). Če streljamo divjad v tropu, se bo preostala divjad odzvala manj panično, težje bo določila mesto strela, zato se bo lahko pomaknila celo bližje in bo manj vznemirjena.

Slabosti dušilcev zvoka

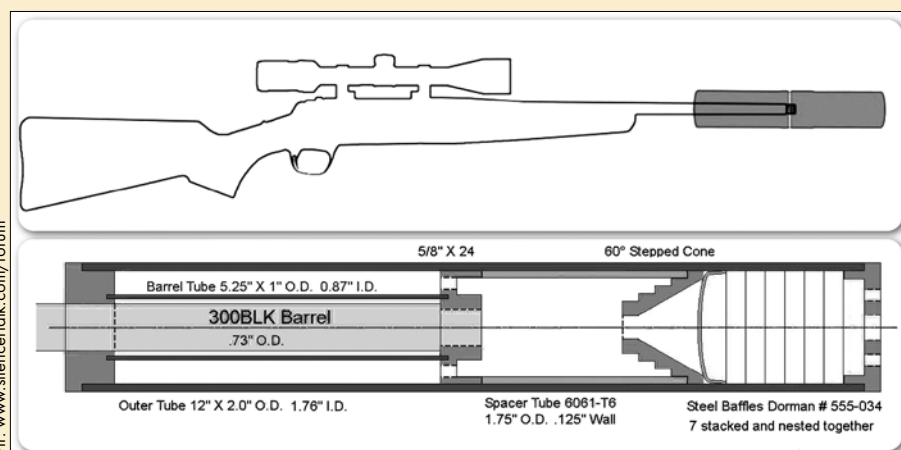
Očitno je, da **podaljšajo dolžino orožja** od 10 cm (za tiste modele, katerih zadnji del seže nazaj čez ustje) pa vse do 30 cm

Ozaveščenost lovcev in njihovi dvomi

Vsem, ki ob omembi besede dušilec

za druge modele. Ena od mojih risanic v kalibru **.300 BLK** ima cev dolžine 40 cm, zato podaljšanje za 25 cm ni težava. Če imate cev dolžine 56 cm ali več, pa je zaradi same okretnosti risanice priporočljiva nabava prvega tipa dušilca poka, kot je prikazan na shemi (**slika 6**). Tako risanica ne izgubi uravnoteženosti in ni predolga. **Povečajo tudi maso orožja** (300–400 g). Dejansko je masa na ustju razlog, da se **spremenijo lege zadetkov**.

Uporaba dušilca poka vpliva na točke zadetka, a jih spreminja na dober način. Dušilec poka in njegova sposobnost zmanjšanja povratnega odsuna puške povzročata bistveno manj vibracij cevi, zato krogla zapusti cev v drugačnem položaju. Sprememba točke zadetka se pri vsaki cevi lahko razlikuje, praviloma za 2–3 cm in najpogosteje levo-dol. Spremembe so vedno stalne in se ne bodo spremenile. V določenih primerih je odstopanje večje, zato moramo risanico pred uporabo dušilca poka preizkusiti, po potrebi pristreliti. Tudi pri **namestitvi** dušilca zvoka moramo biti pozorni ter pri daljšem streljanju ali na lovu vsake toliko časa preverjati nameščenost. **Cene** dušilcev poka se gibljejo od 250 evrov za kaliber **.22 LR** ter nekje od 350 evrov za običajnega, vse do 1200 evrov za poklicne uporabnike (vojaška). Za nekoga, ki mu je vsako leto težko kupiti škatlo streliva, je tak strošek ovira, a jasno je, da tak tudi malo strelja. Po mojem mnenju je naložba vredna denarja, a samo, če ugotovite, da bo, glede na vaš način lova, dušilec poka dejansko služil vašemu namenu in vas ne bo oviral. Tako kot lovsko orožje je tudi za dušilce poka potrebno čiščenje. To seveda ne bo pogodu tistim, ki ne čistijo orožja. Toda treba jim je nameniti nekaj pozornosti, za kar se ravnajte po navodilih trgovca ali proizvajalca. Tako kot ponovno polnjenje tudi uporaba dušilcev zvoka ni za površne.

Slika 6: Shema namestitve dušilca zvoka, ki ga namestimo nazaj prek ustja cevi.

Slika 7: Oznake navojev na cevi; podatek je potreben pri izbiri ustreznega dušilca poka.

poka pomislijo na zlorabe, bi povedal, da priložnost dela tatu zgolj pri nepoštenih. Nekdo, ki je pošten, tudi ob priložnosti ne bo izbral nepoštenja. Ugotovili smo, da dušilec zvoka slišnosti strela ne odpravi, temveč ga le »zaduši« na raven, da uporaba glušnikov ni več nujna. Vse svetovne statistike zadnjih 120 let kažejo, da se zaradi uporabe dušilcev poka nista povečala ne kriminaliteta ne krivolov. Tako kot oranžni/signalni jopiči na lovu, glušniki, dobri čevlji tudi dušilci poka varujejo zdravje lovca. Zaradi boljših zadetkov in manj zgrešenih strellov pa kvečjemu prispevajo k lovsko bolj pravičnem strelu na divjad.

Največ dvomov je bilo pri lovcih, ki niso bili seznanjeni z lovsko prakso drugod po svetu in z delovanjem dušilcev poka. Večina bolje informiranih lovcev pa je dušilce poka sprejela kot nekaj povsem normalnega, logičnega.

Moje izkušnje

Z dušilci poka sem se poklicno srečeval že nekaj časa. V prispevku o kalibru .308 Winchester omenjam, da sva s strelskim kolegom ostrostrelcem kot za šalo zadevala tarče, velikosti 10 x 10 cm na 400 in 500 m. Na risanici Sako TRG M10 je takrat imel nameščen dušilec poka. Neverjetno je, koliko dušilec poka ublaži pok, četudi stojimo blizu strelca. Glušnikov ne bi potreboval, strel je bil še vedno dobro slišen, a tistega zvočnega udara, ki strese celo telo in povzroča piskanje v ušesih, ni bilo. Delovanje dušilcev poka sem s tehnične strani tudi teoretično proučeval in ob tem spoznal nekaj resničnih strokovnjakov s tega področja. Z ameriški in finski prijatelji (večina lovcev) sem premleval praktične prednosti dušilcev. Približno polovica jih dejansko uporablja dušilce poka. Uporaba se jim ne zdi nič posebnega in menijo, da je smiselna. To pa zato, ker vedo, kako dejansko delujejo. A polovica mojih znancev iz tujine ne uporablja dušilcev zvoka, saj omenjene prednosti po njihovem mnenju ne odtehtajo njihovih slabosti, predvsem cene, manjše okretnosti in v primeru Američanov – zapletenega postopka nabave.

Mnenja lovcev, ki sem jih v času pred oddajo prispevka opazil na raznih forumih:

»Na zaprtem 100 m strelišču smo pristreljevali Mauser M12 MAX v kalibru 30-06 z vgrajenim dušilcem Stalon XE108. Glede na to, da je strelišče zaprto, je zadušitev poka izjemna, praktično ne bi potrebovali glušnikov za ušesa.« (Slovenija)

»Imam .270 Winchester s približno 905 m/s hitrosti krogle. Zadnjič sem streljal s preže in sem kar konkretno čutil še nekaj časa v ušesih. Danes sem preizkusil Frey

zalogi kakovostne dušilce poka evropskih in ameriških proizvajalcev. Trgovci nudijo tudi svetovanje in montažo dušilcev, nekateri puškarji pa nudijo urezovanje navojev na cevi. Vprašanja: »Ali potrebujem dušilec zvoka, katerega naj izberem, ali ga lahko namestim na svojo risanico, kateri navoj (slika 7) na ustju že ima moja risanica, ali ga lahko puškar vreže na ustje moje risanice, kako naj ga vzdržujem, čistim,« bi bila lahko tema samostojnega prispevka, a tokrat dovolj o njih.

Nekaj dobrih informacij v slovenskem jeziku je že bilo v reviji Lovce, v Lovskem

Slika 8: Risanica Blaser R8 z nameščenim dušilcem poka

& Devik (269 g/titan-alu). Pravijo, da je znižanje med 32–38 dB, po moje še kaj več po današnji izkušnji. Noro. Prav čudi me, kje so bili lovci vsa ta leta, da se ni prej sprejelo. Sedaj bom lahko čez pet let slišal enako dobro.« (Slovenija)

»Dušilce poka uporabljam od svojega 15. leta starosti. Moj napol gluhi oče – ki je ogromno lovil – mi ga je kupil za božič, saj ni želel, da tudi jaz izgubim sluh, kot ga je on ... Vse od takrat sem z njim uplenil nešteto divjadi in ugotovil, da ima poleg zmanjšanja poka še nekaj drugih prednosti. Stalon X108, ki ga uporabljam, seže nazaj preko cevi, zato ne spremeni uravnoveženosti puške, saj jo podaljša le za 108 mm, maso pa poveča za 334 g. Poleg zaščite sluha naredi iz nas boljšega strelca, tudi ocena po strelu je lažja.« (Kristian Bjerre, Švedska)

Zaključek

Novi zakonodaji so se hitro in dobro prilagodili naši trgovci, ki že imajo na

oglasniku, na socialnih omrežjih skupin s tematiko lova (Facebook). Nekatera podjetja že objavljajo koristne predstavitve izdelkov na omrežju YouTube. Za odločitev pred nakupom ali za odločitev za dušilec poka sploh se posvetujte s trgovci, ki te izdelke ponujajo, še bolje pa z lovskim tovarišem, ki blažilec poka že uporablja pri lovu.

Gregor Hodnik

Viri:

Dušilci/moderatorji zvoka/supresorji in vse, kar morate vedeti pred nakupom, YouTube, 21. 8. 2021

<https://www.lovska-zveza.si/2019/12/04/arhiv-novic-646/> (Matija Janc, LZS, 4. 12. 2019)

Why you should use a suppressor, Kristian Bjerre, <https://ullberg.co>

<https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/terminologije/svetovanje/blazilec-poka#v>

https://en.wikipedia.org/wiki/Hiram_Percy_Maxim#Patents

Slovenski lovci so se predstavili na svetovni razstavi na Madžarskem

Z donenjem rogov **Prekurnskih rogistov** in **Zdravljico**, ki jo je zapel **Lovski pevski zbor Lovske družine (LD) Škale**, se je 26. septembra 2021 začel **Slovenski dan** na svetovni razstavi **Eno z naravo** na Madžarskem.

Slovenija se je namreč na povabilo organizatorjev predstavila na enem največjih in najpomembnejših dogodkov s področja narave in lovstva, ki je potekal od 25. septembra do 14. oktobra 2021 v kongresnem in razstaviščnem centru **Hungexpo** v

*V skoraj deset metrov visoko skulpturo, imenovano **Jelenov totem**, so vgradili deset ton odpadlih rogov jelenov, damjakov in srnjakov.*

Edinstvena skulptura zajca v teku, narejena iz lesenih deščic.

Foto: Gregor Bolčina

Na razstavi si je bilo mogoče ogledati številne zanimive lovske trofeje.

Foto: Gregor Bolčina

Budimpešti. Slovenijo so zastopali **Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Zavod za gozdove Slovenije, Zavod za ribištvo Slovenije, Ribiška zveza Slovenije (RZS) in Lovska zveza Slovenije (LZS)**. Slovenski

predstavniki so predstavljali ekosistemski pristop gospodarjenja z gozdom in upravljanja z divjadjo, lovsko organiziranost, ribištvo, lovski in zeleni turizem.

LZS se je predstavila z lovsko kulturo, izobraževanjem, založniš-

Foto: Srečko Žerjav

Foto: Srečko Žerjav

V dvorani trofej je bilo ob robovih in na stenah razstavljenih več kot tisoč lovske trofeje s celotne Madžarske, ki so dajale bogatim dioramam, postavljenim v osrednji del, neverjeten okvir.

Med številnimi skulpturami v nadnaravni velikosti je bila tudi madžarska vižla, ki ima na nosu simbol razstave.

tvom, raziskovalno dejavnostjo, lovsko kinologijo, delom lovskih čuvajev ter z uspehi strelske ekipe LZS in s svojim delom z mladimi. Največ zanimanja so poleg razstavljenih lovskih trofej in dermoplastičnih preparatov gamsa in medveda, sploh med mladimi obiskovalci razstave, pozele karte

Črni Peter in igra Spomin LZS z motivi prostoživečih živali.

Slovenski dan

Na Slovenskem dnevu 26. septembra, ki so ga s kratkim kulturnim programom popestrili Lovski pevski zbor LD Škale,

Na slovesnosti ob Slovenskem dnevu je spregovoril tudi predsednik LZS mag. Lado Bradač.

Slovesnost ob Slovenskem dnevu so zaznamovali naši lovci; oba ministra za kmetijstvo (madžarski in slovenski – z leve na sredini odra) sta se med njimi dobro počutila.

Foto: Alexander Louvet, FACE

Foto: Srečko Žerjav

Z leve: predsednik LZS mag. Lado Bradač in član Komisije za mednarodne odnose pri LZS Srečko Žerjav sta se skupaj udeležila generalne skupščine Združenja zvez za lov in varstvo divjadi (FACE) v Budimpešti, kjer so potrdili delo dosedanjega vodstva FACE in sprejeli nov program dela.

Foto: Alexander Louvet, FACE

Torbjörn Larsson (peti z leve) ostaja predsednik FACE še en mandat, Srečko Žerjav (skrajno levo) pa je bil ponovno potrjen za podpredsednika Evropske zveze oziroma za predsednika Centralnega regiona.

Prekmurski rogisti ter harmonikarja **Jože Cerkovnik** in **Vlado Kolman**, so udeležence nagovorili slovenski minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. **Jože Podgoršek**, madžarski kmetijski minister dr. **István Nagy**, predsednik RZS dr. **Miro Žaberl** in predsednik LZS mag. **Lado Bradač**. »Slovenija se ponaša s čudovito naravo. Zasluga za to gre tudi slovenskim lovcem, kajti prav varstvo narave je temeljno poslanstvo slovenskih lovcev. Lovci smo vsak dan v naravi, tudi kot priče posledic nenehnih in grobih posegov v življenjski prostor, ki si ga delimo z drugimi rastlinskimi in živalskimi vrstami. Zato se še toliko bolj zavedamo pomena ohranjanja biotske raznovrstnosti,« je v nagovoru poudaril mag. Bradač.

Povedal je še, da slovenski lovci vsako leto opravijo več kot 600.000 brezplačnih delovnih ur, zato so upravičeno ponosni na svoj prispevek družbi in naravi: »Žal so časi taki, da naše poslanstvo ni vedno prepoznano, da lovstvo ne pomeni zgolj odstrela divjadi, zato je še bolj pomembno,

da se lovci po Evropi, v svetu družimo, se pogovarjamo o stanju v naravi in o položaju naših organizacij v družbi.«

Larsson ostaja predsednik FACE, nov mandat tudi Srečku Žerjavu

Na letošnji generalni skupščini **Združenja zvez za lov in varstvo divjadi (FACE)** v Budimpešti so potrdili delo dosedanjega vodstva FACE in sprejeli nov program dela. **Torbjörn Larsson** ostaja predsednik FACE še en mandat, **Srečko Žerjav** pa je bil ponovno potrjen za podpredsednika Evropske zveze oziroma za predsednika Centralnega regiona. Na skupščini FACE, ki združuje sedem milijonov evropskih lovcev, so bile glavne teme postopek o omejitvi lova na grlico, ki je v zaključnem postopku, namera o popolni prepovedi uporabe svinca (tudi v lovu in ribolovu), vendar so nekatere nacionalne zveze že opozorile, da se bodo njihovi člani odrekli lovu.

Urša Kmetec

Ekipa LZS osvojila odlično ekipno 2. mesto na 22. Evropskem prvenstvu v oponašanju jelenjega rukanja na Madžarskem

Slovenska ekipa rukačev je na 22. Evropskem prvenstvu v oponašanju jelenjega rukanja, ki je med 1. in 4. oktobrom 2021 potekalo na Madžarskem, osvojila izvrstno drugo mesto. Ekipa Lovski zveze Slovenije (LZS) v sestavi **Simon Ferlinc**, **Tadej Klemenšek** in dr. **Blaž Šuler** se je tudi letos izkazala

sodnik Kerčmar je bil določen za sodnika nadzornika.

Organizatorji prvenstva so se izkazali kot izvrstni gostitelji ter ekipam nudili odlične pogoje za bivanje in pester spremljevalni program. Pred polfinalnim tekmovanjem, ki je potekalo na dvorišču kraljeve palače v mestu Gödöllő, kjer so ekipe tudi pre-

Slovenska ekipa rukačev je na 22. Evropskem prvenstvu v oponašanju jelenjega rukanja, ki je med 1. in 4. 2021 oktobrom potekalo na Madžarskem, osvojila izvrstno drugo mesto.

in potrdila svojo kakovost, saj je ekipno drugo mesto osvojila med štirinajstimi sodelujočimi državami. Poleg tekmovalcev sta ekipo sestavljala še mednarodni sodnik **Ernest Kerčmar** in vodja ekipe mag. **Jani Šalamon**, predsednik Komisije za lovsko kulturo in odnose z javnostmi LZS.

Sodelovalo je 13 ekip, in sicer iz Avstrije, Belorusije, Belgije, Češke, Estonije, Francije, Nemčije, Madžarske, Latvije, Litve, Poljske, Slovaške in Slovenije. Prvi dan je bil posvet vodij ekip in sodnikov, na katerem so bile predstavljene tekmovalne discipline. Na posvetu je bilo izbranih osem sodnikov iz držav sodelujočih ekip. Šestim sodnikom je sodniško mesto pripadalo avtomatsko (ker na prejšnjem prvenstvu niso sodili), izmed sodnikov, ki so na prejšnjem prvenstvu sodili, pa sta bila izžrebana dva sodnika. Sodili so sodniki iz naslednjih držav udeleženk: Belgija, Madžarska, Francija, Slovaška, Latvija, Češka, Poljska, Estonija. Naš mednarodni

bivale, so prireditelji organizirali ogled lovskega muzeja v mestu Hatvan. V popoldanskem času istega dne pa je, kot že rečeno, potekalo polfinalno tekmovanje v dveh disciplinah: *stari jelen*, ki išče košute, in *oglašanje glav-*

Končni rezultati 22. Evropskega prvenstva v oponašanju jelenjega rukanja

Posamično:

1. Innar Uus (Estonija)
2. Kasper Máté (Madžarska)
3. Tomas Tresky (Češka republika)
11. Tadej Klemenšek (Slovenija)
13. Simon Ferlinc (Slovenija)
18. Blaž Šuler (Slovenija).

Ekipno:

1. Madžarska
2. Slovenija
3. Belorusija

Ekipa LZS v oponašanju jelenjega rukanja se je predstavila kot ambasador slovenskega lovstva in kulture v najboljši luči ter dokazala, da spada v sam vrh oponašanja jelenjega rukanja v Evropi.

Ekipa Lovski zveze Slovenije (LZS) v sestavi (z leve): **Simon Ferlinc**, **Tadej Klemenšek** in dr. **Blaž Šuler** se je tudi letos izkazala in potrdila svojo kakovost, saj je ekipno drugo mesto osvojila med štirinajstimi sodelujočimi državami.

nega jelena s tropom košut. Že v polfinalu so slovenski tekmovalci dosegli izvrsten uspeh, saj so se vsi trije uvrstili v finale, kar je uspelo samo še Madžarom.

V nedeljo, 3. oktobra, je potekalo finale na osrednjem prizorišču na svetovni razstavi *Eno z naravo* v Budimpešti. 19 tekmovalcev, ki so se uvrstili v finale, je tekmovalo v disciplini *oglašanje dveh jelenov enake moči*. Naši tekmovalci so tekmovali odlično. Ekipa Slovenije je zasedla drugo mesto in postala podprvak Evrope. Med 37 tekmovalci pa so slovenski tekmovalci

posamično zasedli naslednja mesta: Klemenšek 11. mesto, Ferlinc 13. in Šuler 18. mesto.

Ekipa LZS v oponašanju jelenjega rukanja se je predstavila kot ambasador slovenskega lovstva in kulture v najboljši luči ter dokazala, da spada v sam vrh oponašanja jelenjega rukanja v Evropi. Slovenska lovsko kultura je z razlogom uvrščena na Unescov seznam nesnovne kulturne dediščine.

Mag. Jani Šalamon, predsednik Komisije za lovsko kulturo in odnose z javnostmi

Predstavitev lova v 17. in 18. stoletju na svetovni razstavi v Budimpešti

Društvo zbirateljev Pomurja - Lindva iz Lendave je na svetovni razstavi Eno z naravo predstavljalo zgodovinske eksponate na temo lovstva. Tritedenska razstava, ki je bila septembra in oktobra 2021 v madžarski Budimpešti, se je v zgodovino zapisala kot eden največjih in najpomembnejših dogodkov s področja narave in lovstva, ki ga je že do 15. dneva obiskalo več kot milijon obiskovalcev z Madžarske in iz tujine.

Foto: Oste Bakal

Neutruden predsednik pomurskih zbirateljev je lahko ponosen na predstavitev v Budimpešti.

Društvo Lindva je predstavilo lovske eksponate iz karpatskega bazena do leta 1920. Posebej izstopata bodeža iz zapuščin zadnjih lendavskih grofov

Foto: Franc Koren

Izbira lovskih bodežev in nožev je bila velika že od nekdaj.

Foto: Franc Koren

Lovski bodež s kremenjačo

Eszterházyjev (očeta in sina) iz prve polovice 19. stoletja in velik lovski bodež s pištolo na kremen ob strani za pokončevanje divjih prašičev s konca 17. stoletja. Cesarica **Marija Terezija** je sredi 18. stoletja (leta 1770) z izdajo lovskega patenta usodno posegla v pravice in dolžnosti nosilcev lovske privilegije, ki so bile dotlej izključno v rokah plemstva. Zaradi kapric plemičev so spreminjali habitate in iztrebljali določene vrste živali. Dotedanji lovski redi so sicer urejali določene zadeve, kot so lovopusti, zatiranje zveri, divji lov, nošenje orožja, vendar so bili prilagojeni izključni pravici plemstva do lova. »Marija Terezija je določila, da je treba lovišča dati v zakup z dražbo, tako da je plemstvo moralo svoja in tuja lovišča 'izlicitirati'. Plemiči lovišč niso mogli jemati v zakup vse do konca 18. stoletja, ko so jih lahko zakupili tudi meščani. Lov je od takrat vse bolj prehajal od vedno bolj obubožanega plemstva v bogate meščanske roke. Hkrati se je tudi spreminjal jedilnik pre-

možnih meščanov in ponudba v gostilnah, ki so bile glavni odjemalci divjačine tako od uradnih lovske zvez kot tudi od krivolovcev. Lastna lovišča so tako obdržali le veliki veleposestniki, kot so bili v našem okolišču grofje Esterházyi,« je razložil **Franc Koren**, predsednik Društva zbirateljev Pomurja - Lindva. Čeprav so bile za divji lov ves čas predpisane izredno visoke kazni, to divjih lovcev ni odvrnilo od lova. Le-ti so bili v glavnem podložniki, ki jim je bil krivolov življenjska potreba, lovili pa so tudi iz ključovalnosti gospodi. Jelenjad in divje prašiče so lovili v skupinah, manjše živali pa posamično, v glavnem z zankami in pastmi.

Lov je bil do 20. stoletja vsekakor družaben dogodek višjega sloja, ki je vključeval širši krog ljudi – plemstvo in njihove podložnike, lovske upravnike in tudi rejce ter dreserje psov in konj, okoliške kmete kot gonjače, različno služinčad od strežnega osebja, kuharjev, sobaric do pomočnikov, ki so oskrbeli bogate goste in pripravljali pojedine iz ulovljenega plena. Hkrati je tak družaben dogodek pomenil prestiž tako za gostitelja kot tudi za goste z razkazovanjem in uporabo lovske opreme, modnih smernic oblačenja pri lovu in večerji, kuharskih mojstrov in največkrat povabljenih oziroma najetih priznanih kuharjev, izbora domačih vin iz gospodarjeve kleti,

Foto: Franc Koren

Vseskozi so za lov uporabljali puške, ki nikoli niso bile slabe kakovosti.

Foto: Franc Koren

Že pred stoletji ni manjkalo niti različnih lovske daljnogledov.

Foto: Franc Koren

Lovske trofeje so bile zanimive tudi ljudem 17. in 18. stoletja.

Foto: Franc Koren

Med lovskimi eksponati je bila tudi lepo izrezljana pipa.

gostiteljevega eksterierja in interierja, ki je vključeval tako izbrano pohištvo kot tudi jedilni servis in pribor. »Z vse večjo vlogo meščanstva v družabnem življenju so se spreminjale navade, tako da so tudi pri nas v Pomurju ob koncu 19. stoletja ustanavljali lovske klube in društva, v katerih so bili združeni večji posestniki, tovarnarji in premožnejši občani, ki so imeli v zakupu občinska-revirna lovišča. Po prvi svetovni vojni se je seveda vse spremenilo ...« je še dodal Koren.

Oste Bakal

Na kratko iz tujega tiska ...

Tanzanija: Po podatkih policije so na območju kraterja Ngorongoro, ki sicer spada k parku Serengeti, levi ubili tri masajske otroke v starosti 9 do 11 let. Otroci so sicer varovali govedo na paši in iskali pobegle živali, ko so jih napadli levi. Poleg že omenjenih žrtev je bil poškodovan še en otrok, ki pa je preživel napad. Odrasli Masaji sicer uspešno branijo svojo živino s pomočjo dolgih sulic. Usmrtitev leva še vedno spada med obred vstopa mladih Masajev med odrasle moške, pri čemer pa ne gre za boj posameznega mladeniča z levom, temveč skupina mladih moških poišče leva in ga potem s sulicami tudi upleni. Uradno je sicer taka oblika usmrtitve levov v Tanzaniji prepovedana.

(Jagen Weltweit, 5/2021)

Indija: V bližini meje z Bangladešem se je pojavil slon, ki povzroča številne težave. Strokovnjaki domnevajo, da je približno 16-letni samec moral zapustiti svojo čredo. Po uradnih podatkih je na svoji poti doslej ubil že 16 prebivalcev zvezne dežele Jharkand. Omenjeni slon naj sicer ne bi bil posebno napaden, vendar pa vseeno napade ljudi, ki se mu preveč približajo. Oblasti so za njim že poslale lovske čuvaje, ki pa ga doslej še niso uspeli najti. V prvi fazi ga želijo zgolj odloviti in prepegljati nazaj v divjino, kjer ne bo ogrožal ljudi. V Indiji sicer živi približno 30.000 azijskih slonov, kar je 60 % celotne populacije v Aziji.

(Jagen Weltweit, 5/2021)

ZDA: V zvezni državi Arizona bo od leta 2022 naprej prepovedana uporaba lovskih kamer v lovske namene, kar pomeni, da lovci ne bodo več smeli uporabljati avtomatskih kamer za ugotavljanje prisotnosti ali sledenje divjadi zaradi lova oziroma uplenitve. Še vedno pa bo dovoljena uporaba lovskih kamer za varovanje premoženja in opazovanje divjadi, ne pa za lov. Predstavniki Urada za ribe in divje živali v omenjeni zvezni državi so izjavili, da uporaba lovskih kamer zaradi lažjega lova ni v skladu z etičnimi načeli lova,

Foto: Pixabay

z načelom »poštenega« lova in s severnoameriškim modelom gojitve divjadi. Pristojna lovska organizacija iz Arizone je že sporočila, da bo spoštovala sprejeto prepoved. Podobno odločitev so doslej že sprejeli v zveznih državah Utah in Nevada.

(Jagen Weltweit, 5/2021)

Poljska: Raziskovalci univerze iz Bydgoszcza so s svojo raziskavo potrdili značilno pozitivno povezavo med številom mladičev pri divjih prašičih in življenjskim okoljem, v katerem te živali živijo. Velike kmetijske površine s lahko dostopnostjo hrane povečujejo prirastek pri divjih prašičih, ki živijo na tamkajšnjih območjih ali v njihovi neposredni bližini. Razlog za povečano stopnjo prirastka je vsekakor presenetljiv: mikotoksini, torej kemična sredstva za preprečevanje razvoja in rasti gliv, ki so v uporabi v kmetijstvu za povečanje pridelka, so vzrok za hormonske motnje pri divjih prašičih. Le-te namreč vodijo v podaljšano obdobje razmnoževanja in s tem tudi v višjo stopnjo prirastka v primerjavi s tropi, ki živijo v pretežno gozdnih območjih. Raziskovalci so prisotnost mikotoksina zearaleon našli tudi v

trupih divjih prašičev, ki živijo v gozdnatih območjih, vendar pa se koncentracija tega strupa statistično značilno razlikuje med obema življenjskima prostoroma divjih prašičev. Najverjetneje divjih prašiči, ki živijo v kmetijski krajini, še posebno na velikih koruznih njivah, skupaj s koruzo, ki je je tedaj največ v njihovi prehrani, zaužijejo bistveno večji odstotek prej omenjenega mikotoksina. Poenostavljeno: večje površine njiv, posejane s koruzo, pomenijo tudi povečanje številčnosti divjih prašičev.

(Jagen Weltweit, 5/2021)

Nemčija: V sredini julija se je v bližini kraja Garmisch-Partenkirchen na Bavarskem med lovom smrtno ponesrečil 57-letni lovec. Nesrečni lovec, sicer gozdar po poklicu, je bil na lov povabljen kot gost. Nesreča se je zgodila med nevihto, ko je močan veter podrli prežo, na kateri je sedel nesrečni lovec, ki se je pri padcu smrtno poškodoval. Podobna nesreča, vendar s srečnim koncem, je nastala tudi v bližini kraja Kotten, kjer se je lovec povzpел na zaprto visoko prežo, katere zgornji del se je zlomil in podrli. Na pomoč so

prispeli gasilci, ki so z dodatnimi stebri in trakovi učvrstili zgornji del preže, tako da se ni povsem porušil, potem pa so ujetega lovca rešili s pomočjo dvizne lestve.

(Deutsche Jagd Zeitung, 10/2021)

Velika Britanija: Vladna svetovna organizacija za naravno okolje Natural England je predlagala usmrtitev do 76.000 jazbecov. Tako bi zmanjšali možnost prenosa in širjenja bakterijske tuberkuloze pri govedu v tej državi. Jazbeci naj bi bili glavni prenašalci omenjene bolezni, pa tudi nekaterih drugih v naravnem okolju. Ukrepi za preprečevanje pojava in širjenja tuberkuloze pri govedu, ki jo sicer uvrščamo med zoonoze, torej bolezni, ki se lahko prenašajo iz živali na ljudi, naj bi britanske davkoplačevalce stali kar okoli 100 milijonov funtov na leto. Najprej je sicer predvidena določitev najbolj ogroženih območij, sledil pa naj bi intenziven odstrel jazbecov.

(Jagen Weltweit – internet: www.jww.de)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

Knežakovna je manjša neposeljena planota nad Ponovičami pri Litiji. To je sedem malce večjih travnikov, ki so povezani med seboj in se razgibano prepletajo s senožetmi. Z leve jo v dolini objema potok Vidrica, z desne pa Savski potok.

Mnogo spominov iz otroštva in mladosti me veže na ta kraj, ko sem z očetom hodil na lov in že kot otrok okušal strasti zelene bratovščine. V tistih časih je bil kraj skoraj pozabljen. Kmetija Zakrajšek, ki je stala

je bilo dneva še za kako uro, sem se odločil, da bom pogledal še na Knežakovno. Peljal sem počasi, dva kilometra po vzpenjajoči makadamski cesti po gozdu in opazoval okoli sebe. Čez cesto mi je skočil zajec. »No, vsaj nekaj sem videl!« sem pomislil. Pripeljal sem na vrh, do Luže, na razpotje pri prvem travniku. Zagledal sem parkiran avto bratranca Nejca, tudi lovca, in predvideval sem, da sedi na preži pri Luži. Ker cesta pelje med travnikom in prežo, sem moral po njej. Ko sem peljal mimo, sem ga videl na preži in upal, da mu nisem pokvaril lova. Nekaj sto metrov naprej ima kmet, ki kosi travnike, začasno

lestve sem skozi gosto grmovje uzrl srnjaka! Velik, močan, z visokim močnim rogovjem! Kako bi se mu približal za čist strel? Okoli preže ne bi bilo najbolje, saj bi me lahko opazil. Hkrati pa bi moral streljati brez naslona, zato sem sprevidel, da moram na prežo! Ker se je začelo hitro temniti, časa ni bilo veliko. Počasi in tiho sem se začel vzpenjati, lestev je bila spodaj trhla in je škripala. Tik pod vrhom sem s kopitom puške po nesreči udaril ob lestev in povzročil neželeni zvok. Za trenutek sem obstal, počakal in pritajeno dihal. Zaljubljenca na travniku se nista niti malo zmenila, imela sta drugo

IGOR SKOBE

Knez knežje zemlje

na najvišji točki, je bila opuščena. Ker prave ceste do nje ni bilo, je bila pravi raj za divjad. Oče je z optanim nahrbtnikom in puško na rami zahajal gor po stezi, ki jo je le malokdo uporabljal. Knežakovna mu je nudila prav vse lovske užitke. Ko so čez leta na planoto zgradili gozdno cesto, mi je rekel, da tam gori jaga ne bo nikdar več enaka.

Sedaj, v zrelih letih, sem tudi sam lovec, očeta pa že nekaj časa ni več. Moj nemirni lovski duh me znova in znova vleče tja gor. Lovska strast v meni postane najmočnejša v prsku. V tistem obdobju smo tudi lovci najbolj vznemirjeni, saj se takrat pokažejo najlepši srnjaki. Na to me je vedno opozarjal tudi oče.

Julij se je počasi iztekal, prsk je bil na vrhuncu in odpravljaj sem se na lov. Vedno se zadnji trenutek odločim, kam bom šel. Po navadi šele takrat, ko sem v lovišču in vidim, kje se kaj dogaja. Tistikrat sem se odločil, da bom čakal na robu travnika, ki je odmaknjen od ceste pod staro kmetijo. Mesto mi je pokazal izkušen lovec Marjan, ko je odhajal iz našega rajona. Sedel sem na trinogi stol, naslonil puško na drevo in opazoval. Prepričan sem bil, da mora biti tam dobra jaga, saj ima srnjad mir.

Vroč dan se je prevešal v večer, vročina je še vedno vztrajala, vendar divjad vseeno ni prišla na travnik. Čeprav sem sedel pri miru, sem bil prepoten. Napadali so me komarji in postajalo je vse huje. Kako uro sem se jih otepal, a so me vseeno ves čas pikali. Dan je počasi zahajal in priznal sem si, da ne morem več. Vstal sem, naložil puško na ramo, zložil stol in si rekel: »Zmagali ste!«

Odšel sem proti avtu in se odpeljal. Ker

odlagališče za bale. Tam sem pustil avto. Z nahrbtnikom in puško sem se po rahlo vzpenjajoči poti odpravil proti travniku, nad katerim je včasih stala kmetija, ki je le še kup kamenja. Na vrhu klanca, za seboj, sem zaslišal približevanje avta. Malo nižje stoji čebelnjak, h kateremu čebelar, ki živi spodaj v vasi, prihaja vsak večer. Lahko bi mi zmotil lov in odločil sem se, da bom raje zavil levo, proti Graščini, velikemu osrednjemu travniku, in šel naprej proti Orlovemu gnezdu, lovski preži pri zadnjem travniku. Svoje dni je bila zelo težko dostopna in nevarna, od tod tudi ime. Lani smo jo prenovili, ime pa je obdržala.

Počasi sem hodil po travi, tiho dvigal noge in opazoval. Travniki so lepo odprti, vendar je v gozdu mnogo majhnih zajed, ki jih ima srnjad najraje. Pred Orlovim gnezdom je gozd oblikoval vrata pred zadnjim travnikom. Tam sem že od daleč zagledal srnjaka, ki se je pasel. Tiho sem ga zalezal. Ogledoval sem si ga z daljnogledom. Ker je bil verjetno še premlad, sem se obrnil in odšel.

Med vračanjem sem bil ravno tako previden, saj je lov zelo nepredvidljiv in se stvari lahko hitro spremenijo. Ko sem se vrnil na mesto, kjer sem prej obrnil, sem zagledal mladico. Bila je sama in obšel sem jo, da se ne bi splašila. Po poti sem se spustil proti travniku pod Zakrajškom, kjer stoji Marjanova preža. Hodil sem ob robu ceste, po travi, da so bili koraki čim tišji. Na travniku sem zagledal dvojce srnjadi. Videl sem, da sta odrasli živali in da je bil eden zagotovo srnjak. Tiho sem zavil desno proti gozdu, ki me je kril. Začutil sem hitrejše bitje srca. Ob gozdnem robu sem neopazno uspel priti do preže. Od

delo. Neopaženo sem uspel splezati na prežo. Tiho sem odložil nahrbtnik. Puško sem naslonil na ograjo, pomeril in hkrati pokleknil. Medtem ko sem se vzpenjal, se je že precej zmračilo. Srnjak in srna sta se oddaljila na slabih sto metrov in nisem ju več dobro videl. Vseskozi sta se vrtela drug okoli drugega, zato v mraku nisem več razločil, kdo je kdo. Strel verjetno ne bi bil več zanesljiv. Ko sem ju vznemirjeno opazoval skozi daljnogled na puški in čakal pravo priložnost, je po klancu prihrumel avto in v njem čebelar. Srnjak in srna sta v visokih skokih odskakljala v gozd. Razočarano sem povsobil puško in počakal, da se je čebelar odpeljal mimo preže.

V tistem trenutku je na sredo travnika pritekla vznemirjena mlada lisica. Pomeril sem in sprožil puško, lisica je obležala. Zlezel sem s preže in poskrbel zanj. Nejevoljen sem se vrnil k avtu, pospravil opremo in se odpeljal navzdol proti Luži. Znova sem videl Nejca, ki je ravno pospravljaj orožje v avto. Ustavil sem se in zapletla sva se v pogovor, ki se je kmalu spreobrnil v pravo lovsko debato. Povedal sem mu vse, le srnjaka nisem omenjal, tisti trenutek nisem mogel. Vseeno pa sem vedel, da bolj kot jaz ve za vsak osebek srnjadi tam gori. Popolna tema je preplavila Knežakovno, z Nejcem sva se poslovila in odpeljala domov.

Naslednji dan, v službi, sem se zamotil z delom, vendar mi je pogled ves čas uhajal k uri. Doma sem komaj čakal sina, da sva si izmenjala avto, in odpravil sem se na lov, na isto prežo, kjer sem prejšnji večer videl srnjaka ...

Bil sem zgođen. Usedel sem se, počutil sem se umirjeno in povsem pripravljen. Vedel sem, da moram ostati potrpežljiv, ker bo lahko čakanje dolgo in morda tudi neuspešno. Čakal sem in opazoval. Na levi strani je travnik, ki ga na desni preseka pot. Nad njo se dvigne proti vrhu, kjer je včasih stala domačija. Za prežo je manjši travnik, ki se prav tako dviga. Med čakanjem sem se spominjal lovov z očetom, saj je le nekaj metrov naprej stala njegova visoka preža.

Nenadoma mi je misli presekala srnjak, ki se je začel oglašati pod menoj v gozdu. Nato je zopet vse utihnilo. Le občasno

v meni je popuščala, čeprav sem vedel, da najprimernejši čas še prihaja. Za nekaj časa me je zamotilo pogledovanje na uro in nazaj na travnik. V nekem trenutku sem se obrnil in ga zagledal stati globoko v travniku. Srčni utrip mi je hipoma poskočil. Vse se je zgodilo v trenutku in niti nisem videl, kje je izstopil. Skozi daljnogled sem videl, da je pravi, tisti včerajšnji, velik in močan srnjak, z visokim močnim rogovjem. Kot pravi knez na 'knežji zemlji'! Opazil sem, da mu ni bilo prav veliko za pašo, saj je ves čas nervozno pogledoval in se prestopal. Navdajal me je občutek, da morda ne bo dolgo na travniku! Zato

sto metrov od preže in oddahnil sem si. Naložil sem si puško in nahrbtnik ter zlezel s preže. Po navadi sicer ne nosim klobuka, tokrat pa sem ga imel s seboj. Z bližnje smreke sem odlomil dve vejici in se spustil po travniku k srnjaku. Ko sem prišel do njega, sem počepnil in mu v gobček dal zadnji grižljaj. Zadet je bil v prsni koš in življenjska nit se mu je hitro pretrgala. Bil sem presenečen, saj tako velikega in telesno močnega srnjaka še nisem videl. Na glavi je imel visoko močno rogovje. Spredaj, pred levim rogom, je imel še rožiček s svojo rožo. Pravi knez 'knežje zemlje'!

Foto: Igor Skobe

Srnjačje rogovje

sem iz doline slišal vlak in vznemirjeno oglašanje šoj. Potrpežljivo sem čakal in opazoval okoli sebe. Za pisk se nisem odločil, saj sem vedel, da se na desnem robu travnika velikokrat pase srna. Bila je godna in že včeraj sta bila s srnjakom skupaj, zato sem verjel, da se bo prikazal sam od sebe. Med tem je sonce že utonilo za hribi. Okoli pol sedme se je mimo preže pripeljal čebelar in za nekaj trenutkov zmotil mir.

Ura je bila že malo čez osmo. Zbranost

sem se hipoma odločil, čeprav se mi je približeval. Odložil sem daljnogled, prijel puško, pokleknil na eno nogo in pomeril. Imel sem ga v križu, preplavil me je adrenalin. Zelo sem bil vznemirjen in začutil sem, da se pošteno tresem. Počakal sem samo še, da bi se srnjak obrnil na levo ali desno. Čim se je obrnil, sem pritisnil na petelina.

Tišino je presekala strel. Srnjak je padel in stresal z zadnjimi nogami, nekaj sekund pozneje pa se je umiril. Ležal je slabih

Z drugo smrekovo vejico sem potegnil po smrtni rani in si jo zataknil za klobuk. Potem sem srnjaka privlekel do preže, ga počasi iztrebil in očistil. Med tem me je ujel mrak ...

Vznemirjenje v meni še nekaj časa ni popustilo. Zavedel sem se, da sem tokrat od Diane in 'knežje zemlje' dobil vse. Ob pogledu na to lovsko trofejo se bom vsakič spomnil lova na Knežakovni ...

Poslednja pomlad

ANDREJ RANT

Prišla bo pomlad, poslednja pomlad!
Ko listi vzbrstijo, ko cvetovi vzcvetijo,
ozelenijo travniki in ptice zažgolijo ...
Vse svoje zlato, vse svoje srebro
bo Vesna nase nadela;
nevesta, ki na smrt je zbolela ...

Ta pomlad bo poslednja pomlad!
Ker odslej bo le zima vselej
in večna jesen,
dan žolt in meglen;

ker brsti ne bodo vzbrsteli,
ker cvetovi ne bodo vzcveteli,
ker listi oveneli bodo razpadali v prah ...

Zrak, težak in žveplen,
vdih smrtonosen, strupen
in večna tîma in večni mrak.
Glasovi ptic bodo onemeli,
ljudje v kamen sprhneli ...
Prah, prah sneži z nebes,
hrešče odpadajo veje z dreves ...

Narisał: Igor Pičulin

Foto: Jonez Torman

Stoletnica LZ Maribor v znamenju uspehov in spogledovanja s prihodnostjo

V veliki **Dvorani generala Maistra** v **Narodnem domu Maribor**, v hiši, v kateri so se ob prevratu leta 1918 zgodili za slovenstvo v mestu ob Dravi in na slovenskem Štajerskem številni prelomni dogodki, je bila 7. oktobra 2021 slavnostna akademija ob stoletnici **Lovske zveze (LZ) Maribor**. Dogodek pod častnim

priprav organizacijske ekipe in celotnega **Upravnega odbora LZ Maribor**, ki se je zavedal pomembnosti tega dogodka. Lahko zapišemo, da je akademija izvenela v prepletu zgodovinskih paberkov s sodobnim utripom lovstva na Štajerskem. K temu je veliko pripomogel tudi povezovalac programa, zgodovinar in radijski urednik **Stanislav Stane Kocutar**, sicer član Lovske družine Kamnica. Doživeto in všečno je povezoval program, v katerem so nastopili mariborski lovski rogisti pod dirigentsko palico maestra **Marijana Goloba** in vokalna skupina **Cantare**. Neverjetno sloves-

Častni gostje slavnostne akademije LZ Maribor

Vse foto: Arhiv LZ Maribor

Vodstvo LZ Maribor ob stoletnici

pokroviteljstvom predsednika republike **Boruta Pahorja** je pritegnil veliko pozornosti in je vnovič potrdil veljavo in pomen lovske organizacije na Štajerskem. Brezhibni organizacija in izvedba akademije sta rezultat skrbnih

no ozadje in sceno so oblikovali praporščaki vseh lovskih družin iz mariborske zveze in sosednjih lovskih zvez ter iz **Kluba prijateljev lova (KPL) Celovec**. Skupaj se jih je po arhaičnem stopnišču Narodnega doma do veličastne

Maistrove dvorane sprehodilo kar 55. Vrhunski dogodek, ki so ga na veliko pospremili tudi mnogi predstavniki medijev.

LZ Maribor, ki povezuje 45 lovskih družin z 2100 člani, je naslednica podružnice **Slovenskega lovskega društva (SLD) Maribor** iz leta 1921. Mariborska podružnica SLD je nastala na pobudo bančnika **Dragotina Klobučarja**, ki ga najdemo tudi med ustanovnimi člani **Slovenskega lovskega kluba** iz leta 1907. Pritegnil je krog vplivnih slovenskih javnih, kulturnih, političnih in gospodarskih delavcev v Mariboru, ki so zaorali ledino in kmalu povzdignili delovanje podružnice v ponos celotni lovski organizaciji. Podružnica je odigrala tudi pomembno narodno-politično poslanstvo, predvsem pa je skrbela za obnovo obubožanih lovišč po prvi svetovni vojni na Pohorju,

Kozjaku, Dravskem polju in v Sloveskih gorah. Postala je trden steber slovenskega lovstva.

Slavnostne akademije se je poleg množice lovcev udeležilo tudi veliko gostov, med katerimi so bili predsednik Državnega zbora Republike Slovenije **Igor Zorčič**, minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. **Jože Podgoršek**, direktor Direktorata za lovstvo in ribištvo na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano mag. **Robert Režonja**, mariborski župan **Aleksander Saša Arsenovič**, predsednik Lovske zveze Slovenije mag. **Lado Bradač**, predsednik KPL Celovec **Janez Kaiser**, predstavniki številnih območnih lovskih zvez iz vse Slovenije, župani štajerskih občin, predstavniki lovišč s posebnim namenom in lovske inšpekcije.

Lovce in njihove goste je nagovoril in pozdravil predsednik

Predsednik Državnega zbora Republike Slovenije Igor Zorčič: »Štajerci ste še posebej znani po vaši ljubezni do lova.«

LZ Maribor **Marjan Gselman**. Med drugim je poudaril, da je že pred sto leti lov sledil času in stopal v korak z njim, zato je dolžnost zdajšnje generacije ohraniti tradicijo in jo skrbno prenašati na prihajajoče mlajše generacije lovcev. Domiselno je uporabil eno od kronistovih misli iz prve spominske knjige mariborske podružnice SLD, ki je zapisal: »Naša dolžnost je torej, da ono malo, kar je ostalo, spoštujemo in skušamo lovstvo obdržati in mu dati po možnosti tisti sijaj in tisto plemenitost, katero so mu dali pradedje!« Gselman je poudaril, da je ravno to eno od sporočil visoke obletnice skupaj z obveznostjo in zavezo, da bodo lovci, povezani v LZ Maribor, ostali zvesti lovski tradiciji in neomajno sledili naši nenadkriljivi učiteljici – materi naravi. »V čast nam je, da smo smeli obrniti stoti list, zahvaljujoč predhodnikom, in upajoč, da bodo to tradicijo nadaljevali tudi naši zanamci in bodo v Mariboru ohranili „lepo lovsko postojanko“, kot so zapisali njeni ustanovitelji leta 1921. Verjamem, da bo takšna tudi prihodnjih sto let,« je sklenil nagovor predsednik LZ Maribor Gselman. Predsednik LZS mag. Bradač se je štajerskim lovcem zahvalil za opravljeno delo in izpostavil, da je bila LZ Maribor vedno trden člen slovenske lovske

organizacije. Kmetijski minister dr. Podgoršek je v krajšem pozdravnem nagovoru omenil, da sta slovenska lovska kultura in tradicija mednarodno prepoznavni in da lovci opravljajo izjemno pomembno poslanstvo pri varovanju divjadi in njenega naravnega okolja. Poudaril je zgodovinsko vlogo mariborske podružnice SLD, ki je bila ustanovljena v turbulentnih časih po prvi svetovni vojni.

na Štajerskem. Visoka obletnica LZ Maribor dovolj zgovorno priča o vaši veliki vztrajnosti, ki je omogočila nastanek in dolgoletno delovanje vaše zveze, ter izjemni ljubezni do narave, s čimer si zveza zagotavlja prepoznavno delovanje in družbeni ugled. Štajerci ste še posebej znani po vaši ljubezni do lova, pri čemer ste svoje poslanstvo – ohranjanje naravnega ravnovesja

Dramski igralec Bojan Marošević je doživeto zaigral nostalgичnega lovca.

na velike zveri. Prepogosto se lov enači zgolj s poseganjem po orožju in streljanjem, vendar je lov danes veliko več. Je šport in rekreacija, je gospodarska dejavnost, je vrhunska kulinarika, je okoljevarstvo.« Nekoliko podrobneje je spregovoril tudi o naravovarstvenih aktivnostih lovcev: »Ko danes govorimo o lovskih družinah in zvezah, imamo v mislih veliko število zagnanih entuziastov, ki skrbijo za obstoj različnih živalskih vrst, za ohranjanje naravnega ravnovesja in bogastva. Lovci sodelujete tudi pri ozaveščanju družbe o pomenu trajnostnega razvoja in razširjate glas, da si vsa živa bitja delimo isti planet in se moramo zato naučiti sobivati, divjim živalim pa dopustiti življenje v njihovih naravnih okoljih. Vaše lovske družine in zveze so tudi odlični primer dobre organiziranosti in solidarnosti družbe.« V svojem govoru je nekaj besed namenil še zgodovinskemu pomenu mariborskega lovstva: »Naj izpostavim tudi zgodovinski pomen lovske

Gostje in udeleženci zborovanja v Dvorani generala Maistra v Narodnem domu v Mariboru

Lovcem se je javno zahvalil za opravljeno delo in ob tem dodal, da se lovska organizacija nenehno strokovno krepi in sledi tokovom sodobnega, tudi za lovstvo vse bolj zahtevnega časa.

Slavnostni govornik je bil predsednik državnega zbora Igor Zorčič, ki je med drugim dejal: »Vesel sem, da lahko danes z vami delim ta izjemen jubilej – stoletnico organiziranega lovstva

– še nadgradili z bogatimi družbenimi dejavnostmi vaših lovskih družin in zveze. Lovski kulturi ter negovanju lovske tradicije in običajev ste dodali bogato kulturno življenje s prireditvami, razstavami in druženji. Vselej izkažete solidarnost s sočlani in drugimi člani vaših skupnosti, prispevate pa tudi k razvijanju in promociji sodobne pridobitvene dejavnosti, kot je lovski turizem in fotolov

zveze za Maribor in za Slovence. LZ Maribor oziroma takratna podružnica SLD v Mariboru je bila ustanovljena v turbulentnih časih po prvi svetovni vojni, po boju za severno mejo in v časih ponemčevanja Maribora, ki se je kasneje z dvigom nacizma samo še stopnjevalo. Organiziranje društva je imelo tako ob vseh njegovih kulturnih dejavnosti pomemben prispevek za ohranjanje

nje slovenstva na Štajerskem. V Sloveniji smo upravičeno ponosni na našo bogato kulturno dediščino, v katero nedvomno sodi tudi zgodba o organiziranem lovstvu. Vrednote, ki so jih razvijali in prenašali naši predniki, so stalnica pozitivnih zgodb, na katerih gradimo našo sedanost in prihodnost. Tudi lovstvo in lovske organizacije se razvijate pod okriljem sodobnih znanstvenih in strokovnih dognanj, odzivite se na potrebe časa, upoštevajoč visoke okoljske standarde. Predsednik državnega zbora je za svoj govor na slovesnosti v Mariboru požel dolg aplavz občinstva.

Slavnostno akademijo so sklenili s premiero monokomedije *Naj ostane med nami* avtorja **Toneta Partljiča**. Z njo se je doživeto in igralsko prepričljivo predstavil dramski igralec **Bojan Marošević** s statisti iz **Kulturnoumetniškega društva Pekre**. Zaradi izvirnosti Partljičevega dela bomo kratko oceno te gledališke premiere na kratko predstavili v eni od naslednjih števil *Lovca*. Pred akademijo je bil na balkonu Narodnega doma kljub deževnemu vremenu krajši koncert lovskih rogistov. Pred družabnim srečanjem v predverju Maistrove

dvorane so mariborski lovski zvezi čestitali za stoletnico ter ji podarili spominska darila in plakete predstavniki **Zveze lovskih družin (ZLD) Gorica, ZLD Kočevje, Savinjsko-Kozjanske ZLD Celje, Koroške lovske zveze, ZLD Ptuj - Ormož, ZLD Prekmurje, hrvaške Lovske zveze osiječko-baranjske županije** in KPL Celovec. Njegov predsednik Kaiser je v kratkem, tudi nekoliko čustvenem pozdravu spomnil na velikansko vlogo, ki jo je mariborska lovska zveza opravila pri vzpostavljanju sodelovanja z zamejskimi lovci na avstrijskem Koroškem. Še

vedno je to sodelovanje zgled res iskrenih medsebojnih stikov in lovskega tovarištva. Simbolično priznanje je štajerskim lovcom podelil tudi **Mirjan Kulovec**, predsednik Združenja društev salamarjev Slovenije in častni predsednik Kluba prijateljev metliške črnine. Po akademiji so se vsi udeleženci dalj časa zadržali v sproščenem prijateljskem druženju, starejši lovci pa so na veliko obujali spomine na nepozabna lovska doživetja širom po zeleni Štajerski.

Marjan Gselman in dr. Marjan Toš

Srečanje generalnih direktorjev EU za lovstvo

V Postojni je septembra 2021 potekalo neformalno srečanje generalnih direktorjev **Evropske unije (EU)** za lovstvo.

sodelovali predstavniki trinajstih držav članic EU, **Evropske komisije, Združenja zvez za lov in varstvo divjadi v EU (FACE)** ter **Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranjanje divjadi (CIC)**. **Sašo Novinec**, vodja Sektorja za lovstvo na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP), je

Direktor Strokovne službe LZS mag. Božo Zakrajšek je na srečanju predstavil delovanje Lovske zveze Slovenije.

Razpravljali so o afriški prašičji kugi in ukrepih za zmanjšanje možnosti njene širitve, problematiki divjadi v urbanem okolju ter se seznanili z upravljanjem velikih zveri v Sloveniji.

Na plenarnem zasedanju, ki je bilo 14. in 15. septembra 2021, so

poudarili, da čeprav afriške prašičje kuge še ni v Sloveniji, že izvajamo preventivne ukrepe. Dr. **Klemen Jerina** z Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani je predaval o upravljanju z rjavim medvedom v Sloveniji, **Miha Marenčič** z Zavoda za gozdove Slovenije pa

Z leve: direktor Strokovne službe LZS mag. Božo Zakrajšek in generalni direktor CIC Tamás Marghescu

o ekosistemskem načinu gospodarjenja z gozdom in upravljanja z divjadjo.

Direktor Strokovne službe LZS mag. **Božo Zakrajšek** je predstavil delovanje **Lovske zveze Slovenije** in aktivnosti slovenskih lovcev. Udeleženci so bili navdušeni nad predstavitvijo mag. Zakrajška, še posebno generalni direktor CIC **Tamás Marghescu**, s katerim sta imela neformalni razgovor, med drugim o udeležbi na Svetovni razstavi na Madžarskem *Eno z naravo*.

Dr. **Boštjan Pokorny** z Visoke šole za varstvo okolja je predstavil problematiko divjadi v mestih

in drugih urbanih okoljih, kjer nastajajo stiki med prostoživečimi živalmi in ljudmi, ter izpostavil uspešna slovenska prizadevanja za preprečevanje povozov divjadi.

Udeleženci srečanja so si ogledali **Lovišče s posebnim namenom Jelen**. Vodja lovišča **Anton Marinčič** je predstavil upravljanje z divjadjo v lovišču s posebnim namenom. Udeleženci so se sprehodili tudi po *Mašunski gozdni učni poti* in opazovali rjavega medveda v naravnem okolju.

Urša Kmetec

Povzeto po sporočilu za javnost MKGP.

Generacija novih lovcev 2021 v ZLD Posavja

Če smo se lani jezili na korono, tudi letos ni bilo veliko bolje. Naš vsakoletni začetek izobraževanja pripravnikov se je vsa leta začel konec januarja. Ker tudi letos epidemiološka slika ni bila dobra, smo s predavatelji v

Posavju razmišljali, kaj narediti. Na koncu smo se vsi strinjali, da bomo počakali na izboljšanje razmer in predavanja ter preverjanja znanja pripravili po starem, torej »v živo«.

Iz tedna v teden smo spremljali napovedi stroke, nato pa smo se žal končno predali. Kako? Pripravili smo vse potrebno za predavanja na daljavo in na tak način dejansko začeli in pod streho

spravili prvo temo. Na olajšanje vseh nas pa smo lahko že naslednje predavanje izvedli v živo s tem, da smo tečajnike razdelili v dve skupini. Predavatelji smo se odločili, da bomo teme predavali dvakrat, brez povečanja stroškov za tečajnike. In, glej ga, »šmenta«, zadnja predavanja so bila že skupna za celotno skupino in končno smo prišli na zeleno vejo.

Sama preverjanja smo izvajali

v živo z upoštevanjem vseh varnostnih ukrepov in končno prišli do dni zaključnega izpita, in to 18. in 19. junija 2021. Tudi ta je letos potekal drugače, saj je bil prvič prvi del v pisni obliki. Žal sta pri tem dva pripravnika pokazala premalo znanja, eden pa je tik pred zaključnim izpitom obupal.

Vsi, ki so uspešno opravili pisni del, tudi niso imeli težav na ustnem in so ga uspešno opravili.

Podelitev knjižne nagrade enemu izmed odličnjakov, Dejanu Turšiču (desno)

Posebej pa so izstopali Žiga Stipič, Robert Žveglič in Dejan Turšič. Vsi trije so namreč vse preizkuse znanja in zaključni izpit opravili z

odlično oceno in v spomin dobili knjižno nagrado. Spričevala in nagrade sta podelila predsednik ZLD Posavja **Niko Marn ml.**

Nagrajeni praporščaki

in član izpitne komisije **Slavko Zakšek**.

Na podelitvi so bili tudi predstavniki lovskih družin iz Posavja, saj je predhodno potekal občni zbor naše zveze. Na koncu sta **Niko Marn ml.** in podpredsednik Lavske zveze Slovenije (LZS) dr. **Srečko Felix Krobe** podelila plaketo za lovsko kulturo III. stopnje zaslužnim praporščakom Posavja in Obsotelja, ki že dolgo s praporom ponosno zastopajo svoje lovske družine. To so **Anton Kalin** (LD Bizeljsko), **Miloš Kostevc** (LD Pišcece), **Jože Šetinc** (LD Dobova), **Ivan Hotko** (LD Kapele) in **Ignac Štruel** iz čezmejne LD Kraljevec na Sotli.

Ob tem bi omenil zame čudno situacijo. V času predavanj in

preverjanja znanja je LZS organizirala tečaj za predavatelje na temo izobraževanja na daljavo z delavnicami. To me je osebno zelo zmotilo, saj so vse usposobljene članice zaključevale letošnje izobraževanje in prav nobene potrebe ni bilo po hitenju s tem izobraževanjem. O tem ne bi več razpravljaj v tej reviji, to bo treba rešiti na za to primernem mestu. O rezultatu omenjenega izobraževanja vse povedo številke, koliko predavateljev je končalo delavnice.

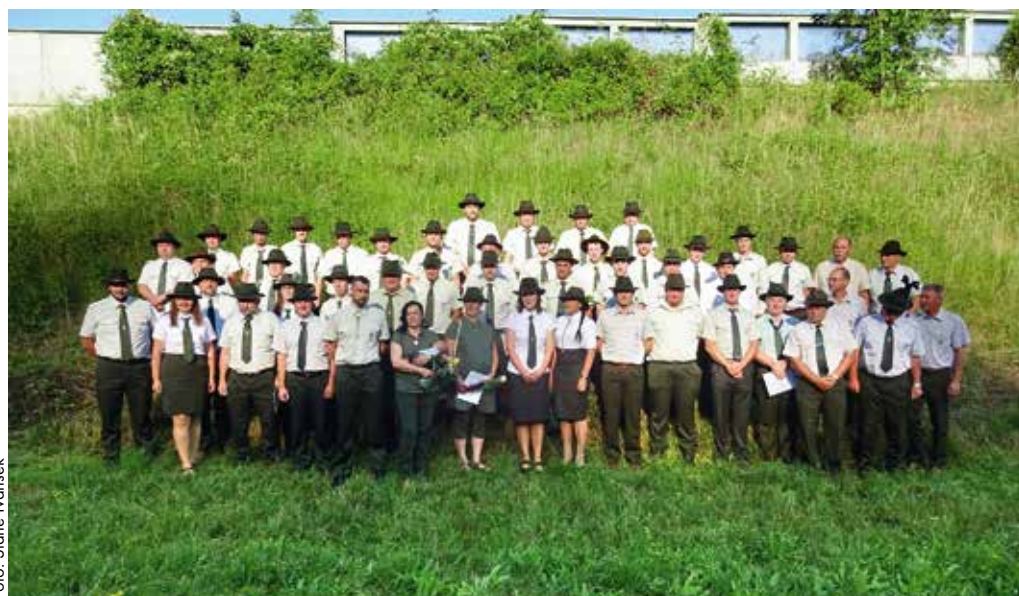
Na koncu pa zahvala predavateljem, saj predavanja niso vzeli kot delo, ki ga je treba opraviti, ampak kot prenos znanja na novo generacijo, in to ne glede na porabljeni čas.

Dušan Lepšina

Podelitev lovskih spričeval in podpis zapisrege novih lovcev in lovk v SKZLD Celje

Letos smo na Savinjsko-Kozjanski zvezi lovskih družin (ZLD) Celje kar dvakrat podelili spričevala in podpisali zapisrege novih lovcev in lovk. Lani smo se vsi soočili z novim koronavirusom, ki je naše življenje praktično čez noč obrnil na glavo, zato smo morali tečaj prilagoditi novim razmeram. Tako smo podelitev spričeval predstavili na jesenski čas. Vsi smo pričakovali, da se bo življenje vrnilo v ustaljene tirnice. Nekaj dni pred podelitvijo pa so ponovno nastale izredne razmere in smo na žalost morali prireditve odpovedati. Šele letos v juniju smo jo lahko uresničili in tako izpolnili dolg, ki smo ga imeli do lanske generacije tečajnikov.

Na podlagi lanskizkušenj

Novi lovci Savinjsko-Kozjanske ZLD Celje

smo letošnji tečaj izpeljali tako, kot je treba. S tečajem smo začeli 19. marca in končali 24. junija. Na tečaj je bilo prijavljenih 45 slušateljev. Med njimi je bilo pet

kandidatov, ki jim je v skladu z dopolnitvijo 61. člena *Zakona o divjadi in lovstvu* priznan lovski izpit delno ali v celoti. Trije od njih so morali opraviti samo

izpit iz zakonodaje, dva pa sta bila delno oproščena opravljanja izpitov in sta morala iz nekaterih področij, ki jih je določila **Komisija za izdajo spričevala**

o opravljenem lovskem izpitu, ki jo je 4. septembra 2020 imenovala ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, opraviti preizkus znanja. Prav tako se je prvič zgodilo, da sta med tečajem dva slušatelja obupala in odstopila. Tako je zaključni izpit pred komisijo opravljalo 38 kandidatov, ki so vsi uspešno opravili izpit. Komisijo so sestavljali predsednik izr. prof. dr. **Boštjan Pokorny**, člana mag. **Nataša Oven** in **Peter Terglav** ter namestnika članov dr. **Ida Jelenko Turinek** in **Zdravko Mastnak**.

Prvič in verjetno zadnjič smo na zaključnem izpitu doživeli, da je bil pri zagovoru prisoten komaj teden star kandidat za novega lovca. Novorojenčka **Klemen** je njegova mamica, ki je bila ena od slušateljic tečaja, prinesla s seboj. Čeprav je ves čas modro molčal in se raje predal spanju pravičnega, je tudi on prejel simbolično spričevalo, saj je bil vendar ves čas prisoten na predavanjih in izpitih. Omeniti moram, da je bil slušatelj tudi njegov ati in so tako skupaj prišli na zaključni izpit. Sicer pa je bila letos kar velika zasedba nežnega spola. Tečaj je namreč obiskovalo kar sedem kandidat, od katerih so bile štiri iz **Lovske družine (LD) Solčava**. Tudi najmlajši Klemen je iz Solčave. Zato

se ni bati, da solčavski lovci ne bodo imeli podmladka.

Slovesno prireditev podelitve spričeval in podpis zapisnice novih lovcev in lovk smo pripravili v petek, 9. julija, v Gostišču Hohkraut v Tremerjah. Poleg slavljencev so se je udeležili tudi njihovi mentorji, člani predavateljskega aktiva in starešine lovskih družin, iz katerih so bili tečajniki. Po uvodni melodiji **Savinjskih rogistov** je zbrane najprej pozdravil predsednik Upravnega odbora Savinjsko-Kozjanske ZLD Celje **Maksimilijan Arlič**, ki je opisal pot, ki so jo lovski pripravniki prehodili od vstopa v lovsko družino do zaključnega dejanja, ki jih je pripeljalo do opravljenega lovskega izpita.

Predsednik izpitne komisije izr. prof. dr. Pokorny je na kratko analiziral doseženi uspeh in predstavljeno znanje slušateljev. Letos je bila povprečno dosežena ocena zaključnega izpita 4,03, celotnega tečaja pa 3,65. Strokovni tajnik Savinjsko-Kozjanske ZLD Celje **Zdravko Mastnak**, ki je povezoval celotno prireditev, je poudaril, da so v življenju vsakega človeka trenutki, ki mu ostanejo v spominu in se jih v življenju vselej spominja z veseljem in ponosom.

Eden od takšnih je gotovo dan, ko novi lovci dobijo spričevalo o opravljenem lovskem izpitu, lovski etični kodeks in podpišejo *Zapisrego slovenskega lovca*.

Zapisrego je prebrala **Ema Kočnar** iz LD Solčava, preostali novi lovci pa so jo ponovili za njo. Nato sta izr. prof. dr. Pokorny in predsednik Upravnega odbora Savinjsko-Kozjanske ZLD Celje Arlič vsakemu posebej čestitala k doseženemu uspehu, mu izročila lovsko spričevalo, podpisano zapisrego in lovski etični kodeks. Prisotni predstavniki lovskih družin pa so vsakemu izročili še lovsko izkaznico. Tako smo dobili popolnoma enakovredne člane slovenske lovske organizacije s pravico do samostojnega lova.

Tako kot vsa leta nazaj smo tudi letos imeli nekaj slušateljev, ki so z znanjem pri posameznih izpitih izstopali od preostalih. To so bili: **Miran Fuchs** iz LD Handil Dobje z doseženo povprečno oceno 4,60, **Tomaž Marolt** iz LD Šentjur, z doseženo povprečno oceno 4,47, **Marjana Robnik** iz LD Luče z doseženo povprečno oceno 4,47 in **Jan Skerbiš** iz LD Kajuh Šmartno v Rožni dolini prav tako z doseženo povprečno oceno 4,47. Kot velevala tradicija, smo najboljšim v spomin izročili posebno nagrado. Letos so prejeli

Popravek

V članku **14. Državno prvenstvo v oponašanju jelenjega rukanja** avtorice Urše Kmetec, ki je bil objavljen v *Lovcu*, 10/2021, je nastala neljuba napaka na strani 477 v rubriki *Lovska organizacija*, kjer je bil naveden napačen podatek, da je predsednik Zveze lovskih družin Kočevje **Branko Zlobko** iz rok predsednika hrvaškega Lovskega društva Tetrijeb Čabar **Antuna Arha** prejel odlikovanje. Pravilen podatek je, kot nas je opozoril Branko Zlobko, da je odlikovanje prejel iz rok dr. **Josipa Malnarja**, predsednika hrvaške **Lovske zveze primorsko-goranske županije**. Odlikovanje je podelila **Hrvaška lovska zveza** na predlog predsednika Lovskega društva Tetrijeb Čabar **Antuna Arha**.

Uredništvo

lovski trinožni stol, ki jim bo gotovo koristil pri lovu.

Prireditve je zaključil strokovni tajnik Mastnak, ki je novim lovcem in lovkam dejal, da so lahko ponosni, ker pripadajo lovski organizaciji, ki v svetu uživa velik ugled. Zaželel jim je, naj jih dan podelitve lovskih spričeval spominja na vse lepo, kar so doživeli in kar še bodo v naravi in skrbi za našo divjad.

Zdravko Mastnak

Novi lovci Brkinsko-Kraške ZLD

V Brkinsko-Kraški zvezi lovskih družin (ZLD) so 10. septembra 2021 pripravili sprejem za 17 novih lovcev, ki so podpisali *Zapisrego slovenskega lovca* in podpisali *Etični kodeks slovenskega lovca*, ki je nekaj posebnega in unikatnega v svetovnem merilu. Letošnjim novim lovcem je čestital tudi predsednik Brkinsko-Kraške ZLD **Andrej Sila**. Sprejem za nove lovce je potekal v okviru 15-letnice delovanja **Kulturnega društva Kraški šopek**. Dogodka, ki je bil na Bunčetovi domačiji, so se udeležili tudi rogisti.

Brkinsko-kraška ZLD, ki je nastala leta 2015, v 13 lovskih družinah združuje blizu 600 članov zelene bratovščine. Trudi se za predstavitev lovstva v javnosti,

ohranjanje lovske kulture, izobraževanje in skrbi za informiranje o prednostih divjačine kot zdravega vira prehrane.

Predsednik Komisije za lovsko kulturo in etiko pri Brkinsko-Kraški ZLD in starešina Lovske družine Trstelj **Jelko Lapajne** je povedal: »Ime Brkinov in Krasa smo v kratkem času razširili po celi Sloveniji. Pohvalimo se lahko z dobro organizirano vseslovensko proslavo ob 110-letnici lovstva na Slovenskem, ki jo je zveza izpeljala 2017. leta v Senožečah. Prireditve nas je postavila ob bok organizatorjem, ki so sposobni izvesti državne proslave. Prvenstveno delujemo na lokalnem območju. Svoje delovanje nameravamo razširiti tudi preko državnih meja in že sedaj dobro sodelujemo z lovci iz sosednjega italijanskega društva *Doberdob*.«

Postati lovec je častna in odgo-

Sprejem za nove lovce Brkinsko-Kraške ZLD je potekal v okviru 15-letnice delovanja Kulturnega društva Kraški šopek. Dogodka, ki je bil na Bunčetovi domačiji, so se udeležili tudi rogisti.

vorna odločitev, ki ne pomeni samo opraviti obsežnega lovskega izpita. Po opravljenem lovskem izpitu namreč sledi neskončno učenje v

naravi, ki pravega lovca šele nauči svojih zakonitosti.

Olga Knez

Devetnajsta generacija novih koroških lovcev

Dvajsetletna **Koroška lovska zveza (LZ)** s svojimi 19 lovskimi družinami se je tudi v

letošnjem covidnem letu izkazala na področju izobraževanja novih koroških lovcev. Brez zadrege lahko s ponosom zapišemo, da njen lasten predavateljski aktiv že 19 let tradicionalno odgovorno in zgledno skrbi za kar razvejano lovsko izobraževanje. Čeprav je bilo

že lansko izobraževanje v obdobju covida-19 zelo nepredvidljivo in negotovo, so koroški lovski pedagogi uspešno zaključili tudi letošnji teoretični del lovskega izobraževanja za lovske pripravnike, tokrat že 19. generacije 2021.

Njihov neizmeren trud je bil v

dobri meri poplačan v nedeljo, 18. julija 2021, ko so novi koroški lovci svoj lovski izpit dostojno proslavili v lovskem domu **Lovske družine (LD) Prežihovo - Kotlje**. Pod mogočnim lesenim nadstreškom se je zbrala kar pisana lovska družina, ki so ji

Urška Dvornik, univ. dipl. ekonomistka ter nova strokovna tajnica in vodja tečaja za lovske pripravnike, je koteljska lovka in kmetica kmetije Brčnik nad Rimskim vrelcem. Pred nekaj meseci je funkcijo prevzela od **Franca Praznika**, ki je bil strokovni tajnik celih 16 let. Povzela je potek letošnjega izobraževanja: »S teoretičnim delom lovskega izpita je 21 lovskih pripravnikov iz 11 lovskih družen in dva iz **Lovišča s posebnim namenom Pohorje** pričelo 27. marca letos. Tečaj je skupno obiskovalo 23 pripravnikov. Zaradi vsesplošnega stanja zaradi covid-omejitev so predavanja potekala po drugačnem vrstnem redu. Tako so bili pripravniki nekaj časa razdeljeni v dve skupini, ki sta ločeno spremljali predavanja. Dve soboti so predavanja poslušali tudi na daljavo, prek aplikacije Zoom. Predavanja so bila razdeljena na 20 različnih tem, ki so bila razdeljena na 11 sobot, skozi obdobje treh mesecev. Prisotnost na tečajih je bila v povprečju 90-odstotna. Kar deset tečajnikov pa je bilo prisotnih na vseh predavanjih. Vsakih šest dni so sledili izpiti – ustni in pisni. Zaključni lovski izpit so tečajniki opravili pred državno izpitno komisijo, v kateri so bili kot predsednik in predavatelj **Dušan Leskovec** (starešina LD Slovenj Gradec), člana pa predavatelja podgorski lovec **Blaž Štumpfl** in mislinjski lovec **Zdravko Miklašič** ter jaz. Letošnja generacija je dosegla povprečno oceno znanja 3,99. S povprečno oceno znanja so odlični uspehi dosegli trije tečajniki, in sicer **Martina Krušič** z oceno 4,63, **Peter Šavc** z oceno 4,79 in **Tadej Vilar** z oceno 4,84. Trije pripravniki so imeli priznane določene izpite iz predhodnega izobraževanja na fakultetah, zato jim ni bilo treba opravljati zaključnega izpita. Sta pa **Janez Kotnik** iz LD Prežihovo in **Janez Golob** iz LD Koprivna - Topla dosegla povprečno oceno znanja 5,00 ter **Matjaž Pinter** iz LD Orlica oceno 4,75. Trije tečajniki niso opravili lovskega izpita.«

z ubranim petjem dobrodošlico zaželeli pevci **Lovskega okteta LD Prežihovo**, ki jih je vodil **Ivan Trobas**. Starešina domače lovske družine **Anton Navodnik** je zanimivo predstavil koteljsko lovstvo. Vabljeni so bili tečajniki, mentorji, starešine lovskih družen, predavatelji in predstavniki Koroške LZ, na čelu katerih so bili **Janez Švab**, **Jože Meh** in mag. **Janez Zakeršnik**; predsednik, podpredsednik in predsednik komisije za izobraževanje. Med častnimi gosti so bili **Ivan Žizek**, predsednik Komisije Lovske zveze Slovenije za lovsko izobraževanje, koroški štajerski lovski inšpektor **Bojan Kotnik**, predsednik Kluba prijateljev lova (KPL) iz Celovca **Janez Kaiser** in 90-letni koteljski lovec ter dolgoletni gospodar kmetije Lubas **Beno Kotnik**, ki je lovec od leta 1949.

Nove koroške lovce so na dolgo uspešno in pravično lovsko življenje s pohvalnimi, spodbudnimi in tudi opozorilnimi besedami

pospremili visoki gostje. Kaiser iz KPL Celovec je trem letošnjim odličnjakom izročil trojezični slovar lovskega izrazoslovja, predsednik Koroške LZ Švab pa je vsem zbranim ponosno povedal: »Čeprav smo imeli kar nekaj težav z letošnjim izobraževanjem novih koroških lovcev, predvsem zaradi koronavirusa, moram reči, da smo se kar znašli. Uspelo nam je zaradi velikega truda naše strokovne tajnice in s pomočjo nasvetov nekdanjega strokovnega tajnika ter tudi zaradi lastnega neutrudnega predavateljskega tima, prizadevnih mentorjev, starešin in lovskih družen.«

Novi lovci so prejeli spričevala in lovske izkaznice. Zapiskego slovenskega lovca je prebral koteljski lovec **Janez Kotnik**, za njim pa so jo na glas ponavljali novi lovci in jo v prisotnosti svojih starešin tudi podpisali. Predsednica razredne skupnosti **Martina Krušič** se je lepo zahvalila predavateljem, posebno lepe besede je namenila

vodji tečaja in novi strokovni tajnici koroške LZ **Urški Dvornik**. V imenu celotne generacije 2012 je predavateljem in gostom izročila tradicionalno lovsko kapo,

najbolj izkazali **Matjaž Pinter**, **Lovro Kotnik** in **Janez Kotnik**. Najbolj mirno roko pri streljanju z risanico so imeli **Rok Knez** iz LD Dolič, **Tadej Vilar** iz LD Muta in

Foto: Franc Rotar

Dvajset novih koroških lovcev s predavatelji ter predsednikom Koroške LZ Janezom Švabom in strokovno tajnico Urško Dvornik, ki sta v prvi vrsti na sredini.

Foto: Franc Rotar

Med najuspešnejšimi tečajniki letošnje generacije sta bila Martina Krušič (povprečna ocena 4,63) in Tadej Vilar (povprečna ocena 4,84). Na fotografiji ni Petra Šavca, ki je dosegel povprečno oceno 4,79.

na kateri je logotip Koroške LZ in napis generacija 2021.

Novim koroškim lovcom je medalje s področja lovskega strelstva razdelil slovenjgraški lovec **Tomaž Hain**, vodja praktičnega strelskega programa za lovske pripravnike pri Komisiji za strelstvo pri Koroški LZ. Pri streljanju na umetne golobe so se

Taš Kelemina iz LD Prežihovo, s kratkocevnim orožjem pa **Janez Kotnik** in **Anton Obretan** iz LD Jamnica ter **Klemen Mlinar** iz LD Koprivna - Topla. V kombinaciji so bili najuspešnejši **Matjaž Pinter**, **Janez Kotnik** in **Lovro Kotnik**.

Franc Rotar

Delovanje v lovski družini in medsebojni odnosi

Zdravstvena kriza in z njo povezane prepovedi gibanja ter srečevanja s prijatelji in člani lovske družine, pomanjkanje medsebojnega sodelovanja, vsesplošne akcije načrtovalcev

in lovske inšpekcije se odražajo tudi v medsebojnih odnosih v lovskih organizacijah. Zdravstvene razmere, povezane z epidemijo covid-19, le še povečujejo stare zamere in nesoglasja iz prejšnjih let. Nekatera vodstva lovskih družen ne zmorejo, kljub sprejetim osnovnim aktom, urediti medsebojnih odnosov ter doseči spoštovanja in upoštevanja osnovnih

pravil komunikacije. Vse zamere in nesoglasja ostajajo nerazrešena in nedorečena, zaradi česar je oteženo osnovno delovanje nekaterih lovskih družen. Marsikdo si ne upa sprejeti vodilnih zadolžitvev v lovski družini, kajti nerazrešene zamere in tiha sovraštva vodijo v skupine drugače mislečih, ki pa kljub drugačnemu pogledu, morda tudi dobrim idejam, nale-

tijo na nasprotovanje zaradi slabe komunikacije.

Ena od pomembnih in tudi ključnih značilnosti uspešnega dela je dobra medsebojna komunikacija. S svojimi dejanji in vedenjem nenehno nekaj sporočamo – ne samo z besedami, pač pa tudi z na primer umikanjem pogleda ali pa pozdravom. Z vsem navedenim sporočamo, kaj čutimo

in želimo. Če tisti, ki mu nekaj sporočamo, tega ne razume ali napačno sprejme sporočilo, mu lahko z obrazložitvijo sporočimo, kaj čutimo, kaj je narobe in kaj potrebujemo za uskladitev medsebojnih odnosov. S pogovorom si prijatelji, člani lovske družine, povemo, kaj nas teži in nam je pozneje veliko lažje, počutimo se olajšane, razrešimo pa tudi težave. Brez pogovora in besed, izrečenih v obraz, brez pogleda v oči in želje urediti nesoglasja se slabi odnosi poglobljajo in dobivajo širše razsežnosti, ki lahko vodijo v nepredvidljive in neželene situacije. Pravzaprav bi se morali lovski tovariši več pogovarjati, četudi imamo različna stališča do istih težav. Je pa res, da četudi smo tiho in v vase zaprti, nekaj sporočamo svoji bližnji okolici. Tako morda sporočamo, da smo v zmoti, da se o nas motijo ali pa nam je preprosto nerodno vzpostaviti stik. Mogoče je tudi, da smo užaljeni in z molkom ignoriramo lovskega tovariša. Hkrati je način sporočanja tudi naše vedenje, stil oblačenja in tudi ton glasu pri pogovorih.

V lovski družini medsebojni odnosi predstavljajo odnos med solovci in vodstvenim kadrom. Dobri odnosi v lovski družini so izjemno pomembni pri izvr-

Foto: Pivoboy

Starejši lovci vedo povedati, da je način pogovora rezultat vsega, kar smo ali kar želimo biti. Pravijo, da kjer je volja, je pot. Začnimo s spreminjanjem sebe, nastavimo si ogledalo in razmislimo, kako lahko k izboljšanju odnosov v lovski družini kot jedrni celici lovske organizacije pripomore vsak sam.

ševanju vseh nalog, ki pritičejo lovski organizaciji. Na osnovi medsebojnih odnosov v lovski družini, ki jih imamo z drugimi, si ustvarjamo svojo lastno identiteto, ki je tudi pogoj za našo osebno lovsko srečo in zadovoljstvo. Če na hitro povzamem: potrebna sta dobra komunikacija in zaupanje v delovanje v lovskem okolju. Nekatere sem prebral, da ljudje komuniciramo z vsem svojim bitjem, ne samo z besedami, kot bi nekdo mislil. Je pa res, da je način komunikacije

povezan z značajem osebe ali s prisotnostjo več somišljenikov. Starejši lovci vedo povedati, da je način pogovora rezultat vsega, kar smo ali kar želimo biti.

Skrhani medsebojni odnosi so dandanes med ljudmi pogosti, zato tudi lovska bratovščina v Sloveniji ni izjema. Lahko bi celo sklepali, da so medsebojni odnosi pomembni pri izvrševanju načrtovanih aktivnosti, ki pa lahko vodijo v sankcije pristojnih inšpekcij. Verjamem, da je eden

ključnih temeljev za dobre medsebojne odnose v našem lovstvu občutek pravičnosti med lovci in vodstvom lovske družine ter nenazadnje tudi širša komunikacija s krovno lovsko organizacijo, ki naj posledično poskrbi za nemoteno delovanje lovske družine, s komunikacijo z načrtovalci in lovsko inšpekcijo pa tudi, če je komunikacija zagotovljena prek območnih lovske zvez. Vsekakor bi vodstveni kadri lahko izboljšali medsebojne odnose, pa najsi bo na nivoju območne lovske zveze ali lovske družine, predvsem z vzpostavljanjem enakega odnosa do vseh sodelujočih, z dobrim in hitrim pretokom informacij. Z razumevanjem lastne čustvene inteligence in s popolnim spoznavanjem svojih solovcev bi lahko zgradili trajne in pozitivne medsebojne odnose v lovske vrstah. Pogovor in aktivno poslušanje pri reševanju konfliktov bi vsekakor pomagala pri vzpostavljanju prijateljskih odnosov med lovskimi tovariši in širšo okolico.

Pravijo, da kjer je volja, je pot. Začnimo s spreminjanjem sebe, nastavimo si ogledalo in razmislimo, kako lahko k izboljšanju odnosov v lovski družini kot jedrni celici lovske organizacije pripomore vsak sam.

Janez Krivec

Streliška tekma v Rakičanu

Pod okriljem **Zveze lovske družin (ZLD) Prekmurje** je v nedeljo, 11. julija 2021, na strelišču pri lovskem domu **Lovske družine (LD) Murska Sobota**, v lovskem revirju Rakičan, potekala streliška tekma, ki se je je udeležilo 61 strelcev iz 16 lovske družin, od tega so ekipe 15 lovske družin sestavljali trije strelci.

Lovci so bili razdeljeni v tri starostne skupine: člani do 54 let, veterani od 55 do 64 let in superveterani nad 65 let. Med člani je tekmovalo 45 lovcev, med veterani 11, med superveterani pa pet lovcev.

Lovci so se pomerili v dveh disciplinah, in sicer v streljanju na glinaste golobe (lovski stav) in v streljanju z malokalibrsko puško. Vodja tekmovanja je bil **Daniel Šinko**, ki je tudi predsednik Komisije za strelstvo pri ZLD Prekmurje. Ob koncu tekmovanja so najboljšim posameznikom in ekipam podelili pokale. Za udeležbo na tekmovanju se je lovcem zahvalil predsednik ZLD Prekmurje **Ludvik Rituper**,

Foto: Bojan Žerdin

Ekipno – kombinacija (z leve): predsednik ZLD Prekmurje Ludvik Rituper, drugouvrščena LD Tišina (na fotografiji predstavnik Aleš Štefanec), prvuouvrščena LD Križevci v Prekmurju (na fotografiji predstavnik Denis Pojbič), tretjeouvrščena LD Pečarovci (na fotografiji predstavnik Ivica Miličević) in predsednik Komisije za lovsko strelstvo pri ZLD Prekmurje Daniel Šinko

ki je podelil pokale in čestital za uspeh.

Tekma je potekala v idiličnem mirnem naravnem okolju, streljaj ob reke Ledave in bujinskega mlina. Tekmovalci so se na tekmovanju dobro počutili in po koronskem obdobju je

spet napočil čas, da so se lahko zbrali, pa čeprav le v mehurčkih. Za lovce sta pomembna lovska prijateljstvo in druženje, kar so tokrat vsi skupaj dokazali na strelišču ter ob razglasitvi rezultatov in podelitvi pokalov. Ob tej priložnosti se je predsed-

Ekipno – malokalibrska puška:

1. LD Križevci v Prekmurju
2. LD Tišina
3. LD Petišovci

Ekipno – glinasti golobi:

1. LD Križevci v Prekmurju
2. LD Bakovci - Lipovci
3. LD Pečarovci

Ekipno – kombinacija:

1. LD Križevci v Prekmurju
2. LD Tišina
3. LD Pečarovci

nik ZLD Prekmurje Rituper za hvalil tudi lovce - strelce, ki so se udeležili tekmovanja v streljanju na glinaste golobe na Madžarskem.

Strelišče v Rakičanu je lepo urejeno in vzdrževano, kajti zemljišče in strelišče sta v lasti ZLD Prekmurje. Za ureditev strelišča, skrb zanj in vzdrževanje skrbijo trije partnerji, in sicer ZLD Prekmurje, LD Murska Sobota in **Strelnsko društvo Štefan Kovač Murska Sobota**.

Bojan Žerdin

Narisal: Milan Samar

Visoki življenjski jubilej – 80 let – je 2. maja praznoval naš lovski prijatelj **Adolf Laznik**, član Lovske družine (LD) Hrastnik.

Dolfi, kot ga kličemo v lovskih vrstah, se je rodil leta 1941 na manjši kmetiji v prelepi vasi Plesko pri Hrastniku, kjer je preživel svojo mladost. Že kot kratkohlačnik je rad zahajal v naravo in spoznaval vse živalske vrste takratnega kraja in časa. Osnovno šolo je obiskoval v Hrastniku in šolanje nadaljeval na vaješki rudarski šoli – elektrooddelek v Trbovljah. Leta 1959 se je v Rudniku Trbovlje - Hrastnik tudi zaposlil. Po zaposlitvi in želji po znanju ter potrebah podjetja je leta 1960 nadaljeval šolanje na Srednji elektro šoli v Krškem. Po uspešno končanem šolanju je vse do upokojitve leta 1991 opravljal pomembna dela v Rudniku Trbovlje - Hrastnik: najprej na delovnem mestu poslovodje elektroslužbe, od leta 1974 naprej kot vodja elektrostrojne službe v TOŽD-u (v prejšnjem sistemu: temeljna organizacija združenega dela) in pozneje kot tehnični vodja. Leta 1964 je odšel na služenje vojaškega roka, ki ga je preživel v krajih Zenica in Tuzla (Bosna in Hercegovina).

Na skupno življenjsko pot je z Marijano Okorn stopil leta 1966 in se tudi preselil v blokovo stanovanje, ki je bilo na Dolu pri Hrastniku. Njun zakon sta razveselili hčerki Katja in Mateja. V družinsko hišo, ki so jo

zgradili v kraju Dol pri Hrastniku, so se preselili leta 1980.

Dolfi je začel svojo delovno in bogato lovsko pot leta 1971 kot pripravnik v LD Hrastnik in leto pozneje opravil lovski izpit. V svojem dolgem lovskem stažu je opravljal pomembne funkcije v LD Hrastnik: predsednik je bil v obdobju 2002–2010, predsednik nadzornega odbora pa je od leta 2010. Pri Zvezi lovskih druženj Zasavje je bil član komisije za lovska priznanja in odlikovanja od leta 2010 do leta 2014.

Za svoje dolgoletno aktivno delovanje in lovstvu ga je Lovska zveza Slovenije odlikovala z znakom za lovske zasluge ter redoma za lovske zasluge III. in II. stopnje. V LD Hrastnik je prejel družinska priznanja ob njeni 50-letnici in leta 2006 ob praznovanju končanja lovskega doma po požaru. Leta 2014 je prejel tudi jubilejni znak za 40 let članstva v lovski organizaciji.

Člani LD Hrastnik se Dolfiju zahvaljujemo za njegovo nesebično, požrtvovalno in zavzeto delovanje ter njegov prispevek pri izgradnji lovskega doma. S svojo aktivnostjo je ogromno pripomogel pri dobrih odnosih med članstvom in pri ohranjanju življenjskih razmer za divjad. Kljub častitljivim letom se naš Dolfi redno udeležuje jesenskih lovov in redno prihaja na lovske posvete v naš dom.

Dolfi, člani LD Hrastnik ti želimo še mnogo zdravih let, dober pogled in da bi še naprej rad prihajal med nas ter s svojim pozitivnim delovanjem v naših vrstah krepil pravo lovsko tovarištvo. Za vse, kar si naredil za našo lovsko družino in lovstvo nasploh, se ti iskreno zahvaljujemo.

LD Hrastnik – S. Z.

V TEM MESECU PRAZNUJEJO SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ*

95 let

Anton Ornik,
LD Dobrava v Slovenskih goricah

90 let

Aleksander Ekart, LD Starše
Anton Albinini, LD Begunjsčica
Branko Magdič, LD Ljutomer
Ivan Žičkar, LD Zabukovje

85 let

Jožef Gropajc,
LD Slavnik - Materija
Anton Janež, LD Ljubinj
Franc Jazbec, LD Jezero Komen
Stanislav Jereb,
LD Kostanjevica na Krki
Vladimir Mihelič, LD Ribnica
Ernest Petrič, LD Soča
Borut Predan,
LD Dravinja - Majšperk
Zora Vrh, LD Trnovo

80 let

Euro Auber, LD Koper
Albert Cergol, LD Šmarje
Stanislav Emeršič, LD Radvanje
Berti Golob, LD Solčava
Ludvik Hari, LD Ivanovci
Florijan Ivančič, LD Paljevo
Jože Ličan, LD Zemon
Franc Lipolt, LD Brkini
Janez Marn, LD Gabrovka
Peter Miklič, LD Suha krajina
Anton Možina, LD Mokrc
Anton Muršak, LD Voličina
Silvester Novak,
LD Plešivica - Žužemberk
Vladimir Puc, LD Hotedršica
Leopold Rabzelj, LD Raka
Rudolf Rakuša, LD Ptuj
Janez Slabe, LD Logatec
Janez Turk,
LD Plešivica - Žužemberk

75 let

Leopold Brezovšček,
LD Borovnica
Mirko Brlek,
LD Jože Lacko - Ptuj
Andrej Cener, LD Dolina
Matjaž Čepin, LD Gorenja Vas
Vojko Čermelj, LD Prestranek
Silvester Črnic,
LD Šentilj v Slovenskih goricah
Simon Ferlinc, LD Puščava
Ivan Habianec, LD Cirkulane
Martin Komljanc,
LD Veliki Podlog
Ivan Koren, LD Col
Ivan Kramer, LD Bistrica ob
Sotli
Bogomir Makuc, LD Velka
Zlatko Pavlica, LD Litija
Igor Pfajfar, LD Logatec
Jože Prevodnik, LD Sovodenj
Ivan Prskalo,
LD Stol - Žirovnica

Milko Radolič, LD Starše
Anton Slapnik,
LD Dreta Nazarje
Andrej Starman, LD Žiri
Štefan Šef, LD Velka
Franc Špan, LD Bohor - Planina
Mirko Špendal, LD Dobrča
Martin Šuklje, LD Suhor
Andrej Šuman, LD Voličina
Jože Ulaga, LD Bohor - Planina
Radoslav Vaupotič,
LD Leskovec v Halozah
Franc Volk, LD Brje - Erzely

70 let

Drago Bajde, LD Tuhinj
Drago Bežjak, LD Pernica
Božo Brezočnik, LD Mengeš
Vojmir Brilej, LD Senovo
Radenko Bunjevca, LD Loka
Bogomir Butalič, LD Krvavec
Stanislav Colarič, LD Podbočje
Simon Filipidis,
LD Banja Loka - Kostel
Franc Gerjol,
LD Polhov Gradec
Milivoj Gorup, LD Lijak
Franc Gorza,
LD Koprivna - Topla
Branko Grobovšek, LD Ponikva
Bojan Habjan, LD Grosuplje
Tonček Hočevvar, LD Krka
Stjepan Horvat, LD Mokrc
Franc Intihar, LD Ig
Anton Jakša, LD Smuk - Semič
Tone Jordan,
LD Kostanjevica na Krki
Milan Kavčič, LD Javornik
Urban Lasnik, LD Trbovlje
Borut Lenardič, LD Dobropolje
Janez Malnar,
LD Banja Loka - Kostel
Albin Mlinšek, LD Golavabuka
Danilo Muršec, LD Dobrava v
Slovenskih goricah
Franc Njegač, LD Markovci
Ivan Noč, LD Jesenice
Hinko Pap, LD Šentjur
Ivan Podgrajšek, ml.
LD Vitanje
Janez Rajgelj, LD Porezen
Srečko Rakuša, LD Gornja
Radgona
Matjaž Rojnik, LD Braslovče
Marko Simič, LD Strunjan
Štefan Sobočan,
LD Velika Polana
Franc Strel, LD Bovec
Marjan Špacapan,
LD Dol pri Hrastniku
Ivan Špindler,
LD Sveti Jurij - Jurovski Dol
Andrej Štifter, LD Domžale
Franc Vaupotič, LD Ptuj
Alojz Vojščak, LD Veliki Gaber
Drago Zavodnik, LD Krka
Adolf Žnidaršič,
LD Dobropolje

Vsem jubilantom iskrene čestitke!

*Po podatkih iz lovskega informacijskega sistema Lisjak

Lovski tabor na Ježevem

Učenci 5. a razreda Osnovne šole Črna na Koroškem so se v zadnjem tednu pouka v šolskem letu 2020/2021 skupaj s spodaj podpisano učiteljico **Vesno Burjak** odpravili na dvodnevni lovski tabor na Ježevu. Takoj po pouku so jih starši pripeljali do lovske kočice **Lovske družine Bistra**, kjer so jih že čakali lovci s pestrim kulturnim programom. Da smo bili podobni lovčev, so

tudi ravnatelj **Mitja Pranjč** in županja mag. **Romana Lesjak**.

Proti večeru smo se razdelili v manjše skupine in se z lovci odpravili na različna lovišča. Ker je junij ravno pravi čas, smo nekateri prvič od blizu opazovali sme z mladički, jelene in gamse ter poslušali prijetno petje ptic. S pohoda z lovci smo se vrnili pozno, saj se je že mračilo. Medtem so lovci zakurili taborni ogenj in čakala nas je prava lovska večerja. Učenci so si sami spekli hrenovke in se ob peki razgovorili

Foto: Vesna Burjak

Najbolj natančni strelci so prejeli pokale in priznanja.

Z velikim zanimanjem smo s pomočjo knjižice o stopinjah živali ugibali, katera žival je šla tam mimo. Punce so spale malo dlje, vendar so se do našega prihoda zbudile tudi one.

Čakal nas je še en razburljiv dan. Pookusnem zajtrku nam je lovec **Janez Švab** predstavil lovne in nelovne prostoživeče živalske vrste, z lovecem **Markom Jelenom** pa smo si ogledali vrste orožja. Sledil je najbolj razburljiv del, na katerega so učenci komaj čakali – pomerili so se v streljanju z zračno puško v tarčo. Učenci so bili natančni in uspešni, vsake zadete tarče so se zelo razveselili. Za tem je sledilo okusno kosilo. Srnji golaž je teknil vsem. Učenci so povedali, da tako dobrega golaža še niso jedli, saj se jim je meso kar stopilo v ustih.

Na vrsti je bila še podelitev priznanj najboljšim strelcem v fantovski in dekliški ekipi. Najbolj natančni strelci so prejeli pokale in priznanja. Ker se je druženje počasi bližalo koncu, smo za prizadevne lovce pripravili kratek kulturni program. Podarili smo jim risbice, ki smo jih narisali na temo lovcev in lova, jim zapeli pesem in zaplesali v krogu. V dar smo dobili še igro *Spomin* in karte *Črni Peter* z motivi prostoživečih živali ter urnike za šolsko leto 2021/2022.

Lovski tabor je bil za učence poučna, enkratna in zabavna izkušnja, ki jim bo še dolgo ostala v lepem spominu. Hvala vam, dragi lovci!

*Vesna Burjak,
OŠ Črna na Koroškem*

Foto: Gregor Vrabčič

Učenci 5. a OŠ Črna na Koroškem v družbi lovcev

Foto: Vesna Burjak

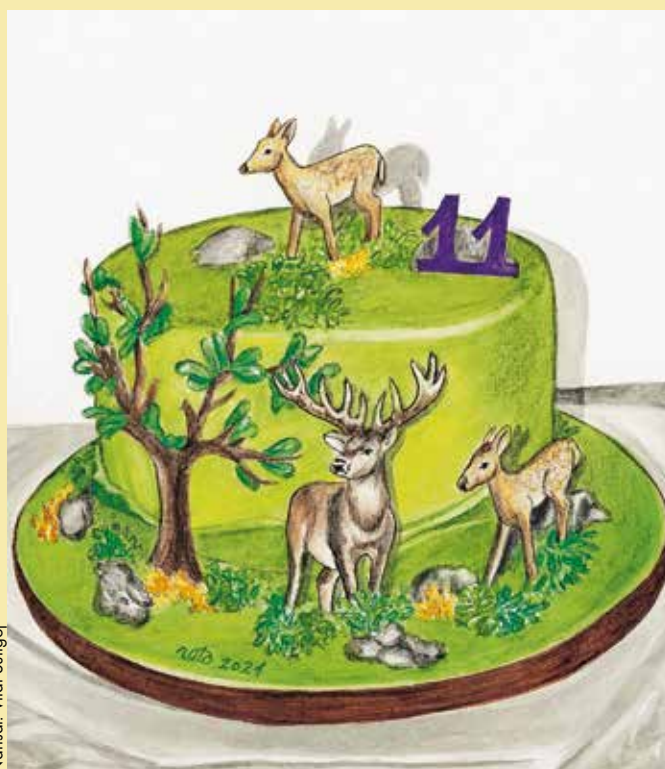
Okusno kosilo – srnji golaž je teknil vsem. Učenci so povedali, da tako dobrega golaža še niso jedli, saj se jim je meso kar stopilo v ustih.

za nas naročili zelene lovske majice in čepice. Tako smo bili kot čisto pravi lovci. Posedli smo se v lovsko učilnico in si ogledali zanimive filme o divjadi in garjavosti živali. Spoznali smo tudi nekaj pomembnih informacij o zgodovini lova. Ob zaključku poučnih filmov so nas obiskali še lovci, ki so nam predstavili lovsko kulturo ter s posebnimi tulci in rogovi oponašali jelenje rukanje. Ob zaključku učnih ur jelenjega rukanja in oponašanja divjega petelina sta nas obiskala

o dogodkih, ki so jim bili priča na lovskem pohodu. Vsak je želel svojim prijateljem naštetati vse živali, ki jih je videl med potjo.

Zvečer so učenci svojemu sošolcu zapeli za 11. rojstni dan in si privoščili okusno torto, ki je bila zanj pravo presenečenje.

Gorski zrak in hoja sta naredila svoje, zato smo odšli k zaslužnemu nočnemu počitku. Zgodaj zjutraj je fante zbudilo petje ptic in podali smo se na kratek pohod po gozdu. Med potjo smo primerjali odtise stopinj in živalske iztrebke.

Narisal: Vital Šuligoj

KOTORNA (*Alectoris graeca*)

PREVERI SVOJE ZNANJE.

Katero ime je bilo predvsem v preteklosti uveljavljeno za kotorno?

- a) Poljska jerebica.
- b) Skalna jerebica.

Kje živi kotorna?

- a) V nižinskem svetu.
- b) V skalnatem svetu.

Ali sta samec in samica enako obarvana?

- a) Da, le da je samec nekoliko večji in težji od samice.
- b) Ne, samec in samica sta si popolnoma različna.

Katera posebnost je značilna za samca?

- a) Bradavičast izrastek na nogi, imenovan ostroga.
- b) Bradavičast izrastek na glavi, imenovan greben.

Kakšno barvo oči ima kotorna?

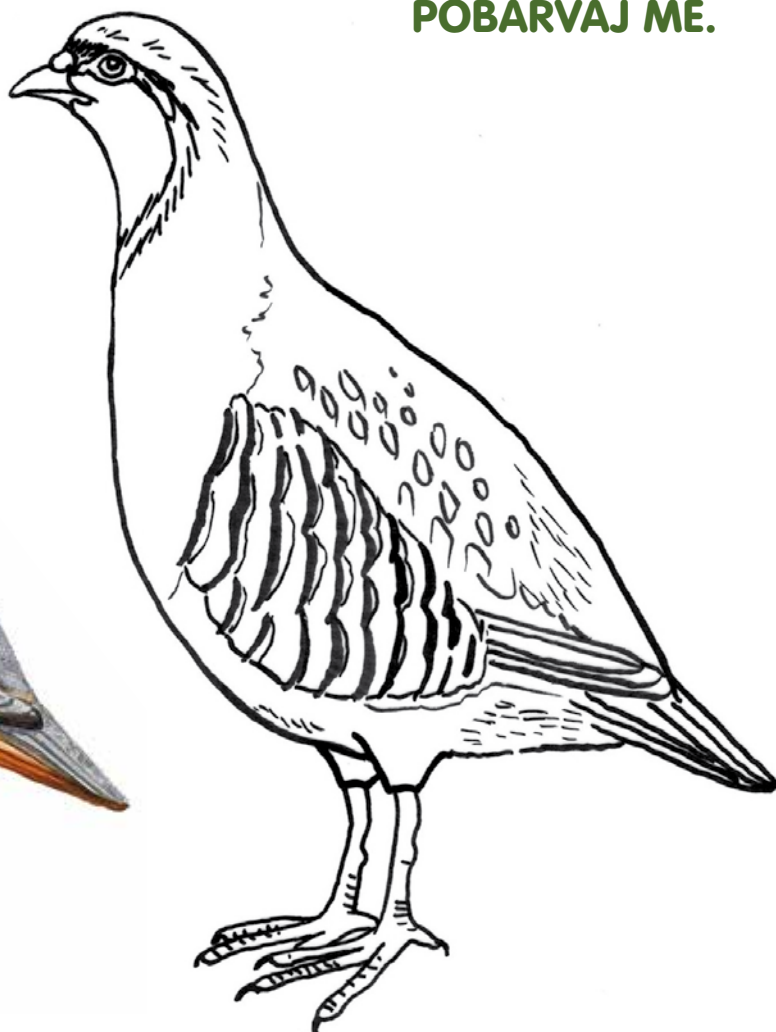
- a) Modro zeleno.
- b) Rdeče rjavo.

Pravilni odgovori: b, b, a, b, a, b

SPOZNAJ ME.

POBARVAJ ME.

LOV NA ČRKE IN ŠTEVILKE

RAZPOTEGNJENO MESTO V NAŠIH REVIRJIH		SLAVNI FRANCOSKI FILOZOF	POTNIK, KI DVIGUJE PALEC	ROTOR IN	SRBSKI IGRALEC UZUNOVIČ	DRŽAVA NA BLIŽNJEM VZHODU	Narisi: Martin Fujan 	Črke z oštevilčenih polj prenesite na spodnje številke. Tu boste prebrali končno rešitev križanke.							1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11	
NAŠ BIVŠI KOLESAR (FRANC)																
PREBI- VALEC ROVT		9														
ZAPRT BALKON																
BANKOVEC Z DVEMA NICLAMA																
GRŠKI OTOK NA S. EGEJSKE- GA MORJA						DRUGO IME ZA MESTO DRAC										
SPOJINA SILICIJA Z DUŠIKOM			1				KOS POLJA	REŽISER ANNAKIN	NAŠ IGRALEC (IME IN PRIIMEK)	DESNI PRITOK DRINE	MESTO IN DOLINA V ITALIJ. ALPAH	DELAVEC ZA STATVAMI	HRVAŠKI KIPAR BAKIČ	JUDOV SIN IZ SVETEGA PISMA		
JEZERO V ČADU				MISELNOST PRUSKIH VOJAKOV IT. Ž. IME			6									
UGOTOVITEV SLAVNEGA ASTRONOMA IZ 17. STOL.		2								10						
EVROPSKA KRALJEVINA		ZLATO SEDEŽ KRALJA ARTURJA			OTROŠKI PLES IME PRVE PODMORNICE NA SVETU				8			4				
VERSKI OBRED	11							EVA V ANGLEŠCINI TABLA Z BESEDILOM								
MEDMET BOLEČINE			AM. PISA- TELJICA (JACQUELINE) DIRIGENT HUBAD							IME VEČ REK V ANGLIJ				SESTAVIL JOŽE PETELIN		
BIZANTINSKI VOJSKO- VODJA V 9. STOLETJU						ODŽAGAN KOS HLODA	AKTINIJ PESNIK MERMOLJA			TEHNECIJ PEVEC KING COLE			REKA NA JUGU SKOTSKJE	VRTNA LOPA		
VELIKA ŽELJA PO ČEM				MESTO NA SICILIJI PETER FALK								EVROPSKA UNIJA 16. IN 4. CRKA				
ZAPLE- TENOST			3						7							
KOMAR, KI PRENAŠA MALARIJO										OSNOVNI ELEMENT V GEOME- TRIJI		5				

Sudoku (japonsko 数独: sūdoku) je logična uganka, katere cilj je zapolniti kvadratno mrežo, po navadi velikosti 9×9 , s števili od 1 do 9. Vsako število se lahko pojavi točno enkrat v vsakem stolpcu, vsaki vrstici in vsakem manjšem kvadratu, velikosti 3×3 . V mreži so nekatere številke že vpisane. Za

rešitev uganke je potreben **logičen** razmislek in malo potrpežljivosti, pri težjih pa tudi nekoliko **kombinatorike** oziroma poskušanja in vračanja.

4			1	2		8		
2							6	5
	1			6	3			
	5			7	2		4	
		4				5		
	2		5	8			9	
		5	6	4			2	
8	4							3
		6		3	8			

Rešitev križanke:

H V A S T I
 R O V T A R
 A T L O T A N A
 S T O T A K
 T A S O S
 N I T R I D
 I R O J U N D
 K E P L E R J U N K E R S T V O
 A U R I N G A R A J A
 D A R I T E V E V E L I N
 A V S U S A N N E N
 N V A S A R A C T C
 S L A T R A P A N I E U
 K O M P L I C I R A N O S T
 A N O F E L T E S T O C K A

Intervju z mag. Emilijanom Trafelo:

» Tradicija lovstva se v naši družini prenaša iz roda v rod in tako ohranja.«

Magister gozdarstva **Emilijan Trafela**, častni predsednik **Zveze lovskih družin (ZLD) Ptuj - Ormož** in častni predsednik **Lovske družine (LD) Podlehnik** ter priznani štajerski gozdarski strokovnjak, živi na Ptuj in šteje že 82 let. Milan, kot ga vsi kličejo od mladih nog, med slovenskimi lovci velja za **človeka** z izjemno bogato in zanimivo družinsko, službeno in lovsko biografijo. Ne samo v Sloveniji, ampak tudi v širši okolici je zelo prepoznan in cenjen. Je tudi zelo prijeten sogovornik z obilico lovskega in gozdarskega znanja. Za dolgoletno prizadevanje, zglede in neutrudno poslanstvo v slovenskem lovstvu, gozdarstvu in domači občini je prejemnik številnih priznanj **Lovske zveze Slovenije (LZS)** – znaka za lovške zasluge, plakete Zlatorog ter redov II. in I. stopnje, jubilejnega znaka za 50 in 60 let članstva v lovski organizaciji – in tudi zlate plakete **Mestne občine Ptuj**. Bil je dolgoletni član **Upravnega odbora LZS** in dopisnik *Lovca*.

Prihajaš iz lovške družine in lovstvo poznaš do obisti. Kaj te

je navdušilo in pripeljalo v vrste zelene bratovščine, ki si se ji res globoko zapisal za vse življenje? Kako se je sploh začelo tvoje lovsko življenje?

*Podlehnik. Bil je velik varuh divjadi. Cenil je naravo, kar je s svojimi dejanji položil v zibelko vsem štirim sinovom: najstarejšemu **Janezu**, **Francu**, **Jožetu** in*

*se v naši družini prenaša iz roda v rod in tako ohranja, saj so lovci in člani LD Podlehnik že tudi naši pravnuki. Kot študent sem spoznal ženo **Ljudmilo**, ki je bila lovka v sosednji lovski družini. Še preden sva se poročila, je prestopila v našo LD Podlehnik. Danes je lovec tudi najin sin **Aleksander**, ki je član LD Zavrč. Vsi smo pričakovali, da bo tudi on član naše lovške družine. A ni želel, da bi z njim v LD Podlehnik prevladoval priimek **Trafela**. Imava tudi hčer **Dominko**, ki pa je lov ni pritegnil. Je pa vneto popotnica, saj je z mojem prepotovala skoraj vse celine sveta. Po sedmih letih potovanja in spoznanj različnih kultur je napisala knjigo *Enosmerna vozovnica*.*

Foto: Osebnit arhiv Emilijana Trafela

Leta 1972 so si zgodovinsko lovsko razstavo ZLD Ptuj - Ormož v družbi predsednika mag. Emilijana Trafela (z desne) ogledali tudi takratni predsednik skupščine ZLD Maribor **Tone Kropušek, predsednik LZS general **Rado Pehaček** in predsednik Skupščine Občine Ptuj **Franjo Rebernak**.**

Moj oče je poleg dela na zemlji in vođenja kmetije v rodni Halozah našel čas tudi za lov. Med drugo svetovno vojno je bil sozakupnik manjšega lovišča Gruškovje. V domačem okolju je bil izredno spoštovan kmet in lovec. Po vojni, leta 1945, je bil izvoljen za odbornika podružnice slovenskega lovškega društva na Ptuj in soustanovitelj LD

meni. Vsi smo ga radi poslušali in mu sledili na lovu ter tudi spoznali vse čare lova. Ko sem leta 1957 dopolnil 18 let, sem tudi jaz postal član LD Podlehnik, kjer sem še danes. Pred mano so na očetovo dobro uhojeno lovsko pot v LD Podlehnik že stopili moji trije bratje. Skupaj smo bili zelo aktivni in složni člani. Žal sva zdaj ostala samo z Jožetom. Tradicija lovstva

Spomniva se tudi tvoje gozdarske poklicne poti ...

*Po končanem študiju na gozdarski fakulteti v Ljubljani sem se zaposlil na **Gozdnem gospodarstvu (GG) Maribor**, kjer sem bil 44 let. Prvih 22 let sem bil na **Obratu za gozdne gradnje in mehanizacijo**, sprva sektorski vodja, kasneje vodja proizvodnje in nato, več kot polovico časa, direktor TOZD-a (op. a.: v prejšnjem sistemu temeljne organizacije združenega dela). Na mesto generalnega direktorja GG Maribor sem bil izvoljen 1. septembra 1990 in to funkcijo sem opravljal vse do upokojitve maja 2012.*

Prepoznaven si po premissljenem in mirnem obnašanju in delovanju, pa tudi po tem, da si lovec in zagovornik širokega in odgovornega lovstva. Za seboj imaš zavidljivo lovsko kariero, kar med slovenskimi lovci in lovskimi velikimi šteje. Kaj vse si počel in dosegel v lovstvu?

Po značaju sem miren človek, a nemiren po duhu in hotenjih. Že od malega, saj sem bil tako tudi vzgojen. Lov mi je bil tako rekoč položen v zibelko. Sledil sem očetovim vzorom, hodil sem po njegovih lovskih poteh, poslušal sem njegove pripovedi, dobesedno požiral sem zgodbe o lovskih doživljajih. Zagovarjam izvirna načela slovenskega lovstva in slovenske lovske tradicije, nenehno vidim pred seboj zapisane besede nestorja slovenskega lovstva dr. **Ivana Lovrenčiča**, ki je nekoč dejal:

»Kdor ne goji, naj ne lovi.« Mar ni to aktualno tudi danes? Zdi se mi, da je ta misel vedno bolj živa, saj se življenjski prostor divjadi nenehno krči, vse več je vznemirjanja zaradi posegov človeka, kar ima na divjad negativen vpliv. Naša dolžnost pa je, da divjad ohranimo tudi za zanamce. Posebej bi rad poudaril, da sem se aktivno vključeval v izvajanje vseh nalog, za katere so me zadolžili v lovski družini že kot dijaka, kasneje študenta ter nazadnje kot gozdarja in gozdarskega strokovnjaka na svoji dolgi poklicni poti v gozdarstvu. Kmalu po tem, ko sem postal lovec, sem moral prevzeti tajniška dela v lovski družini, ker je dotedanji tajnik izstopil iz članstva. Dela tajnika sem opravljal do leta 1965, ko so me predlagali in izvolili za starešino oziroma za predsednika lovske družine. Starešina sem bil do leta 1984, ko zaradi preobremenjenosti v službi, navkljub prošnjam, v ZLD Ptuj - Ormož in v LZS nisem več kandidiral. V zahvalo za minulo delo so me v lovski družini imenovali za častnega starešino LD Podlehnik. V ZLD Ptuj sem bil najprej član gospodarske komisije, leta 1969 sem bil izvoljen za podpredsednika Lovske zveze Ptuj in leta 1973 za predsednika. V letih od 1976 do 1990 sem bil predsednik izvršnega odbora ZLD Ptuj Ormož in od leta 1990 do leta 2017 predsednik ZLD Ptuj - Ormož. Vsa leta sem bil izvoljen v organe LZS, sodeloval v različnih komisijah pri LZS, dva mandata tudi vodil komisijo za malo divjad. Kot gozdar sem se na svoji poklicni poti srečeval z lovci in se po najboljših močeh trudil, da bi prispeval najboljše za divjad in njeno okolje.

V času tvojega predsedovanja ZLD Ptuj - Ormož se je še veliko zgodilo in naredilo za lovstvo in lovsko kulturo v tistem delu Štajerske, pa tudi v LZS.

Foto: Franc Rotar

Mag. Trafela je lahko ponosen na svojo dolgoletno bogato lovsko in gozdarsko poslanstvo, pa tudi na naziva častni predsednik in starešina ter na najvišja priznanja LZS.

Bralci lovske revije vedo, da sem veliko svojega življenja namenil lovstvu. Na moj predlog je bilo območje naše območne lovske zveze razdeljeno na tri lovskogojitvene baze, in sicer na Podravski, Haloški in Slovenjgoriški lovskogojitveni bazen. Bil sem pobudnik za izgradnjo prvega strelišča trap in skeet na letede cilje v Sloveniji v Hajdošah, ki je bilo tudi prvo olimpijsko strelišče, kot smo ga poimenovali v takratni skupni državi Jugoslaviji, čeprav ni imelo vseh dispozicij za to. V času mojega aktivnega delovanja in vodenja naše območne lovske zveze je bila zelo odmevna lovska razstava leta 1972. Napredek je bil dosežen tudi v lovski kulturi. Ne preseneča dejstvo, da naši ptujski rogisti že 30 let delujejo kot promotorji ne samo lovstva in lovske kulture, pač pa tudi našega mesta, širše okolice in regije. Na mojo pobudo je bilo na Ptuj izvedeno 37. Srečanje slovenskih lovskih pevskih zborov in rogov iz vse Slovenije. Prireditelj je več kot uspela, po organizacijski in sporočilno-vsebinski plati in je močno odmevala tudi v nelovski javnosti. Kot dober poznavalec razmer sem se aktivno vključil v sprejemanje zadnjega lovskega zakona, to je Zakona o divjadi in lovstvu. Vesel sem, da mi je ob podpori lokalne skupnosti in nekaterih poslancev Državnega zbora uspelo vnesti in ohraniti ptujsko-ormoško lovsko-upravljalno območje. S tem se

ohranja letos že stoletna tradicija ptujsko-ormoškega lovstva oziroma ptujsko-ormoške zveze lovskih družin. Naj povem, da smo na stoletnico izredno ponosni.

Že 114 let slovenski lovci in lovke pišemo in sestavljamo bogato in uspešno zgodbo našega pomembnega poslanstva. Žal se je v preteklosti in se tudi dandanes prevečkrat dogaja, da nekateri s svojim nepremišljenim in bahavim obnašanjem ter delovanjem sebi in lovstvu delajo medvedjo uslugo. Je tako?

Zgodovina slovenskega lovstva je vredna spoštovanja. V teh dolgih letih smo spisali veliko uspešnih zgodb, dosegli smo zavidljive, evropsko in svetovno primerljive rezultate. Lahko smo ponosni na preteklost, od katere pa se očitno nismo dovolj naučili. Naj spet obudim spomin na dr. Lovrenčiča, ki je dejal, da v lovstvu ni pomemben ne stan, ne poklic, ne politično prepričanje, sploh pa ne politična stranka, važna je naša skupna zelena barva, pomembna je pripadnost ciljem in idealom zelene bratovščine. Lovci smo bili, smo in upam, da tudi останemo tovariši. Biti tovariš je nekaj plemenitega, častnega. In častno bi moralo biti tudi lovsko poslanstvo. Pa se vam zdi, da je temu tako? Strinjam se z ocenami, da smo si za našo negativno podobo v javnosti v glavnem krivi sami. Tudi naši partnerji v okolju nas cenijo ravno toliko, kolikor smo močni z argumenti. Brez njih ne moremo biti enakopravni sogovorniki, ne gozdarjem, vodarjem in tudi ne naravovarstvenikom. Tu je bistvo problema. Novi Zakon o divjadi in lovstvu je prinesel nekatere spremembe v organiziranosti slovenskega lovstva. V novem lovskega zakonu območne lovske zveze (zveze lovskih družin/lovske zveze) niso več lovske organizacije. Odgovornost za to lahko pripišemo takratnemu ožjemu vodstvu LZS s predsednikom na čelu. Večina območnih lovskih zvez je v javni razpravi Zakona o divjadi in lovstvu vztrajala, da območne lovske zveze ostanejo lovske organizacije. Zato smo se zagovorniki tega predloga dogovorili s poslancem **Miranom Potrčem**, da pripravimo amandma na 64. člen Zakona o divjadi in lovstvu in ga bo v našem imenu vložil v postopek sprejemanja amandmajev na odboru v državne zveze. Pravniki - lovci so pripravili amandma in zadožili smo predsednika LZS, da ga preda poslancu, kot je bilo dogovorjeno. Takratni predsednik **Bojan**

Lepičnik amandmaja ni izročil poslancu Potrču, ki nam je kasneje očital, da smo neresni. To je Lepičnik storil načrtno, saj je bil na strani tistih redkih posameznikov, ki so želeli, da območne lovske zveze niso lovske organizacije. To je bil povod, da smo mu kasneje slovenski lovci izglasovali nezaupnico.

Kakšna prihodnost čaka slovensko lovstvo na ptujsko-ormoškem koncu? Verjetno kar pozitivna?

Slovenskega lovca v prvi vrsti odlikuje predanost naravi in to zlasti kot naravovarstvenika. Lovčev vodilo je bilo, je in mora ostati skrb za naravo, za ravnavesje v naravi – med živalmi in njihovim habitatom, življenjskim okoljem, ki se je v zadnjih desetletjih drastično spremenilo v škodo prostoživečih živali, ne samo ali zgolj divjadi. Lovčev dojemanje narave in naravnega okolja je kompleksno, vsak zakaj ima svoj zato, vsaka vrsta ima svojo funkcijo in ekosistemi bi morali biti čim bolj uravnoteženi, čeprav je to danes iluzorno pričakovati, saj je človek s svojim brezumnim in pohlepim poseganjem v naravo to osiromašil že do tolike mere, da je resno načeto preživetje. In kam to vodi, se sprašujemo ne samo lovci, pač pa mnogi ljudje, ki nam je mar, kaj se dogaja v naravnem okolju. Bili smo med prvimi, ki smo resno opozorili, da se bo narava za nepremišljene posege v okolju kruto maščevala in se nam že maščuje, vsako leto bolj. Ko smo nato opozarjali, so nam mnogi kazali palce in nas imeli za sanjače, in kje smo danes? Dobrega lovca torej odlikuje odgovorno ravnanje na vsakem koraku v prid in dobro divjadi. To je poglavitno, ob tem pa ne smemo zanemariti skrbi za divje živali. Vsak član lovske družine mora nadgrajevati strokovno znanje, ohranjati lovsko tradicijo, skrbeti za spoštovanje visokih etičnih načel, skrbeti za dobre lovske pse, brez katerih ni lova, razvijati mora lovsko tovarištvo, ki je v zdajšnji potrošniški neoliberalni družbi večkrat načeto zaradi pohlepa po materialnih dobrinah. Lovskim družinam se danes očita streljanje in celo pobijanje divjih živali za vsako ceno. To so absurdi, ki ne vzdržijo kritike. Iz leta v leto se usodno spreminja in omejuje oziroma krči življenjski prostor divjim živalim, ki dejansko v nastalih razmerah več ne morejo preživeti. Svoje nenehno prispeva jo gradbeni posegi, tudi z nestrokovno sečnjo v gozdovih, nemir,

izgradnja smučišč, pohodniških poti, nabiranje gozdnih sadežev in podobno. A kar je pri tem treba povedati, je preprosta resnica, da lovska puška ni iztrebila nobene vrste. Lovci smo zaščitili poljsko jerebico, divjega petelina, ruševca, gozdnega jereba, skrajšali smo lovno dobo poljskemu zajcu in še bi lahko našteval. Lovci smo le člen v naravovarstveni verigi. V skladu s predpisi smo dolžni uresničevati lovskoupravljaljske načrte, ki jih načrtuje Zavod za gozdove Slovenije za lovskoupravljaljsko območje za posamezne upravljavke lovišč, torej za lovske družine. V teh načrtih je vse zapisano, tudi naloge pri urejanju lovišča, urejanje remiz, krmnih njiv, sajenje plodonosnega drevja, izgradnja lovsko-tehničnih objektov in naprav. Nič ni dovoljeno na svojo roko. Kmetje nas že leta pribijajo na sramotilni steber, češ da nočemo streljati srnjadi, jelenjadi in divjih prašičev, ki delajo veliko škodo v kmetijskih krajini. Zlasti so divji prašiči vrsta, ki terjajo res preudarno upravljanje, vključno z odstrelom.

Lovski sobi družine Trafela, ena v domači hiši na Ptuj, druga pa v idilični brunarici v osrčju podlehniškega lovišča, krasijo lovske trofeje in bogata lovska dediščina. Zbirka lovskih in gozdarskih strokovnih knjig ter glasilo Lovec so tako rekoč vedno pri roki. Ali v tvoji družini tekoče spremljate dogajanje v slovenskem lovstvu? Kaj bi bilo treba spremeniti, da bi se lovstvo povrnilo na pota stare slave?

Ne razumem tistih, ki vidijo lovce le kot strelce, ne vidijo pa tistih dobrih del, ki jih lovci opravimo za divjad in njeno okolje. Lovci smo v prvi vrsti gojitelji in varuhi narave, ki smo dolžni regulirati njeno številčnost z ozirom na naravne razmere v njenem okolju.

Foto: Osební archiv Emilijana Trafela

Leta 2017 je takratni župan Mestne občine Ptuj Miran Senčar v družbi vodje občinskega protokola Nuške Gajšek, zdajšnje županje, mag. Trafeli izročil zlato plaketo občine.

Tudi gumbarji spadajo na steno v lovski sobi. Lov ni preprosta naloga, to je odgovorna naloga, saj moramo lovci poznati zahteve divjadi in njenega vpliva na okolje. To je skrb za divjad, za naravo, za potrebno nenehno strokovno izobraževanje, za lovsko kulturo, za spoštovanje lovske etike in za nenehno krepitev lovskega tovarštva. Lov je danes v prvi vrsti stvar časti in velike odgovornosti lovcev do narave in njenih darov, še posebej divjadi, pri čemer je naloga lovcev ne samo skrb za divjad, pač pa za vse prostoživeče divje živali. Sodobni lovec je v prvi vrsti čuvár narave in vsega živega v njej. Kar ji odvzame, ji mora z obrestmi vrniti. Zato so osnovne naloge lovske družine odgovorno, strokovno in preudarno upravljanje lovišč in vseh naravnih virov v njih. Pri tem je osnovno vodilo gospodarjenja lovske družine razumna in trajnostna raba naravnih virov v dobro ohranitve divjih živali in njihovih habitatov. Slovenske lovske družine nadaljujejo bogato tradicijo slovenskega lovstva, ki ima korenine v zadnjih desetletjih 19.

stoletja in je dobilo trdne temelje v ustanovitvi slovenske lovske organizacije leta 1907. Takrat je bilo izoblikovano temeljno izhodišče slovenske lovske organizacije, ki je še vedno aktualno in pomeni, da mora biti način lova tak, da z njim nista spojena le užitek in zabava, ampak predvsem varstvo in skrb za divjad. Soprogo ceniva lovske trofeje in sva prepričana, da so odraz najinega dela. Imava tudi bogato lovsko knjižnico, glasilo Lovec pa preboreva od prve do zadnje strani. Morda bi lahko bilo nekoliko bolj pluralno, manjkajo nam različna mnenja, njihova sočanja, tudi kritični zapisi na rovaš delovanja lovske organizacije bi lahko bili objavljeni. Zakaj pa ne – več glav več ve! Zdi se mi, da bi morala zavladati notranja demokracija v lovstvu in ne, kar se zdaj dogaja, da drugače misleče odrinejo na stranski tir in mnogim ne dajo priložnosti, da se izkažejo. Med nami je veliko uglednih članov, ki so strokovnjaki na svojih področjih. Bom zaključil zelo pomenljivo – danes imamo preveč lovske politike in lovske politikanov, žal pa nam še kako manjka

»Hribarjev in Lovrenčičev«. Pa še kakšen dr. Jože Benigar in Bruno Skumavc bi bila dobrodošla. To so bili ljudje širokih obzorij, lovske vizionarji in prav tega nam danes najbolj manjka. Brez zamere, povedal sem, kot mislim, in to naj ne zveni kot žalitev kogarkoli. Dobro je, če človek zna oceniti svoje sposobnosti, nevarno pa je, če stopi v prevelike škornje!

Zelo dobro poznaš tudi lov in lovsko življenje na Štajerskem ob državni meji med Slovenijo in Hrvaško. Kakšno je sodelovanje s hrvaškimi lovci? Kakšno z drugimi evropskimi lovci?

Temelje dobrim lovskim sosedskim odnosom s hrvaškimi lovci smo postavili leta 1988 s podpisom sporazuma o sodelovanju, v katerem smo kot prvo zapisali, da lovci ne izvajamo lova v stometrskem mejnem pasu na obeh straneh državne meje. Oboji se tega držimo, zato tudi v vseh letih nismo imeli nobenih problemov. Sicer pa naše lovske meje mejijo na Lovsko zvezo (LZ) Krapina, LZ Varaždin, in LZ Medžimurje. Danes se tamkajšnja imena lovske organizacije imenujejo drugače. Po programu LZS in osebnih poznanstev s pokojnim predsednikom Kluba prijateljev lova Celovec Mirkom Kumrom - Fricem sodelujemo tudi z našimi lovske rojaki in avstrijskem Koroškem. Mene osebno pa spremljajo nepozabni spomini tudi na lovskega prijatelja Petra Ospelta iz Liechtensteina in na mnoge druge lovske in gozdarske prijatelje, ki sem jih spoznaval v Evropi in v republikah nekdanje Jugoslavije.

Spoštovani lovske tovariši Milan, hvala za vse misli, ki si jih deliš z menoj z namenom, da bi se zapisale v lovske zgodovino!
Franc Rotar

Florijan Tišler ml., naravovarstvenik s Pokljuke

V lovski sobi podoživljam spomine na vse svoje dni, preživete v lovišču. Vsi edinstveni trenutki v naravi mi pomenijo privilegij. Pošten lov, ves vložen trud in lovske pravične uplenitve mi ob pogledu na lovske trofeje dajejo posebno zadoščenje. Zavedanje, da sem kot lovec vzel divjadi najdragocenejšo, njeno življenje, pa orosi vsako mojo lovske zgodbo z grenkim priokusom.

Pogled se mi je ustavil na šibkem rogovju starejšega srnjaka vilarja, zadržane oblike ... Pred očmi so se mi odvijali trenutki, vendar tokrat ne njegove uplenitve, ampak trenutki pojočega divjega petelina, znamenitega gozdnega pevca, kraljeve ptice, ki je očarala že toliko iskrenih lovske duš in o kateri je bilo v lovske zgodbah že toliko napisanega. S trzajočimi premiki glave je osmega maja v zgodnjem jutru na Pokljuki ves zaljubljen in ponosno oznanjal nov pomladni dan. Vsi trenutki v družbi Florijana Tišlerja ml., srčnega naravovarstvenega

nadzornika v Triglavskem narodnem parku (TNP), ostajajo nekje globoko v moji zeleni duši. Še preden sem Florijana spoznal osebno, sem spoznal njegovega očeta Florijana Tišlerja st. v Lovski družini (LD) Storžič, katere član je bil in kjer sem bil gost na skupnem lovu. Proti koncu novembra leta 2016 sem imel prvič možnost prisluhniti Florjanu Tišlerju st., ki je bil 37 let lovske čuvaj v Gojitvenem lovišču Triglav - Bled. Vsekakor edinstven možakar in lovec z veliko začetnico, ki je svojemu najmlajšemu sinu že v zibelko položil

ljubezen do narave. Kot otrok je Florijan Tišler ml. z očetom veliko hodil v naravo in mu pomagal pri nekaterih opravilih, povezanih s skrbjo za divjad in naravo. Ko je oče Florijan Tišler st. odšel v pokoj, je čuvanje njegovega revirja na Pokljuki prevzel njegov najstarejši sin Franci Tišler. Kmalu za njim je bil v sosednji revir napoten tudi Florijan Tišler ml. Brata Tišler tako sedaj nadzorujeta revirja Lepa kopišča in Čiprje v velikosti približno 9000 ha. Njun oče je imel dva brata: Francija in Janeza, ki sta bila do upokojitve poklicna lovske čuvaja v Lovišču

s posebnim namenom Kozorog. Lovstvo in varovanje narave sta tako pri Tišlerjevih tradicija.

Po srečanju z njegovim očetom na novembrskem skupinskem lovu na Storžiču leta 2016 sva si sedmega majskega dne 2020 segla v krepak lovski pozdrav še s Florijanom Tišlerjem ml. Pred menoj je naenkrat stal naravovarstvenik s Pokljuke, srednjih let in visoke postave ... pravi gorjan. Med nama je stekel pogovor, kot bi se poznala že iz pradavnine. Funkcijo lovskega čuvaja je že prej opravljal v matični LD Bled

poklicni lovski vodnik ogledal že poprej. Zelo sem bil zadovoljen, da mi je nekaj dni pred tem poslal fotografije nekaterih srnjakov, ki so bili primerni za lov. Znan je tudi po tem, da zelo rad spremlja in fotografira določene živali, ki po nečem izstopajo v svoji vrsti. Pri tem nastajajo svojevrstne zgodbe edinstvenih spoznanj iz sveta jelenjadi, srnjadi in gamsov. S takšnim načinom mi je še dodatno pokazal, da je pravi človek na pravem mestu! Sledilo je umirjeno, strokovno vodenje in tako je bil izbrani srnjak še

ko se je oglasil moj telefon, in sicer budilka za službo. Z bliskovito krettnjo sem segel v žep in nemudoma prekinil melodijo bujenja, ob kateri sem skoraj omedlel. Zopet je nastala tišina in vodnikov pogled je oznanil, da je jutranjega čara lahko konec. Prislunhila sva tišini in v tistih nekaj sekundah sem poprosil vse višje sile, da bi zopet zaslišal čarobno klepanje ... In sem ga. Kakšno olajšanje! Kralj ptic je ponovno začel s svojo ljubezensko pesmijo. S premišljenim korakom sva nadaljevala po gozdnih tleh,

se zgodnjega pomladnega gozda. Pozneje je Florijan Tišler ml. skozi objektiv fotoaparata krilatega zaljubljenca ovekovčel za vse večne čase. Z vsakim pritiskom na sprožilec je Florijanova najljubša pesem o divjem petelinu, avtorja **Marjana Stareta**, ob **Avsenikovi** melodiji nekje v glavi prihajala do izraza. »*Usiha že noč v sveži jutranji mrak in sence čez mrak že beže. Mlad lovec taji svoj nemirni korak, loviti petelina divjega gre. Njegovo pero bi rad za klobuk pripel, če bo nocoj zapel...*« Kmalu je postal gozd živahnejši, ptičje petje drobnih ptic je preglasilo petje mogočnega kralja, ki se je naposled le prestopil na mogočni smrekovi veji in se spustil neznan kam. Le zibajoča se veja je še pričala, da je hip pred tem tam še stal divji petelin v vsej svoji lepoti.

Ko sva se počasi vračala in sva bila že krepko oddaljena od rastišča, sva spregovorila. Ob moji zamisli glede fotografije s silhueto divjega petelina in z ozadjem polne lune se mi je vodnik Florijan nasmejal in dodal, da to poskuša doseči že nekaj časa, pa se mu želja še ni uresničila. Zatrdil je, da ne bo obupal! V vseh letih njegovega življenja je že nešteto krat prislunil petju velikega petelina, a ga njegovo petje še zmeraj navduši, podoba velike gozdne kure ga znova očara in energija zgodnjega jutra ga vsako leto znova in znova z lahkoto spravi iz tople postelje. Če v svojem poklicu ne bi čutil tolikšne ljubezni, odgovornosti do narave in živali, potem kot naravovarstveni nadzornik na tem mestu ne bi imel kaj iskati! Z naravo je poklicno povezan na mnogih področjih v vseh letnih časih. Dokaz več, da v svojem poklicu goji do narave obilo ljubezni, je tudi, da v naravo rad zahaja tudi v svojem prostem času. Tako kot ga je njegov oče navdihnil za lepote lovstva, ga je navdihnil tudi za glasbo, brez katere si ne zna predstavljati svojega obstoja. Ravno glasba je tista, ki mu še dodatno zapolnjuje dušo in mnogokrat prikljiče spomine na trenutke, ki jih je preživel s svojim očetom. Pozneje v koči tik pred mojim odhodom je z igranjem harmonike to tudi potrdil.

Florijanu Tišlerju ml. kot iskrenemu ljubitelju lepote narave, živalskega sveta in lovstva želim tudi v prihodnosti strokovno opravljanje njegovega poslanstva v TNP, krepko mero pozitivne energije in zdravja, ki ga ob nekaterih naporih za skrb neokrnjene narave in divjadi, predvsem v zimskih mesecih, še kako potrebuje.

Marko Richter - Zeleni

Foto: Florijan Tišler ml.

Krasen divji petelin, ki ga je fotografiral Florijan Tišler ml.

in jo opravlja še vedno. V družbi njegove žene **Vesne** je pogovor nanesel tudi o ribolovu, ki sta ga večša oba. Še posebno so se Vesni zaiskrile oči pri obujanju spominov na muharjenje. Žena ga pri njegovem delu podpira, ima razumevanje do tega posebnega dela in mu tudi večkrat pomaga pri spravilu krme za divjad, ki jo pozneje, v zimskih mesecih, še posebno ob debeli snežni odeji, polaga na krmiščih. Kot naravovarstveni nadzornik je strokovno zelo razgledan poznavalec narave, divjadi, naravnih zakonitosti, kar je znova in znova dokazoval med pogovorom in s fotografijami, ki jih je posnel med svojimi lovsko-čuvajskimi obhodi. Čudovite fotografije mnogih, edinstvenih trenutkov divjadi v naravnem okolju so me kot ljubiteljskega fotografa živali in narave preprosto očarale. Ob ogledu njegovih fotografij so se zaiskrile očke tudi njunima pripunknima hčerškama **Evi** in **Maji**. Punci se radi odpravita skupaj z očetom v naravo občudovat edinstvene trenutke živalskega sveta.

V prijetni družbi celotne družine je čas hitro minil in napočil je trenutek, ko sva se morala zaradi naravnega ritma divjadi v lovišču odpraviti na lov. Sledil je lov na srnjaka, ki si ga je Florijan kot

precej pred temo najin ... moj. S krepko mero spoštovanja do uplenjenega srnjaka in z lovskimi običaji ob uplenitvi so se mi trenutki tistega popoldneva vtisnili v večnost. Ob takratni uplenitvi mi je izrekel lovski blagor tudi njegov oče. Tistega dne sem imel zadnjič možnost prisluniti velikemu varuhu divjadi in narave na Pokljuki. Florijan Tišler st. je v svojem štirinosemdesetem letu 13. februarja letos žal preminil. Slava mu v večnih loviščih.

Izvedel sem, da bom naslednje jutro lahko sodeloval pri aktivnostih rednega spremljanja divjega petelina. Sijoča polna luna in tišina na Pokljuki sta burili mojo domišljijo in tako sem poln vtisov doživete in pričakovane naslednjega dne s težavo zaspal. Luna je bila še na nebu, ko sva z mojim gostiteljem prispela na kraj, od koder sva prislunhila gozdni tišini. Kmalu sva od daleč zaslišala petje divjega petelina in se naposled počasnih korakov podala v tisto smer. Na začetku so bili najini premiki nekoliko hitrejši, nakar sva prispela do točke, od koder sva se premikala le še po dva koraka, in to po ritmu klepanja, drobljenja, glavnega udarca in brušenja. Petje divjega petelina je bilo slišati čedalje razločnejše,

Foto: Osební arhiv Florijana Tišlerja ml.

Florijan Tišler ml. med zimskim krmljenjem

nakar sta čut in ostro oko prekaljenega vodnika že zaznala mesto, od koder se je razlegala pesem zaljubljenega petelina. Visoko smreko sem z očmi premeril do podrobnosti, ampak črne silhuete nikakor nisem uzrl. Polna luna se je počasi spuščala in zora je začela kazati jasnejšo podobo gozda. Le še korak za korakom ter z nekoliko daljšimi presledki popolnega mirovanja sem sledil vodniku, ki je naposled izbral odlično mesto za opazovanje. Udobno sva se namestila s hrbti v hrib gozdnih tal in čakala, da bi se še nekoliko zdani. V trenutkih preslabe svetlobe sva snubca opazovala skozi leče daljnogleda. Neprestano sem strmел v pojočo črno silhueto, da sta se mi okularja že kar vtisnili v kožo okoli oči. Opazovanje me je popeljalo v lagode, ki si ga nisem znal predstavljati: dober pogled na pojočega velikega petelina, pomešan z energijo prebujajočega

Delovno srečanje praporščakov in zastavonoš v Dravogradu

Na dvorcu Bukovje v Dravogradu je v organizaciji Območnega združenja Zveze slovenskih častnikov (OZ ZSČ) Dravograd in Koroškega območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo 5. junija potekalo letošnje že 18. Srečanje in usposabljanje praporščakov in zastavonoš. Na velikem platuju pred nekdanjo vojašnico jugoslovanske vojske se je zbralo nekaj več kot 80 udeležencev iz

obletnice bojev za samostojno Slovenijo, zato je bil program delovnega srečanja toliko bolj skrbno sestavljen. Zbrane so med drugim pozdravili in nagovorili glavni organizator in predsednik OZ ZSČ Dravograd **Jože Temnikar**, v imenu krovne organizacije ZSČ generalni sekretar **Martin Jugovec** in dravograjski županja mag. **Marijana Cigala**. V imenu odstotnega **Janeza Švaba**, predsednika Koroške LZ, jih je pozdravil **Franc Praznik**, nekdanji strokovni tajnik Koroške LZ.

Usposabljanje, ki je potekalo v skladu s *Priročnikom veteranov in domoljubnih organizacij v Republiki Sloveniji za slove-*

Foto: Franc Rotar

Postroj letošnjih udeležencev 18. Srečanja praporščakov in zastavonoš v Dravogradu

36 organizacij območnih združenj iz vse Slovenije. Prišli so predstavniki ZSČ, Zveze veteranov vojne za Slovenijo, Zveze borcev za vrednote NOB, Koroškega Domoljubnega društva **Franjo Malgaj** in Koroške lovške zveze (LZ), ki so jih spremljale tudi nekatere partnerke.

Srečanje je potekalo v okviru letošnjega praznovanja 30.

snosti, praznovanja, počastitve in žalovanja, sta vodila predsednik odbora praporščakov krovne organizacije ZSČ **Miran Stopar** in Temnikar, predsednik OZ ZSČ Dravograd, ki nam je zaupal, kako sploh poteka urjenje praporščakov in zastavonoš. »Že vsa leta jih tudi učimo, kako morajo biti urejeni, se obnašati in delovati ob nošenju prapora in zastave,

saj so vendarle zgled svoje organizacije na raznih slovesnostih ob praznovanjih in žalovanjih. Poudariti moram, da so slovenski praporščaki in zastavonoše kljub letom postavni in urejeni močje. Da vsi spoštujejo in odgovorno nosijo simbol svoje organizacije. Ne samo zastavonoše častnikov, veteranov, policije, domoljubnih in borcevskih organizacij, ampak

tudi lovski praporščaki. Žal se ti neradi udeležujejo usposabljanj. Še ne tako daleč nazaj se je urjenja udeležilo 17 od 20 praporščakov, kolikor jih premore Koroška LZ. Letos sta prišla samo dva, in sicer iz LD Pogorevc - Žerjav in LD Prežihovo - Kotlje,« je bil malo zaskrbljen Temnikar.

Franc Rotar

Foto: Franc Rotar

Koroška lovška praporščaka (z leve): **Branko Šturm** iz LD Prežihovo in **Damjan Preglav** iz LD Pogorevc - Žerjav

Poslovil se je znani notranjski lovec in vremenar Dušan Ule

(23. 8. 1953–10. 9. 2021)

Ko se je v gozdovih okoli Babnega Polja počasi začel jelenov ruk za leto 2021, se je na svojem domu po težki bolezni tiho poslovil eden najbolj znanih notranjskih lovcev **Dušan Ule**. V Lovsko družino (LD) Babno Polje je vstopil leta 1976, lovski izpit pa je opravil 14. januarja 1977 pred izpitno komisijo Zveze lovskih druženj Notranjske v Cerknici. Strasten lovec je bil tudi Dušanov oče **Janez Ule** (Slane),

Foto: Janez Ule

Dušan Ule na sprehodu z udomačenim divjim prašičem **Hermanom**. Slednji je bil prava zanimivost in so ga v Uletovo zavetišče **Hubertus** v Babnem Polju hodili gledat obiskovalci iz vse Slovenije.

ob **Vinku Pojetu** (Petrašu) in **Janezu Trohu** (Brsu), ki je bil takoj po drugi vojni eden izmed treh ustanovnih članov LD Babno Polje.

Dušan je ob očetu napravil prve lovske korake, najprej kot gonjač na skupnih lovih, pozneje pa kot polnopraven lovec. Za časa svojega članstva v naši lovski družini je opravljal različne funkcije in naloge. Podpredsednik LD Babno Polje je postal leta 1987 in funkcijo opravljal do leta 1991. Ker je bil velik ljubitelj psov, je bil kinološki referent med letoma 1985 in 1996. Imel je šolane psice pasme špringer španjel in pozneje pasme nemški lovski terier. V

letih 1983 in 1984 je bil vesten gospodar LD Babno Polje in je o delu LD Babno Polje poročal tudi v glasilu *Lovec*.

V zgodnjih osemdesetih letih je člane svoje lovske družine kot šofer avtobusa peljal na lov na fazane v Prekmurje, kar je bilo za nas lovce iz sredogorja nepozabno doživetje. Bil je tudi mentor mladim pripravnikom in je večkrat na lov vzel tudi spodaj podpisana, za kar sem mu neizmerno

hvaležen. Svojih učencev nikoli ni učil samo veščin lova, ki jih je sicer obvladal do podrobnosti, pri mladih je skušal ustvariti tudi čut za varstvo narave in divjadi. Prav naravovarstvo ga je popolnoma prevzelo in tako je po odhodu iz LD Babno Polje odprl azil za divje živali *Hubertus*, ki je pritegnil številne obiskovalce. Glavno pozornost je vzbujal divji prašič **Herman**, trinajsto prase, ki mu je Dušan prejkone rešil življenje.

Dušan, sicer znan tudi kot vremekar v najbolj mrzlem slovenskem kraju, je bil večkrat odlikovan. Srebrni znak za kino-loške zasluge je od **Lovske zveze Slovenije** (LZS) prejel leta 1986. Znak za lovske zasluge LZS je prejel leta 1988, red za lovske zasluge III. stopnje je dobil leta 1996. Iz LD Babno Polje in aktivnega lovstva pa je po osebni odločitvi izstopil 9. junija 1998, a še vedno je bil nenehno v zelenem

in zanimalo ga je, kaj se dogaja v njegovi nekdanji lovski družini in v slovenskem lovstvu.

Dušan nam bo ostal v lepem in trajnem spominu. Lovci LD Babno Polje smo se od njega na babnopoljskem pokopališču poslovili 15. septembra 2021 s posebno lovsko komemoracijo. Naj mu bo lahka babnopoljska zemlja.

Jane Weber,
tajnik LD Babno Polje

OGLASNO SPOROČILO NAROČNIK:

Optics Trade, d. o. o.
www.optics-trade.eu

Predstavljamo: termovizijski nastavek Krypton FXG50

Uporaba termovizijskih nastavkov je eden glavnih ukrepov za preprečevanje širjenja afriške prašičje kuge, ki se vztrajno širi po Evropi. V tem prispevku bomo predstavili termovizijski nastavek Pulsar Krypton FXG50, ki je na tržišču od lani. Čeprav smo nastavek Core, ki so ga imeli pri Pulsarju v ponudbi dotlej, odlično prodajali, smo si želeli nekaj novega, svežega. Krypton je izpolnil svoja pričakovanja.

Na prvi pogled lahko napravo zamenjamo z digitalnim nočnim nastavkom Forward F455, saj je ohišje povsem enako. Sicer ni med najbolj kompaktnimi, se je pa v preteklosti izkazalo za robustno in trpežno; v glavnem je narejeno iz magnezija. Ohišje odlikuje izjemna odpornost proti odsunu, lahko ga montiramo tudi na puško v kalibru .375 Holland & Holland in takšne s podobno močjo. Je popolnoma vodotesno, tako da mu dež ne pride do živega. Vsi gumbi, vključno z vrtljivim gumbom za ostrenje slike, so na zgornjem delu naprave.

Preidimo na zanimivejši del, torej notranjost naprave. Eden njenih glavnih adutov je senzor z ločljivostjo 640 x 480 pikslov, ki poskrbi za izjemno sliko. Razdalja med sredinami pikslov znaša 12 µm, kar pripomore k še boljšemu prikazovanju podrobnosti. Zaslon se ponaša z zavidljivo ločljivostjo: 1746 x 1000, ki je trenutno ne premore nobena konkurenčna naprava, razliko pa opazimo predvsem pri opazovanju podrobnosti na višjih povečavah.

Pulsar Krypton FXG50

Ker je zaslon tipa AMOLED, napravo lahko brezskrbno uporabljate na ekstremno nizkih in visokih temperaturah, vse od -25 do 50 stopinj Celzija.

Z napravo Core ni bilo mogoče zajemati slik in snemati videov,

obenem pa je nismo mogli povezati s pametnim telefonom. Vse te funkcije ima Krypton. Svoja doživetja lahko ovekovečimo in jih delimo s svojimi lovskimi tovariši. S pomočjo aplikacije Stream Vision, ki je med najbolj

izpopolnjenimi na tem področju, lahko sliko, vidno skozi napravo, projiciramo na zaslon mobilnega telefona, upravljamo z določenimi funkcijami, napravo brezžično posodobimo in podobno.

Ena glavnih prednosti Pulsarjevih naprav pred konkurenčnimi je, da uporabnik lahko sam menja baterijo, in to v le nekaj sekundah. Vgrajene baterije, ki se jih poslužuje večina tekmecev, začnejo postopoma pešati, za zamenjavo pa jih je treba poslati na uradni servis. Zraven naprave Krypton dobite snemljivo baterijo tipa IPS7, ki zadostuje za 5–7 ur uporabe, odvisno od okoliške temperature, uporabe funkcij in nastavitev na napravi.

Čeprav je naprava po zunanosti skoraj identična digitalnemu nočnemu nastavku F455, pa jo na strelni daljnogled pričvrstimo na popolnoma drug način. Namesto rež je na napravi navoj, na katerega privijemo ustrezen adapter. Adapter proizvaja Pulsar sam, vendar se večina kupcev odloči za adapter slovenskega proizvajalca Smartclip, ki je vrhunske kakovosti.

Z nastavkom Krypton se pri Pulsarju oklepajo svojega poslanstva, torej nudenja naprav z odličnim razmerjem med kakovostjo in ceno. Nastavek Krypton je na voljo za ceno 4150 evrov – zunanost naprave sicer ni nič posebnega, njena notranjost pa navduši v vseh pogledih. Optične lastnosti nastavka Krypton so na izjemno visokem nivoju, marsikateri lovec pa se bo razveselil še možnosti zajemanja slik in snemanja videov. Ob nakupu naprave prejmete triletno jamstvo. Krypton je za razliko od mnogih tekmecev kitajskega izvora narejen v Litvi (Evropska unija), kjer Pulsar nudi tudi servis za to napravo.

Nakup je mogoče na spletni strani www.optics-trade.eu in v vseh boljše založenih lovskih trgovinah. Za več informacij nas pokličite na 031/770-520 (Optics Trade).

LOVSKE OSEBNOSTI

PROF. DR. VLADIMIR BRAČIČ (1919–1996)

*Prvi rektor mariborske Univerze, znanstvenik,
profesor in lovec širokih obzorij*

Prof. dr. **Vladimir Bračič** se je rodil 27. septembra 1919 kot drugi sin **Marije Rajher**, rojene Mesarič, drugič poročene Bračič, v takratni Sv. Barbari v Haložah, kot so se med obema vojnoma imenovali zdajšnje Cirkulane. Ljudsko šolo je obiskoval v domačem kraju, gimnazijo pa na Ptuj. Nato se je vpisal na učiteljsko in leta 1940 uspešno opravil učiteljski diplomski izpit. Njegovo prvo delovno mesto je bilo na šoli v Polomu v Suhi krajini, kjer je tudi dočakal italijansko okupacijo. Leta 1942 je odšel v partizane in opravljal številne odgovorne dolžnosti v različnih partizanskih enotah in ustanovah. Med drugim je bil komisar podoficirske šole 9. korpusa.

Po vojni je nadaljeval s študijem geografije na ljubljanski Univerzi in opravljal najrazličnejše odgovorne funkcije v politiki in še posebno v kulturi in prosveti. Po doktoratu leta 1965, ki ga je posvetil Haložam, se je z vsem srcem vključil v prizadevanja za povezovanje višjih šol v Mariboru in bil gonilna sila pri ustanovitvi mariborske Univerze. Leta 1975 je postal tudi njen prvi rektor. Kot univerzitetni profesor je predaval na Višji komercialni šoli (poznejšem VEKŠ-u, zdajšnji Ekonomsko poslovni fakulteti – EPF) in na Pedagoški akademiji (PA), kjer je bil med študenti geografije izredno cenjen in priljubljen profesor. Kljub številnim funkcijam na najrazličnejših področjih (med drugim je bil med pobudniki ustanovitve Borštnikovega srečanja v Mariboru, pomagal je oživiti Časopis za zgodovino in narodopisje) se je ukvarjal z znanstveno-raziskovanjem delom, ki ga je bolj ali manj posvetil Haložam in še posebno rodnim Cirkulanam, ki jim je ostal zvest vse do smrti leta 1996.

Prof. dr. Vladimir Bračič, geograf in tudi lovec

Foto: Arhiv Univerzitetne knjižnice Maribor

Cirkulane so bile in ostale Bračičev rodn kraj, s katerim je bil vedno tesno povezan. Spremljal je krajevni razvoj in bil navdušen nad kulturno-prosvetno ustvarjalnostjo svojih Haložanov, s katerimi se je rad srečeval ter jim kot ugleden javni in kulturni delavec tudi pomagal. Še posebno rad je imel pevce in je tudi sam ubrano zapel. V domačem kraju je postal častni krajan Cirkulan in častni član Kulturnega društva Cirkulane. Na dr. Bračiča spominjajo spominska plošča in doprsni kip pri osnovni šoli, od leta 2019 pa še spominska soba, ki so jo skrbno uredili v njegovi rojstni hiši v središču Cirkulan. Njegova navezanost na rojstni kraj in na Haloze je bila svojevrstna prvinska vez z naravo, v kateri je pogosto našel zasluženi mir in si nabiral novih moči pred mnogimi napornimi javnimi opravili. Zato ni naključje, da se je naravi in njenemu varovanju posvetil tudi kot član zelene bratovščine, v kateri je potrjeval bogato znanje in predvsem razumevanje naravnih zakonitosti. Njegovo pojmovanje lova je slonelo na prvinskem razumevanju narave in njenih vrednot, na kar je rad opozarjal tudi kot profesor geografije mnoge generacije študentov. Bil sem med njimi in s prof. Bračičem po koncu študija tudi lovsko prijateljaval.

Dr. Bračič je bil član **Lovske družine Pobrežje** in se je udeleževal mnogih skupščinskih zasedanj **Lovske zveze Slovenije**, kjer je vedno spregovoril argumentirano, kritično ter vedno v korist ohranitve narave in njenega naravnega bogastva. Narava mu je bila kot geografu zelo blizu. Kljub mnogim obveznostim je našel čas in rad prišel v lovsko družbo, v kateri se je sprostil in pomagal ubrano zapeti marsikatero lovsko pesem. Rad je prepeval in se ravnal po reku, da »kdor poje, zlo ne misli«. Zelo redko je prijel za puško in še redkeje je dal prst na sprožilo lovske puške. Neizmerno je namreč cenil življenje vsega stvarstva na Zemlji. V spominu pobreskih in štajerskih lovcev je dr. Bračič ostal zapisan kot pokončen Haložan, prijazen lovski tovariš, odličen pedagog, znanstvenik, kulturni in politični delavec. Predvsem pa je bil za lovce vedno in povsod samo dobrosrčen in preprost Mirko, intelektualac širokih obzorij, a vedno enak med enakimi.

Pripravil: dr. Marjan Toš

OKUSI NARAVE

Divjačinska
jed z bučo

Potrebujemo:

- ☑ 350 g mesa mlade jelenjadi ali srnjadi
- ☑ 3 žlice že pripravljene, kupljene ☺ gorčičnega namaza s papriko
- ☑ 2 žlici olivnega olja
- ☑ žlico surovega masla
- ☑ 350 g buče (lahko hokaido, muškatne ...)
- ☑ žličko mlete kumine
- ☑ ¼ žličke muškata oreščka
- ☑ 100 g sladke smetane
- ☑ žlico temne sojine omake
- ☑ sol in poper po okusu

Meso zrežemo na koščke. V ponvi ga na žlici olja in masla popečemo, da zakrke. Dodamo gorčični namaz s papriko in premešamo. Po okusu dodamo sol in poper.

Bučo olupimo, prerežemo in odstranimo semena. Zrežemo jo na krlje ali kocke. Začnimo jo z mleto kumino, muškatnim oreščkom in sojino omako ter vmešamo žlico olja. V nepregorno posodo ali pekač s pokrovom stresemo tako pripravljeno bučo, po vrhu pa položimo popečeno meso z namazom. Posodo pokrijemo. Pečico segrejemo na 180 stopinj Celzija. Jed pečemo oziroma dušimo približno 30 minut. Poskusimo, ali je meso že mehko, in vmešamo smetano. Pečico ugasnemo in jed v njej pustimo še približno deset minut. Zraven lahko ponudimo riž.

O bučah: Jedilne buče so izvrstna hrana v jesensko-zimskem času. V kulinariki so najbolj znane muškatna, maslenka in hokaido. Vsebujejo veliko vitaminov in hranilnih snovi. Uporabna so tudi semena, ki jih lahko uživamo surova ali le lahno pražena. Zelo znano je bučno olje, ki je lahko toplo ali hladno stiskano. Pri prvem semena najprej zmeljemo, mešajo, pražijo in šele na koncu stisnejo. Tako nastane temno olje z značilnim orehastim okusom. Hranimo ga v temnem in hladnem prostoru.

Pa ne pozabimo na »noč čarovnic«. Velike buče pridejo še kako prav. ☺

Ponudimo z veliko žlico ljubezni in spoštovanja do hrane in živali!

Žan in Eva

Za lovce Lovske družine (LD) Mislinja je bil 8. julij 2021 žalosten dan, saj je po nekaj mesecih boja za življenje prenehalo biti srce našemu dolgoletnemu članu

in funkcionarju **Otu Skobirju**.

Oto se je rodil očetu Pavlu in mami Angeli 30. avgusta 1933 kot peti od sedmih otrok na kmetiji Pri Žnidarju na Svetem Duhu pri Podgorju pod Uršljo goro. Že v otroštvu je občutil gorje druge svetovne vojne. Življenje po vojni za nikogar ni bilo preprosto. Starši so želeli, da bi se vsaj eden od sedmih otrok izučil za krojača – žnidarja, kot se je reklo pri njih po domače. Tako je Oto spoštoval željo staršev ter začel s šolanjem na obrtni šoli v Slovenj Gradcu. Po končani poklicni šoli ni želel opravljati krojaškega poklica, zato si je po odsluženem vojaškem roku poiskal delo gozdarja in takoj začel delati pri izmeri lesa na Plešivcu. Nadrejeni so v njem prepoznali potencial in ga poslali na šolanje za gozdarja v takratno gozdarsko šolo v Idrijo, kjer je šolanje tudi končal in takoj dobil zaposlitev na gozdnem gospodarstvu v Mislinji, ker so potrebovali revirnega gozdarja. Zaradi njegovih organizacijskih sposobnosti, socialnega čuta in zdravega odnosa do sodelavcev je opravljal delo v državnih gozdovih Pohorja, del službovanja je bil tudi revirni gozdar v Završah, kjer so ga ljudje hitro »vzeli za svojega«. Na gozdnem obratu so mu zagotovili stanovanje in tako mu je Mislinja postala nov dom.

Mladost s sabo prinaša tudi ljubezen in Oto je spoznal Marico, s katero sta se poročila leta 1960. Leta 1961 se jima je rodil sin Jure, leta 1965 pa še hči Mateja. Najemniško stanovanje je postajalo premajhno in z Marico sta začela graditi hišo v Mislinji, kjer so si ustvarili ljubečo dom.

Izhajal je iz spoštovane podgorske lovske družine in že v rani mladosti je pomagal pri izgradnji lovskega doma na Čerčerjevem vrhu, kjer zdaj stoji prekrasen lovski dom LD Podgorje. Kar hitro po prihodu v Mislinjo, natančneje leta 1957, se je včlanil v LD Mislinja, v kateri je bil aktiven in spoštovan član.

Oto je pustil svoj velik prispevek tudi pri razvoju Mislinje in širše okolice. Bil je vsestranski na več področjih, bil je: član in blagajnik Sportnega društva Partizan, predsednik in pevec v Moškem pevskem zboru Mislinja, ustanovni član pri Ljudskih pevcih in godcih - harmonikarjih Mislinja, član in predsednik Turističnega društva Mislinja, za kar je dobil plaketo Turistične zveze Slovenije, ustanovni član in prvi predsednik tamkajšnjih tabornikov (prejel je tudi plaketo Taborniške zveze Slovenije), večkrat je bil koroški delegat na kongresih sindikata Slovenije ter prejel bronasti in srebrni znak sindikata Slovenije. Vsa leta od ustanovitve Zveze borcev narodnoosvobodilnega boja Mislinjske doline je bil njen član in deloval v različnih odborih. Zaradi njegovega prispevka ga je lokalna skupnost nagradila z bronastim grbom Občine Mislinja ter z županovim priznanjem za delo v društvenih organizacijah v Občini Mislinja.

V LD Mislinja je bil dolga leta funkcionar. Funkcijo v izvršnem odboru so mu zaupali že kmalu po opravljenem lovskem izpitu. Otove

zasluge v njegovi lovski karieri: dolga leta je bil odlični strellec v ekipi lovske družine, mentor najmanj 25 lovcem pripravnikom, več kot 20 let revirni vodja, dolgoletni vodja skupnih lovov, nekaj let usposobljena oseba za pregled uplenjene divjadi. Sodeloval je tudi pri popravilu stare lovske kočice v Ponikvi. Bil je eden od pobudnikov za izgradnjo nove lovske kočice v Završah in dveh adaptacij te kočice. Opravil je več kot 1200 prostovoljnih delovnih ur in pri kmetih priskrbel les za izgradnjo kočice. Bil je pobudnik razvija lovskega prapora, po 20 letih je kot starešina poskrbel za njegovo obnovo. V času opravljanja funkcije gospodarja je na njegovo pobudo vodstvo družine uskladilo lovsko mejo med sosednjima lovskega družinama po naravnih poteh. Udeleževal se je različnih strokovnih predavanj, sodeloval je na ocenitvah trofej v lovski družini in bazenskih komisijah. Znal je združevati stike s kmeti in pomagal pripravljati srečanja z njimi. Rad je pomagal pri lovskih razstavah, učencem pa je ob ogledu razstave venomer povedal kaj koristnega in zanimivega. Bil je tudi odlični strokovnjak pri ocenjevanju divjadi v naravi, večkrat je uplenil kakšno zanimivo žival in bil ponosen lastnik zanimivih lovskih trofej.

Oto je v organih lovske družine opravljal številne funkcije. Bil je kronist, član in predsednik nadzornega odbora, blagajnik, gospodar, revirni vodja, tajnik, predsednik disciplinske komisije, predsednik komisije za lovski dom, član komisije za priznanja in odlikovanja, starešina. Bil je tudi ustanovni član Koroške lovske zveze (LZ) (2002), član komisije območnega združenja upravljavcev lovišč in delegat LZ Maribor.

Oto je od LD Mislinja prejel priznanje za uspešno delo pri izgradnji lovskega doma, priznanje na področju strelstva in priznanja ob 70-, 75-, 80-ter 85-letnem jubileju. Lovska zveza Slovenije (LZS) ga je odlikovala z znakom za lovske zaslugе ter z redi za lovske zaslugе III., II. in I. stopnje. Prejel je tudi priznanji območne lovske zveze II. in III. stopnje. Bil je prejemnik jubilejnega znaka LZS za 50 in 60 let članstva v lovski organizaciji.

Oto, na žalni seji v tvoj spomin, ki smo jo imeli v naši lovski koči v Završah, kjer si se vedno rad ustavljal in s svojim lovskim tovarišem Tonetom (Antonom Šertlom) obujal spomine iz preteklosti, smo se tvoji lovski tovariši spominjali tvojega prispevka k razvoju lovstva in gozdarstva v Mislinji, tvoje socialne pomoči sodelavcem, tvoje organizacije izletov, prepevanja in igranja na harmoniko, tovarištva, tvojih specifičnih znanj o divjadi, vodenja tujih lovskih gostov in tudi lova s tabo ... Vsak izmed nas bo ohranil lep spomin nate. Hvala za vse in počivaj v miru.

LD Mislinja – J. K.

Bil je lep in vroč poletni dan, ko je do članov Lovske družine (LD) Sinji Vrh prišla žalostna novica, da je **Ivan Černjak – Sadjan** izgubil svojo zadnjo bitko v

življenju. 12. julija 2021 se je pridružil preminogim lovskim tovarišem v večnih loviščih, kjer njegova lovska pota in stojišča zdaj določa boginja Diana.

Ivan se je rodil 11. decembra 1940 na Koroškem v vasi Pameče in je bil najstarejši izmed sedmih otrok, ki so se rodili mami Tereziji in očetu Dominiku. Po končani gimnaziji sta ga njegov nemirni duh in želja po izobraževanju že kot mladega vodila v svet – v Nemčijo. Ker mu je bila ljubezen do narave in lovstva položena v zibelko, se je v tujini vključil v lovsko bratovščino in tam tudi opravil lovski izpit. Po vrnitvi iz tujine so ga na Ugargu leta 1971 zaposlili, da bi sodeloval kot mentor pripravnikom za lovskočuvajski izpit.

Med pripravniki je bil domačin iz Sinjega Vrha, Mirko Šneler, s katerim sta postala prijatelja. Mirko ga je povabil s seboj na Sinji Vrh in mu s svojim šaljivim značajem predstavljala domačine, šege in navade v tamkajšnjih krajih. Vsekakor je bil naš Mirko zelo uspešen s slikovitimi prikazi, saj se je Ivan takoj odločil, da

se bo včlanil v LD Sinji Vrh. Pozneje je od Mirka kupil staro domačijo, ki so ji rekli Pri Sadjanovih. Ivanu je bilo ime zelo všeč, zato je še sam postal Sadjan. Začel je novo življenje pri Belokranjcih, ki jih je v šali rad imenoval Belorepce. Spoznal je Belokranjko Ivanko, ki je postala njegova življenjska sopotnica za celih 43 let in je tudi članica LD Sinji Vrh.

Ivan je bil zelo vsestranski. Ni bil dejaven le na področju lovstva, aktivno se je zavzemal za izboljšanje razmer življenja ljudi na podeželju, še posebno v svojih krajih. Leta 1993 je tako ustanovil Turistično društvo Sinji Vrh in mu predsedoval celih 20 let. Leta 1997 je vodil razdružitev od Krajevne skupnosti Vinica in osnoval samostojno Krajevno skupnost Sinji Vrh, ki zajema deset vasi in zaselkov. Na čelu nove krajevne skupnosti je bil kar 16 let. Njegov veliki cilj je bil pripeljati v tiste kraje vodovod, razsvetljavo ter cestno infrastrukturo, in sicer enakovredno za vse vasi v krajevni skupnosti.

Bil je poln energije in novih zamisli tako na lovskem kot družbenem področju. Kot lovski čuvaj je vzpodbujal tovariše lovce, da bi se odločili za lovskočuvajsko službo. Bil je mentor mladim lovcem pripravnikom in jim nesebično pomagal s svojimi izkušnjami. Ivan je opravil izpit za usposobljeno osebo za pregled uplenjene divjadi. To nalogo je jemal zelo resno in jo opravljal natančno in v skladu z veterinarskimi napotki. Ob 50. obletnici obstoja LD Sinji Vrh sta z ženo Ivanko oblikovala bilten v sliki in besedi, ki ga je izdala LD Sinji Vrh.

Za velik prispevek lovski organizaciji je prejel priznanja in odlikovanja: priznanja lovske družine in Zveze lovskega društva Bele krajine, od Lovske zveze Slovenije pa znak in zlati znak za lovske zaslugе. Od leta 2020 je bil tudi redni častni član LD Sinji Vrh. Ivan je s svojim aktivnim delom v lovstvu in na družbenem področju pustil v svojih krajih globoko in trajno sledi.

Ivan oziroma Sadjan, kot si rad slišal, da smo ti rekli, hvala ti za vse, hvala ti za vsak korak, ki si ga v lovišču opravil v skrbni za divjad in njen obstoj. Lovski tovariši izrekamo globoko sožalje ženi Ivanki, sinovom, sestram in bratom ter preostalim sorodnikom.

LD Sinji Vrh – I. V.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli:

Rado Štravs, LD Toplice,
* 6. 8. 1963, † 16. 7. 2021.

Marjan Hafner, LD Remšnik,
* 5. 12. 1957, † 27. 7. 2021.

Štefan Likovič, LD Prebold,
* 1. 8. 1925, † 17. 8. 2021.

Vladimir Skok, LD Prebold,
* 24. 5. 1932, † 8. 9. 2021.

Mladen Meze, LD Kresnice,
* 28. 12. 1954, † 18. 2. 2021.

Janez Hauptman, LD Kresnice,
* 8. 2. 1946, † 22. 2. 2021.

Janez Kokalj, LD Kresnice,
* 12. 1. 1950, † 16. 8. 2021.

Konrad Plohl, LD Markovci,
* 23. 9. 1942, † 22. 9. 2021.

Anton Pugelj, LD Struge na Dolenjskem,
* 23. 9. 1934, † 23. 8. 2021.

Jože Pikelj, LD Kropa,
* 25. 4. 1939, † 9. 9. 2021.

France Žakelj, LD Horjul,
* 23. 3. 1930, † 24. 9. 2021.

Julij Verdonik, LD Gaj nad Mariborom,
* 14. 4. 1939, † 21. 7. 2021.

Stanislav Gradišnik, LD Gaj nad Mariborom,
8. 5. 1953, † 26. 8. 2021.

Anton Čepe, LD Gaj nad Mariborom,
* 16. 4. 1957, † 10. 9. 2021.

Štefan Štern, LD Peca - Mežica,
* 27. 6. 1936, † 8. 9. 2021.

Koloman Lulik, LD Radovci,
* 30. 8. 1931, † 19. 9. 2021.

Jožef Ribarič, LD Kungota,
* 14. 2. 1940, † 31. 8. 2021.

Edvard Štaman, LD Ljutomer,
* 31. 7. 1941, † 3. 10. 2021.

Bojan Brovet, LD Trebnje,
* 28. 3. 1928, † 18. 2. 2021.

Marjan Kotar, LD Trebnje,
* 20. 7. 1959, † 4. 5. 2021.

Mato Tunjič, LD Senožeče,
* 23. 7. 1953, † 29. 9. 2021.

Umrlim časten spomin!

Uporabnostna preizkušnja po umetni krvni sledi v LD Bukovje

Epidemija covid-19 in ukrepi, povezani z njo, so v letih 2020 in 2021 omejevali združevanje, kar je vplivalo na organizacijo in izvedbo kinoloških prireditiv. Lovsko-kinološko društvo (LKD) Koroške je v letu 2020 izvedlo vse načrtovane kinološke prireditve, vendar je za določene morale tudi spremeniti datum prireditve, zaradi omejenega števila udeležencev pa popraviti čas preizkušnje za posamezne vodnike. Posledice omejitev so bile, da se skoraj polovica lovskih pripravnikov ni mogla udeležiti dveh kinoloških prireditiv, kot jih predpisuje program njihovega izobraževanja, terjale pa so tudi dodatna opravila, kot so uradna zaprosila za spremembe terminov, novo obveščanje vodnikov o spremembah in druge organizacijske težave.

Uporabnostna preizkušnja psov po umetni krvni sledi, ki je bila 12. junija 2021 v Lovski družini (LD) Bukovje, je bila ena prvih prireditiv v času epidemije, ki je bila organizirana brez večjih omejitev in po ustaljenem programu. Že v začetku letošnjega maja se je predsednik LKD Koroške dogovoril s starešino Gregorjem Mlačnikom in gospodarjem Sebastjanom Slavičem, da bo LD Bukovje za preizkušnjo po krvni sledi zagotovila zadostno količino krvi srnjadi, trupe srnjadi, ustrezne terene in pomočnike. O sami organizaciji preizkušnje so se s starešino dogovorili na upravnem odboru 27. maja 2021. Starešina je povedal, da imajo že določene terenske pomočnike, v hladilni skrinji pripravljenih več trupov

Foto: Jožef Verčko

Vodniki s psi, sodnika in pomočniki, ki so sodelovali na uporabnostni preizkušnji v delu po umetni krvni sledi v LD Bukovje.

srnjadi (v glavnem od povoza) ter da so že pripravili tudi večjo količino krvi srnjadi. Čakali so samo še na končno število prijavljenih vodnikov psov na preizkušnjo, da bi temu ustrezno povabili dovolj lovcev - pomočnikov sodnikom. Na preizkušnjo so se prijavili štirje vodniki bavarskih barvarjev, vodnik nemškega prepeličarja in vodnik resastega jazbecarja. Na preizkušnji sta ocenjevala kinološka sodnika Marjan Kodrun in Jožef Verčko.

Pri lovski koči LD Bukovje je bil zbor sodnikov za polaganje sledi v petek, 11. junija 2021, popoldne. Pred polaganjem umetnih krvnih sledi je bil opravljen sestanek, na katerem je starešina Mlačnik pozdravil prisotne, sodnik Verčko pa je pomočnikom na sledi in lovskim pripravnikom predstavil določila Pravilnika o uporabnostni preizkušnji v delu po krvni sledi za vse pasme lovskih psov. Opozoril je, da morajo pomočniki izbrati dovolj velike terene, da bo posamezna sled dolga vsaj 1350 korakov in da bodo več kot 100 m narazen, da sledi ne smejo biti položene po pogojenih

travnikih in zoranih njivah ter po pregosto zaraščenih terenih.

Sodniku Kodrunu so pomagali Jože Pačnik, Boštjan Vrhovnik in lovski pripravnik Tilen Kotnik. Sledi so položili okrog Cvikrskega sedla na Sv. Danijelu. Sodniku Verčku so pomagali Dušan Pokrznik, Jože Kotnik in lovski pripravnik Jaka Mori. Sledi so položili na terenu pod cerkvijo sv. Danijela v smeri Dravske doline. Vse sledi so bile položene v smrekovem gozdu z malo ali brez podrasti in na lahko prehodnem terenu, kjer pa je bilo opaziti veliko svežih sledi srnjadi in tudi jelenjadi. Vse sledi so bile položene po vseh pravilih.

Zbor udeležencev preizkušnje s psi je bil 12. junija 2021 ob 8. uri pred lovsko kočjo LD Bukovje na Sv. Danijelu. Preizkušnje se je udeležilo vseh šest prijavljenih vodnikov in 15 lovskih pripravnikov, dva sta prišla celo iz Pivke. Vodja preizkušnje je bil gospodar LD Bukovje Slavič. Najprej je starešina Mlačnik pozdravil prisotne in jim zaželel prijeten dan ter uspeh na preizkušnji. Predsednik LKD in kinološki sodnik Verčko

Rezultati:

1. **Mirko Štern** z bavarskim barvarjem **Lakijem** je dosegel 122 točk in I. nagradni razred;
2. **Zdravko Pačnik** z bavarskim barvarjem **Atosom** je dosegel 93 točk in II. nagradni razred;
3. **Mirko Pačnik** z bavarsko barvarko **Brino** je dosegel 93 točk in II. nagradni razred.

je pozdravil prisotne, predstavil pravilnik in obrazložil način polaganja umetnih sledi prejšnjega dne. Vsem vodnikom je zaželel uspeh pri sledenju. Vodniki so nato izžrebali sledi in odšli na teren oziroma na preizkušnjo.

Preizkušnja je potekala v skoraj idealnem vremenu za tako delo psa. Prejšnji popoldan je bila nevihta, zjutraj pa sta zavladala brezvetrie in vlaga, ki se je pri okrog 23 stopinjah Celzija počasi dvigala. Vodniki in psi so izkoristili dobre razmere za sledenje in preizkušnjo.

En pes, bavarski barvar, pa ni pokazal nikakršnega zanimanja za krvno sled in je preizkušnjo zaključil s tremi napakami že po nekaj sto korakih. Po spisanih ocenjevalnih listih in sklepnem sodniškem poročilu je sledil uradni zaključek preizkušnje, kjer sta sodnika komentirala delo posameznih psov na sledi in dosežene rezultate. Predsednik LKD Verčko se je gostiteljem zahvalil za uporabo lovišča, dobro organizacijo in pomoč na preizkušnji ter vsem zaželel varno pot domov. Pred odhodom je starešina Mlačnik vse sodelujoče povabil na skupno malico, ki sta jo pripravila gospodar kočje Matej Palko in Vlado Kotnik.

Jožef Verčko

Državna lovška preizkušnja prinašalcev (LP-P) Moravče v organizaciji Slovenskega kluba retrieverjev, LKD Zasavje in LD Moravče

Zmojo labradorko Funky-land's Eagle Huntress – Pippo se v Moravčah znajdeva vedno znova in letos se je najina zgodba o uspehu ponovila še tretjič; tokrat na Državni lovski preizkušnji prinašalcev sodelativijo CACT, ki so jo 25. aprila

organizirali Slovenski klub retrieverjev (op. ur.: prinašalcev), Lovsko-kinološko društvo (LKD) Zasavje in Lovska družina Moravče.

S Pippo sva opravila trening pred preizkušnjo in, kot je v njenem slogu, je vse discipline opravila odlično. Vedel sem, da bodo merila strožja, kar je glede na zahtevnost preizkušnje tudi prav! Tereni so bili nama s Pippo že znani, saj se je tam kalila kot mladič (s komaj štirimi meseci starosti je opravila preizkušnjo naravnih zasnov, oktobra 2020 pa je že zmagala na lovski preizkušnji v organizaciji LKD Zasavje).

Po slovenski himni in uvod-

nem nagovoru je vodja prireditve Vojko Jesenšek predstavil še sodnika Andreja Emiha in Jožeta Velikonjo, delegat Kinološke zveze Slovenije Ivan Traven pa je začel tekmo in razložil formalne podrobnosti. Sodnika sta na kratko predstavila pravilnik in ker so bili določeni ukrepi zaradi covida-19 še vedno v veljavi (razdalja, maske ...), smo dobili številke po vrsti prijav na preizkušnjo. S Pippo sva dobila štartno številko 1. Sodnika sta razložila potek preizkušnje. Prvo disciplino smo opravljali skupaj, nato pa je prva skupina opravljala iskanje enega kosa pernate divjadi na površini 50 x 50 korakov, druga

skupina je opravljala vodno delo, na koncu pa smo se združili na vlečki divjadi, kjer sta morala biti prisotna oba sodnika. Sedli smo v avtomobile in že smo se peljali na terene, kjer smo se razvrstili pri prvi disciplini – obnašanje na stojišču in v lovišču.

Ob dveh streljih je Pippa brez težav obležala na stojišču in si prislužila vse točke. Nadaljevali smo z iskanjem pernate divjadi na površini 50 x 50 korakov. Zaradi štartne številke 1 sem vedel, da bova s Pippo začela prva in opaziti je bilo, da je na terenu divjad, saj so imeli vsi psi kar nekaj težav pri tej disciplini. Izgubljeni kos pernate divjadi je prinesla v sko-

raj dveh minutah (1 minuti in 59 sekundah). Menil sem, da je v primeru istega števila točk čas kar slab, saj so potem malenkosti tiste, ki lahko odločajo o zmagovalcu. Vseeno pa je psička še mlada in ne glede na vse je pokazala odličen nos. Za opravljeno delo sva prejela štiri točke in počakala sva preostale, da so končali z disciplino.

Ko so preostali psi prišli opravljat disciplino, sem spoznal, da so razmere zahtevnejše, kot sem mislil. Vsi prisotni psi so bili starejši, opravili so več treningov, a so imeli še večje težave. Kar nekaj psov je bilo neuspešnih v tej disciplini. Naslednji disciplini na dnevnem redu sta bili s področja vodnega dela: *prinašanje race iz globoke vode in strelomirnost*. Pri tej disciplini se vodnik in pes skrije, pomočnik odda strel, medtem ko sodnik vrže raco v globoko vodo. Pes mora raco poiskati in medtem ko se ji približuje, pomočnik odda še en strel. Pes ne sme pokazati nikakršne strelaplachosti ter mora odločno prijeti raco in jo prinesiti iz globoke vode vodniku v roko.

To disciplino so psi opravili odlično in nato smo se predstavili še proti zadnjima dvema testu-

Foto: Aleksandra Dajčar

Z leve: drugouvrščena Dajana Saftić in zlati prinašalec Golden Romance Secretariat, prvouvrščena Tomaž Dajčar in labradorka Funkyland's Eagle Huntress – Pippa ter tretjevrščena Štefan Harej in labradorka Notte Stelatta – Nike Heart Of Dor

ma na preizkušnji: *vlečki pernate divjadi in vlečki dlakaste divjadi*. Pred vlečko dlakaste divjadi sva bila edini tekmovalni par z vsemi točkami, zato se je moje vznemirjenje še povečalo. Sodnik Emih je potegnil sled zajca, kot je navedeno v pravilniku: dve tretjini vlečke na planem in ena tretjina v gozdu, kjer se sodnik tudi skriva, da spremlja delo psa, ko pride do

zajca. Sodnik Velikonja naju je poklical na nastrel in po ogledu sem Pippo privezal na račjo vez ter jo dal na sled. Psica je spustila nos in se odpravila po vlečki. Dolgo je trajalo, ko sem jo izgubil z obzorja, saj v gozdu nikoli ne veš, kaj se dogaja. Bo psica zajca našla in prinesla? Pippa je z zajcem v gobcu ponosno prišla k meni in mi ga oddala v roko. Tako

Skozi celotno preizkušnjo so tekmovalni pari izpadali in od osmih prijavljenih smo preizkušnjo opravili samo trije:

Tomaž Dajčar z labradorko **Funkyland's Eagle Huntress** – **Pippo** s 152 točkami in I. nagradnim razredom ter nazivom CACT,

Dajana Saftić z zlatim prinašalcem **Golden Romance Secretariat** s 146 točkami in I. nagradnim razredom ter nazivom R. CACT,

Štefan Harej z labradorko **Notte Stelatta – Nike Heart Of Dor** s 140 točkami in I. nagradnim razredom.

je poskrbela za moje neizmerno veselje, saj sem se zavedel, da sva preizkušnjo opravila z vsemi možnimi točkami (152/152) in osvojila prvi naziv CACT!

Razmere so bile kar zahtevne, saj so bili neuspešni tudi izkušeni psi, ki so tovrstno tekmo že velikokrat uspešno opravili. Lep, sončen dan žal še ne pomeni zagotovljenega uspeha.

Tomaž Dajčar

Tečaj poslušnosti VP-1/VP-2 v LKD Ljubljana

Lovsko-kinološko društvo (LKD) Ljubljana že dolga leta spomladi organizira tečaje poslušnosti za mlade pse in njihove vodnike, ki želijo postaviti dobre temelje za nadaljnje uspešno šolanje. Vodniki se odločajo za vrsto tečaja glede na pasmo, a letošnji tečaj je bil v več pogledih prav poseben. Prav vsi vodniki, ki so se »prijavili« na izpit, ne glede na pasmo, so izpit opravljali po programu VP-2 in ga tudi uspešno opravili.

Z uvodno uro smo začeli v začetku marca. Z vodjo šolanja v LKD Ljubljana **Dejanom Poljanškom** sva si razdelila delo. Nato pa smo se dvakrat na teden srečevali na poligonu **Lovske družine (LD) Brezovica** pri lovskem domu v Vokah. Kot vsa leta se moramo tudi letos zahvaliti LD Brezovica, ki nam

Foto: Tomaž Dajčar

Vaja »prostor« tudi na mokri podlagi

odstopi mesto pri lovskem domu, da lahko tečaj primerno izpeljemo ter po tečaju poskrbi, da se psi in vodniki oddahnejo in okrepečajo.

Letos je bilo na tečaj prijavljenih 21 vodnikov različnih pasemskih skupin: jamarji, goniči, ptičarji in šarivci. Po treh mesecih trdega dela

se je izpita, ki je bil 31. maja 2021, udeležilo 15 vodnikov in njihovih psov. Kljub komarjem, nenehnemu dežju in drugim oviram so tečajniki pridno hodili na tečaj, se učili in znanje vztrajno prenašali na svoje pse. Letos je vsaj epidemiološka slika kazala na boljše in tako smo

lahko tečaj normalno izvedli – vsi se spomnimo še lanskega, ko smo ga morali vmes prekiniti in tako se je zavlekel skozi vse poletje v zgodnjo jesen. Veseli nas tudi, da se kljub različnim pasemskim skupinam skozi leta vodniki še vedno odločajo za obiskovanje tečaja in poleg socializacije svojih lovskih pomočnikov sklenejo tudi nova poznanstva in prijateljstva.

Zahvaliti se moramo tudi **Jožetu Štrublju**, ki je poskrbel za gostitev po koncu izpitov. Udeleženci tečaja so prejeli priznanja in ocenjevalni list, na katerega so lahko zelo ponosni. Organizatorji in tečajniki menimo, da so pridobljene točke odraz trdega dela in kančka sreče na dan izpita. Za vedno pa bodo tečajnikom ostale izkušnje in znanje, ki so jih pridobili na tečaju. Tako bodo lahko »gradili« znanje svojih psov na dobrih temeljih.

Tomaž Dajčar, inštruktor lovskih psov v LKD Ljubljana

Sedemindvajseta Samostojna državna tekma psov barvarjev po krvni sledi

Za predhodno, 26. Samostojno državno tekmo po krvni sledi s podelitvijo CACT-SLO, ki

je bila 20. junija 2015 v lovišču **Lovske družine (LD) Tomaž pri Ormožu**, je takratni vodja prirreditve **Peter Letonja** v katalogu zapisal: »V čast nam je, da lahko organiziramo samostojno državno tekmo po krvni sledi CACT-SLO, kjer se srečujemo vodniki, vzreditelji in ljubitelji lovskih psov,

predvsem barvarjev. Želim si, da na takšnih srečanjih ne bi bilo pomembno le ocenjevanje in izbiranje najboljšega psa, ampak da bi bilo to druženje enakomislečih lovcev s ciljem izboljšati slovensko lovsko kinologijo v dobrobit psov, njihovih vodnikov in slovenskega lovstva.« Lani so v **LD Tomaž**

spet izrazili zanimanje in željo za organizacijo *Samostojne državne tekme po krvni sledi*; med glavnimi pobudniki je bil spet Letonja, dolgoletni vodnik barvarjev in redni tekmovalac na takšnih tekmah. **Državna vzrejna komisija (DVK) za barvarje Kinološke zveze Slovenije (KZS)** se je s

predlogom strinjala in prijavila 27. Samostojno državno tekmo v po krvni sledi za 19. junij 2021. Na tej tekmi bi Letonja zagotovo pomagal pri organizaciji, mogoče bi tudi tekmoval, saj si je leta 2019 nabavil novega bavarskega barvarja **Alija**, ki ga je že šolal za delo po krvni sledi. Njegove načrte sta žal preprečili bolezen in smrt. Ker je bil Letonja pobudnik krvosledništva v LD Tomaž in ker je za barvarje navdušil tudi mnoge druge lovce v lovski družini in drugod ter jim pomagal

Z leve: drugouvrščeni Emanuel Vidmar brez psice Kiki, prvouvrščeni Uroš Strašek s psom Bobijem in tretjevrščeni Branko Avguštin brez psice Boni. Spreddaj: delegat KZS Vojko Pirher.

pri šolanju krvosledcev, so v LD Tomaž to samostojno državno tekmo organizirali v čast pokojnemu Letonji ter mu izkazali pozornost za ves njegov prispevek h krvosledništvu in kinologiji. Referent za kinologijo v LD Tomaž **Dejan Horvatič** in predsednik DVK za barvarje **Bojan Deberšek** sta v svojih prispevkih v katalogu te tekme na kratko opisala kinološka prizadevanja Letonje in dodala fotografiji.

Sestanek za pripravo državne tekme med starešino lovske družine **Antonom Štebihom**, referentom za kinologijo **Dejanom Horvatičem**, predsednikom DVK za barvarje **Deberškom** in tajnikom DVK za barvarje **Jožefom Verčkom** je bil 22. maja 2021 v lovskem domu **LD Podlehnik**. Dogovorili so se, da LD Tomaž izbere ustrezne terene za polaganje sledi, pripravi zadostno količino krvi in trupe smjadi ali sveže kože za položitev na konec vsake umetne sledi ter zagotovi tudi ustrezno število pomočnikov, ki dobro poznajo teren. Člani DVK za barvarje pa bodo pripravili kataloge, kartončke za položitev na sledi, pokale in priznanja za udeležence. Do 18. junija 2021 je bilo vse potrebno pripravljeno za začetek tekmovanja.

Zbor kinoloških sodnikov, organizatorjev in pomočnikov je

bil 18. junija popoldne pri lovskem domu LD Tomaž. Prisotne je pozdravil vodja prireditve in starešina Štebih ter predstavil terene, pomočnike in pripravo na tekmovanje. Predsednik DVK za barvarje **Deberšek** je opozoril na pravilnost polaganja in dolžino sledi, dodelil sodnikom pomočnike in številke sledi ter razdelil oštevilčene in uradno žigosane kartončke za vsako sled. Kinološki sodnik **Zdravko Brezovšek** je imel sledi 1 in 2, pomagal mu je **Boštjan Kump**; kinološki sodnik

Foto: Jožef Verčko

Mirko Cvetko, župan Občine Tomaž pri Ormožu, in rogisti

sto vozili več ur, je organizator pred uradnim odprtjem tekme zagotovil toplo malico – kislouhu in narezke za vse prisotne. Odprtje se je začelo z državno himno, ki sta jo zapela **Marjana Kamenšak** in **Ratko Drobec**, lovca LD Tomaž, in z melodijami rogistov. Zatem je bila minuta molka v spomin na preminule: Petra Letonjo ter pred nedavnim preminula kinološka sodnika za krvosledce **Jureta Pagona** in **Franca Svetca**. Zbrane je pozdravil starešina Štebih. V nadaljevanju je **Silvo Zemljič**, član LD Tomaž, predstavil lovsko družino in njeno lovišče. Prisotne je pozdravil tudi **Mirko Cvetko**, župan Občine Tomaž pri Ormožu. Strokovni vodja tekmovanja **Bojan Deberšek** je predstavil sodnike, sodniška pripravnika, pomočnike in delegata KZS **Vojko Pirherja**, predstavil pa je tudi določila pravilnika za tako preizkušnjo. Opravili so žrebanje številke sledi in ob tem ugotovili, da manjka en predhodno prijavljeni vodnik bavarskega barvarja. Odprtje je povezoval lovec **Iztok Čeh**.

Prva disciplina na tekmovanju je bila *odložljivost s strelomirnostjo*, ki so jo psi opravljali ločeno na terenu in so jo sodniki budno ocenjevali. V tistem času so pomočniki na konec sledi položili trup srnjadi. Sodniki so vsakemu tekmovalcu pred začetkom sledenja predstavili terenske meje, da vodnik s psom ne bi zašel na drugo sled. Opozorili so jih tudi, da morajo, če bi našli kartonček s številko druge sledi, kot jo imajo, kartonček pustiti na mestu najdbe, sami pa se morajo takoj vrniti na svojo sled. Sledenje na vseh sledih je bilo zahtevno, ker so bile sledi položene v listnatih gozdovih z več divjadi, več dni so trajale visoke temperature (tudi na dan tekmovanja), zato več psov

Rezultati:

1. **Uroš Strašek** s psom **Bobijem** 145 točk, I. nagradni razred, CACT;
2. **Emanuel Vidmar** s psico **Kiki**, 135 točk, I. nagradni razred, R-CACT;
3. **Branko Avguštin** s psico **Boni**, 80 točk, III. nagradni razred.

z vodniki preizkušnje ni moglo uspešno opraviti. En pes je imel po vsej verjetnosti zaradi visoke temperature na sledi zdravstvene težave in je moral vodnik odstopiti od sledenja.

Vodniki so tekmovanje končali do 12. ure in se ponovno zbrali pred lovsko kočjo. Sodniki so napisali ocenjevalne liste, zbrali rezultate in pripravili vrstni red za javno razglasitev rezultatov, ki sta jih razglasila vodja prireditve in starešina Štebih ter strokovni vodja prireditve in predsednik DVK za barvarje **Deberšek**. Vsem udeležencem sta vročila diplome, prvim trem pa pokale in nagrade. Zmagovalnemu vodniku preizkušnje **Urošu Strašku** je prejšnji zmagovalec **Leon Mihelič** predal prehodni pokal tovrstnega tekmovanja. Tekme se je udeležila tudi hči pokojnega Letonje **Brigita Letonja** s psom **Alijem**. Skupaj sta s 65 točkami zasedla četrto mesto in III. nagradni razred. Delegat KZS Pirher je ob zaključni besedi pohvalil dobro organizacijo preizkušnje, na katero med udeleženci ni bilo nobenih pripomb. Organizatorica LD Tomaž je po zaključku tekmovanja pogostila vse udeležence s hrano in pijačo.

Samostojna državna tekma barvarjev (CACT) v delu po krvni sledi je bila organizirana na visoki strokovni ravni, za kar je poskrbel organizacijski odbor ter lovke in lovci LD Tomaž. Poleg organi-

zacije tekmovanja in prehrane so povabili tudi dve snemalni ekipi različnih lokalnih televizijskih postaj ter tako poskrbeli za promocijo lovske kinologije in še posebej krvosledništva. V imenu DVK za barvarje se zahvaljujem

organizatorjem in vsem pomočnikom LD Tomaž za brezhinbo organizacijo in uspešno izvedbo državne prireditve ter tudi **Lovski zvezi Slovenije** za možnost izvedbe preizkušnje.

Jožef Verčko

Predvidena legla lovskih psov

Bavarski barvar (SLRBb):
O: 5/II, m: 5/II, 1. 11. 2021.
Mirko Pačnik,
Sp. Razborje 11,
2381 Podgorje pri Slovenj Gradcu.

Nemški žimavec (SLRNŽ):
O: tuj plemenjak,
m: 4/JZP, 29. 10. 2021.
Matej Dolenc,
Javorje 36,
4223 Poljane.
Tel.: 041/555-611.

Madžarska vižla (SLRMvk):
O: 4/JZP, m: 4/ŠPP, 18. 10. 2021.
Jože Vasle,

Ob Savinji 147, 3313 Polzela.
Tel.: 041/240-799.

Gladkodlaki prinašalec (SLRFCR):
O: tuj plemenjak,
m: 5/LPP, 22. 9. 2021.
Eva Krizmanič,
Testenova 42, 1234 Trzin.
Tel.: 040/614-747.

Vajmaranec (SLRWpk):
O: 4/JZP, m: 4/JZP, 28. 10. 2021.
Mojca in Luka Poklečki,
Vreclava 19, 2311 Hoče.
Tel.: 041/971-496.

Kinološka zveza Slovenije

MALI OGLASI

Orožje in lovska optika

Prodaj rusko šibrenico s priveznjenimi cevmi, kal. 12-12. Tel.: 051/203-712.

Prodaj puške: repetirno risanič Mannlicher Model (Steyr), kal. 7 x 64; kombinirko Poldi Special-Steel, kal. 12/7 x 57 R, in MK Anshütz, kal. .22. Tel.: 031/433-997.

Prodaj repetirne risanice, kal. 8 x 57 IS, 6,5 x 55 SE in .300 Win. Mag. Tel.: 040/207-553.

Zaradi opuščanja lova **prodaj bok kombinirko**, 9,3 x 74 R/.20 Mag./EL7 x 57 R, s strelnim daljnogledom, 3-10 x 50 (križ 4). Tel.: 031/296-046.

Prodaj strelni daljnogled Leica Magnus, 1-6,3 x 24 i, z osvetljeno piko, idealen za montažo na puško

za pogone, star dve leti, oddanih deset strelav. Tel.: 040/634-283.

Poceni **prodaj nova strelna daljnogleda**, 7 x 50 in 6 x 42, izdelana na Češkem (po 150 € za kos); **dvogled** Carl Zeiss, 6 x 30 (120 €) in vrhunski **dušilec** S.A.K., izdelan na Finskem za kal. .22. (90 €). Tel.: 031/016-276.

Lovski psi

Prodaj mladičke pasme nemški lovski terier, poležene 3. 9. 2021. Potomci staršev odličnjakov s pravnimi ožigi in priležno reso za brado. Cena: 450 €. **Prodaj tudi mladiča - psa in psičko, pasme resasti jazbecar**, poležena 14. 9. 2021. Cena: 600 €. Tel.: 031/613-302.

Mali oglasi

Male oglase (besedilo in dokazilo o vplačilu) sprejemamo na elektronski naslov: lovec@lovsko-zveza.si ali na naslov uredništva revije.

Cene malih oglasov: do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed 5 €, od 25 do 30 besed 6 €, za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.

Male oglase je treba plačati vnaprej. Položnic ne pošiljamo. Preštejte besede in ustrezno vsoto nakažite na TRR Lvske zveze Slovenije: Nova Ljubljanska banka, d. d., št.: SI56 02010-0015687097; SWIFT oz. BIC koda: LJBAS12X.

Sklc naj se glasi: SI 00 in zaven datum plačila. Primer za nakazilo 18. 9. 2015: SI 00 18092015.

Pod namen plačila morate obvezno napisati: MALI OGLAS.

Obvestilo

Zaradi negotovih razmer, povezanih s COVID-19, vas prosimo, da se glede ažurnega stanja izvedbe dogodkov obračate neposredno na organizatorja dogodka. Uredništvo ne bo imelo podatkov o izvedljivosti organizacije dogodka zaradi morebitnih poostrenih ukrepov v povezavi s COVID-19. V reviji zaradi natančno načrtovanega urnika oddaje gradiva v tiskarno tudi ni mogoče objaviti zadnjih informacij. Mogoče je, da bodo dogodki odpovedani. Na dogodkih poskrbite za svojo varnost in varnost drugih udeležencev. Ostanite zdravi.

Uredništvo

Prodaj psa pasme srbski trobarvni gonič. Star je 8 mesecev. Cena po dogovoru. Tel.: 041/941-946.

Drugo

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle do tega leta. Tel.: 051/611-377.

Prodaj več povojnih vezanih letnikov revije Lovec. 5 € za posamezni vezan letnik. Tel.: 040/770-433.

Prodaj damjake različnih starosti (trofejne, šilarje, košute, mladiče). Tel.: 041/357-974, Žiri.

Prodaj lovne fazane, primerne za izpust v lovišče. Tel.: 041/717-464.

Prodaj broške, kravate, značke, obeske (divjadi in lovskih psov) iz rogova srnjadi in jelenjadi. Tel.: 041/750-122 (Metod Logar, Solčava).

Prodaj letni lovski krog, št. 56, dobro ohranjen. Tel.: 031/280-615.

Prodaj kakovostno navadno jelenjad iz obore za nadaljnjo rejo. Možnost dostave. Tel.: 051/652-682.

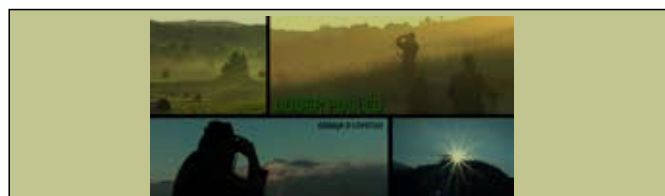
Kupim rabljeno kovinsko omaro za šest pušk. Tel.: 031/233-979.

Zaradi preprečevanja okužbe z novim koronavirusom poskrbite za varno prodajo/nakup.

Prodaj navadnega jelena (nepravilnega šestnajsteraka) za odstrel. Cena: 1.400 €. Tel.: 041/628-512.

Prodaj lovski krog, št. 60-62, in čisto novi pripadajoči srajci (dolgi in kratki rokavi) za 40 €. Naprodaj tudi ostala oblačila v isti številki. Tel.: 041/577-843.

NOVEMBER									
Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)						
	vzide	zaide	vzide	zaide	začet	konec			
1. Po	2:00	15:33	6:42	16:48	5:36	17:54			
2. To	3:16	15:54	6:44	16:46	5:38	17:53			
3. Sr	4:33	16:16	6:45	16:45	5:39	17:52			
4. Če	5:54	16:40	6:47	16:43	5:40	17:51			
5. Pe	7:18	17:10	6:48	16:42	5:41	17:49			
6. So	8:44	17:47	6:50	16:41	5:43	17:48			
7. Ne	10:06	18:33	6:51	16:39	5:44	17:47			
8. Po	11:20	19:32	6:53	16:38	5:45	17:46			
9. To	12:20	20:41	6:54	16:37	5:46	17:45			
10. Sr	13:06	21:56	6:55	16:35	5:48	17:44			
11. Če	13:42	23:11	6:57	16:34	5:49	17:43			
12. Pe	14:09	—	6:58	16:33	5:50	17:42			
13. So	14:31	0:24	7:00	16:32	5:51	17:41			
14. Ne	14:50	1:34	7:01	16:31	5:53	17:40			
15. Po	15:09	2:41	7:03	16:30	5:54	17:39			
16. To	15:27	3:47	7:04	16:29	5:55	17:38			
17. Sr	15:46	4:52	7:05	16:28	5:56	17:37			
18. Če	16:06	5:58	7:07	16:27	5:58	17:37			
19. Pe	16:31	7:04	7:08	16:26	5:59	17:36			
20. So	17:01	8:08	7:10	16:25	6:00	17:35			
21. Ne	17:38	9:11	7:11	16:24	6:01	17:34			
22. Po	18:22	10:09	7:12	16:23	6:02	17:34			
23. To	19:15	11:00	7:14	16:23	6:03	17:33			
24. Sr	20:15	11:44	7:15	16:22	6:04	17:33			
25. Če	21:21	12:19	7:16	16:21	6:06	17:32			
26. Pe	22:29	12:48	7:18	16:20	6:07	17:32			
27. So	23:40	13:13	7:19	16:20	6:08	17:31			
28. Ne	—	13:35	7:20	16:19	6:09	17:31			
29. Po	0:52	13:56	7:21	16:19	6:10	17:30			
30. To	2:06	14:16	7:23	16:18	6:11	17:30			

Termini predvajanja novembrske oddaje Dober pogled

VTV VELENJE: 30. 11. 2021 ob 21.20.
TV IDEA MURSKA SOBOTA: 28. 11. 2021 ob 19.00 in 20.45.
GTV GORENJSKA TELEVIZIJA: 28. 11. 2021 ob 19.35 in 29. 11. 2021 ob 18.00.
VAŠ KANAL NOVO MESTO: 30. 11. 2021 ob 22.00 in 1. 12. 2021 ob 10.00.
ATM KRANJSKA GORA: 27. 11. 2021 ob 20.00.
TV PTUJ: 4. 12. 2021 ob 21.00 in 5. 12. 2021 ob 10.00.
ETV HD: 2. 12. 2021 ob 20.00.
TV ORMOŽ: 3. 12. 2021 ob 20.00, 4. 12. 2021 ob 20.00 in 5. 12. 2021 ob 20.00.

Navedeni termini objav so predvideni. Ker lahko nastanejo spremembe, vas prosimo, da spremljate aktualne TV-sporedne posameznih TV-postaj.

Če želite, da je v oddaji predstavljeno tudi delo vaše lovske družine, nas lahko pokličete na telefonsko številko 031/273-825 (Erika).

Vzrejna komisija za barvarje pri Kinološki zvezi Slovenije

organizira

VZREJNI PREGLED ZA BAVARSKE IN HANOVRSKE BARVARJE

v soboto, 6. novembra 2021, ob 8. uri
pri lovskem domu LD Slovenska Bistrica, Zgornja Bistrica 25.

Ob vzrejem pregledu je treba predložiti: rodovnik psa, obojestransko kopijo rodovnika in potrdilo o cepljenju psa proti steklini. Psi morajo biti starejši od 15 mesecev. Vzrejnega pregleda se lahko udeležijo tudi psi, ki še nimajo opravljenih vseh preizkušenj ali še niso telesno ocenjeni. Vzrejno dovoljenje bodo dobili, ko bodo imeli opravljene vse predpisane preizkušnje.

Vsi udeleženci vzrejnega pregleda morajo upoštevati takrat veljavne ukrepe za preprečevanje širjenja covid-19.

Dodatne informacije: Bojan Deberšek
(tel.: 041/730-551 ali e-naslov: bojan.debersek@gmail.com)

Bojan Deberšek, predsednik Vzrejne komisije za barvarje

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV in Vzrejna Komisija organizirata
VZREJNI PREGLED PTIČARJEV

v soboto, 27. 11. 2021 v LD Borisa Kidriča, Zgornja Hajdina, 2288 Hajdina. Začetek vzrejnega pregleda bo ob 9. uri. Prijavnico s fotokopijami obeh strani rodovnika (uvoženi psi morajo biti vpisani v št.n), vseh ocenjevalnih listov s preizkušenjem, telesnega ocenjevanja, izvida o slikanju kolkov (opomba: kolke se lahko slika po dopolnjenem iz mesecu starosti in za nemške živalce je obvezno dodatno slikati tudi ramenski sklep – izvid – OCD) in drugih zdravstvenih testih, ki se za pasmo zahtevajo in potrdilo o plačilu prijavnine pošljite na naslov: **Nataša Gederer, Gašperšičeva 21, 1120 Ljubljana**, 041/285-939; natasa_gederer@t-2.net, kjer dobite tudi prijavnico (vzrejni list) in vse dodatne informacije. Na prireditve prinesite s seboj original rodovnik, original dokumente vseh opravljenih preizkusov, telesne ocene in zdravstvenih izvidov ter potni list psa iz katerega je razvidno, da je pes cepljen proti steklini. Obvezna je predhodna prijava najkasneje do 13.11.2021, upoštevalo se bo le popolne prijave. Za vodnike ptičarjev, ki svojih psov še nimajo telesno ocenjenih, bo organizirano tudi telesno ocenjevanje. Cena vzrejnega pregleda je 16,72 eur, telesne ocene pa 14,67 eur in se vplačata na račun DLP: 0201 0025 3852 458 (NLB), s pripisom »za vzrejni pregled 2021«. Udeležba psov, ki niso predhodno prijavljeni s popolno dokumentacijo, ne bo mogoča! Vzrejni pregled bo izveden z upoštevanjem vseh takrat veljavnih odlokov Vlade RS za zaježitev širjenja okužb Covid – 19.

AFRIŠKA PRAŠIČJA KUGA (APK)

VSE ZA PREPREČEVANJE NA ENEM MESTU!

AKCIJA ZA LOVSKE DRUŽINE!

DesiNol - čistilo za površine

Za zbiralnice uplenjene divjadi in hladilnice

- vsebuje 55-60% etanola
- za različne vrste površin
- očisti in zagotavlja higienske učinke površin
- za seboj ne pušča sledi
- se zelo hitro suši

Posebna ponudba!

1 l - 6,59 EUR
5 l - 19,99 EUR
Cene vsebujejo DDV.

PROGRIPS

Pokličite 040 244 136
Spletna trgovina
E-mail: info@progrips.si
Prodaja: 040 244 136

BERGARA
OUR BARRELS MAKE THE DIFFERENCE

V mesecu novembru vam ob naročilu katerekoli puške Bergara podarjamo pas za puško in kapo Bergara!

Akcija velja pri vseh pooblaščenih prodajalcih Bergara pušk v Sloveniji.

VUTE PUŠKARSTVO

Kremplova ulica 2, 2000 Maribor
lovskaoprema.si info@lovskaoprema.si
Tel: 059 108 495

Darilo

***Slike so simbolične.**

AU Ase UTRA

Ase Utra model Radien idealen dušilec zvoka za lov!

Na zalogi dušilci zvoka: Ase Utra, Blaser, Merkel, Haenel!

AU Ase UTRA

Ase Utra SL5i številka 1 v razredu cm3/dB

Prodaja vrhunskih izdelkov

Optike: Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta, Aimpoint, MTC, Pard, Pulsar

Puške: Merkel, Haenel, Blaser, Sauer, Steyr Mannlicher, CZ, Heym, FX Airguns, Mauser, pištole Glock

Strelivo: RWS, Geco, Blaser, KJG, Sellier&Bellot, Rottweil, Sax, LFB, Nobel Sport Italia, GGG

Oblačila: Chevalier, Sitka, Merkel Gear

Razno: 3HGR jermeni, Niggeloh, Marsupio

gsm 041 399 307 ali 031 393 664 email puskarstvo@siol.net trgovina <http://guns-spendal.com/shop/>

Puškarnstvo Špendal

DECATHLON

SOLOGNAC

DECATHLONOVA BLAGOVNA ZNAMKA ZA LOV

RJAVA JAKNA
SOFTSHELL 500
8394398

59⁹⁹ €

29⁹⁹ €

OBOJESTRANSKI
BREZROKAVNIK
SG 300 REVERS BLAZE
8339147

39⁹⁹ €

TRD KOVČEK
ZA PUŠKO
(118 CM)
8494145

VABA V OBLIKU SAMČKA
RACE MLAKARICE 100
8494145

5⁹⁹ €

Izdelke najdete v poslovalnicah Decathlon in na spletni strani
decathlon.si

Obojestranska
flis jakna ALASKA 1795
"Elk hunter"

89.90 €

Tih in mehak material (flis z membrano Rain-Stop) vas bo ves dan ščitil pred dežjem in vlago.

Vodni stolpec: 10.000 mm!

**BODITE VIDNI
NA POGONIH!**

www.avantura.info

Avantura Trade d.o.o., Ljubljanska c. 44, 8230 Postojna
05 736 40 70 | info@avantura.info

NAREJENI V EU!
DO -50°C

58.50 €

Velikosti od 41 do 48

INFORMACIJE IN NAROČILA:
info@beluga.si, www.beluga.si

TERMO ŠKORNJI

Izredno topli, lahki in povsem nepremočljivi škornji, ki segajo do kolen. Podplat je čvrst, preprečuje zdrse in nudi dober oprijem na spolzkih tleh, pa tudi na gladki skali in ledu. Škornji je udoben in omogoča dolgotrajno hojo po različnem terenu, tudi po snegu in ledu.

Sestava škornja

TAKO TOPLIH IN LAHNIH
ŠKORNJEV SE NISTE IMELI!

DOG
TRACE

PROFESIONALNA KVALITETA
DOSTOPNE CENE
EVROPSKI IZDELEK
3 LETA GARANCIJE

ovratnice za učenje psa, ovratnice
proti lajanju, nevidne ograje,
GPS ovratnice

M-NET d.o.o., TEL: 040 760 760

www.dogtrace.si
e-mail: info@dogtrace.si

TEHNOOPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
Smolnikova ulica 13,
1031 Ljubljana-Crnuče
tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnooptika@siol.net
www.tehnooptika-smolnikar.si

NIKON Prostaff5
8x42

Akcijska cena:
199,00 €

NIKON Monarch5
8x42

Akcijska cena:
319,00 €

Nikon

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov!

ECOTACT

**LOVSKA OBLAČILA
SLOVENSKE KAKOVOSTI**

PD

Prevent&Deloza d.o.o.

Kosova ulica 14

SI-3000 Celje

✉ info@prevent-deloz.si

🌐 www.prevent-deloz.si

☎ +386(0)3 428 0850

FIRECAT GREEN LABEL

Tradicija v zeleni preobleki

NIELSEN SONIC

DUŠILCI DANSKE KVALITETE

- ROBUSTNA KONSTRUKCIJA
- MODULARNA ZASNOVA
- VISOK NIVO DUŠENJA POKA

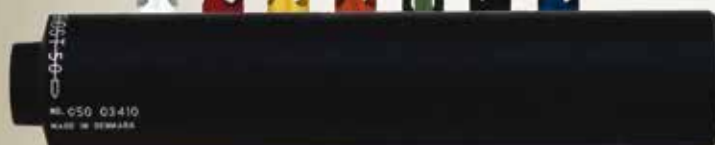

- PRIMERNO ZA VELIKO ZAPOREDNIH STRELOV
- IDEALNO ZA VSE VRSTE LOVA

LINIJA SONIC GHOST

- IZREDNO LAHKA KONSTRUKCIJA
- EN DUŠILEC ZA VEČ KALIBROV

**VRHUNSKI DUŠILCI
ŽE OD 219€ DALJE**

LIEMKE
THERMAL OPTICS

TITAN
RÖWA

J.P. SAUER & SOHN
ESTABLISHED 1751

Verney-Carron

HAWKE

Vixen

SlovArms

Lovska trgovina Slovarms d.o.o.

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67, Pon.-Pet.: 14:00 - 19:00

Tel.: 05 620 22 08 Sobota: 08:00 - 12:00

E-mail: info@slovarms.si

NOVO AFL LEČA PROTI ZAMEGLJEVANJU

dS GEN. II
PAMETEN &
INDIVIDUALEN

SEE THE UNSEEN

SWAROVSKI
OPTIK